

ישראלכרט בע"מ והחברות המאוחדות שלה

דוח על הסיכונים

גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים

ליום 31 בדצמבר 2023

עמוד	נושא	
5	מבוא	חלק 1
8	יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון	חלק 2
25	הרכב ההון	חלק 3
34	יחס מינוף	חלק 4
36	סיכון אשראי	חלק 5
47	סיכון שוק	חלק 6
51	סיכון ריבית	חלק 6.1
54	סיכון מניות	חלק 6.2
54	סיכון הנזילות	חלק 7
55	סיכון תפעולי	חלק 8
58	מידע נוסף על סיכונים אחרים שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3	חלק 9
60	תגמול	חלק 10
65	קשרים בין הדוחות הכספיים לבין סכומים פיקוחיים	תוספת א'
68	מילון מונחים [EDTF]	נספח

עמוד	נושא	טבלה מספר
8	יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1)	טבלה 1:
23	סקירת נכסי סיכון משוקללים (OVI)	טבלה 2:
23	תנועות בנכסי סיכון משוקללים (OVI)	טבלה 3:
24	נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עסקיות [EDTF]	טבלה 4:
30	חישוב יחס ההון	טבלה 5:
30	הרכב ההון הפיקוחי	טבלה 6:
31	דוח תנועה בהרכב ההון הפיקוחי [EDTF]	טבלה 7:
32	הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי (CC1)	טבלה 8:
34	השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף (LR1)	טבלה 9:
35	מתכונת יחס המינוף (LR2)	טבלה 10:
42	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)	טבלה 11:
43	פירוט החשיפות לפי יתרת תקופה חוזית לפירעון	טבלה 12:
44	שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3)	טבלה 13:
45	הגישה הסטנדרטית- חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי (CR4)	טבלה 14:
46	הגישה הסטנדרטית- חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון	טבלה 15:
48	סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR1)	טבלה 16:
51	שווי הוגן מותאם של המכשירים הפיננסיים של החברה וחברות מאוחדות שלה	טבלה 17:
52	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן נטו מותאם של החברה וחברות מאוחדות שלה	טבלה 18:
52	השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית	טבלה 19:
53	חשיפה כוללת של החברה ושל חברות מאוחדות שלה לשינויים בשיעורי הריבית	טבלה 20:
54	פירוט השקעות במניות ודרישות ההון בגינן	טבלה 21:
63	תגמול שהוענק במהלך שנת הדיווח	טבלה 22:
63	תשלומים מיוחדים	טבלה 23:
64	תגמול נדחה	טבלה 24:
65	הבדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות	טבלה 25:
67	המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים	טבלה 26:

חלק מהמידע המפורט בדוחות אלו, שאיננו מתייחס לעובדות היסטוריות (אף אם הוא מבוסס על עיבוד של נתונים היסטוריים), מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות-ערך, התשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). התוצאות בפועל עשויות להיות שונות, לרבות באופן מהותי מהערכות ואומדנים שנכללו במסגרת מידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה: משינויים בשוק התשלומים והאשראי בישראל ו/או מחוץ לישראל, משינויים בתכנית העבודה של הקבוצה, מהשפעות כלכליות גלובאליות ומשקיות, הישירות ו/או עקיפות, על מצב המשק, לקוחות הקבוצה, ותחומי הפעילות השונים בהם הקבוצה פועלת, מהתנהגות הצרכנים בישראל ובעולם; מקיומם או היעדרם של משאבים שונים בידי הקבוצה; מפעילותם של גורמים ושחקנים בשווקי התשלומים והאשראי בישראל ו/או מחוץ לישראל, מהחלטות גופים וארגונים בינלאומיים שונים אשר מולם מתנהלת הקבוצה או כאלו שהקבוצה מושפעת מהחלטותיהם; משינויים בהיקפי הפעילות ומספר מחזיקי הכרטיסים של הקבוצה; מפיתוחם ויישומם של האמצעים הטכנולוגיים בקבוצה; מהתממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון המפורטים בפרק 3 "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 ("דוח הדירקטוריון לשנת 2023") ובדוח על הסיכונים - גילוי בהתאם לנדבך 3 ומידע נוסף על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2023 ("הדוח על הסיכונים לשנת 2023"), ממצב המשק ושווקי ההון; משינויים מאקרו כלכליים לרבות שינויים בשיעורי האינפלציה ושיעורי הריבית בישראל ו/או מחוץ לישראל ומיתון; מאופן התפתחות מלחמת "חרבות ברזל", אופייה, משכה, התרחבותה והשלכותיה המקומיות והגלובליות (ראה סעיף 1.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023); מהמשך התקדמות פעולות הממשלה והכנסת לשינויי חקיקה, בין היתר ביחס למערכת המשפט והשלכותיהן (ככל שיהיו); משינויים במצב הגיאופוליטי, לרבות השלכות סכסוכים מדיניים, בטחוניים ופוליטיים (מקומיים או גלובליים); משינויים רגולטוריים בעלי השלכות אפשריות על הקבוצה; משינויים חשבונאיים ושינויים בכללי המיסוי; וכן משינויים בתחומים אחרים אשר עשויה להיות להם השפעה על פעילות הקבוצה והסביבה העסקית בה היא פועלת שאינם בשליטת הקבוצה, ואשר עשויים להביא לאי התממשות (מלאה או חלקית) של ההערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הקבוצה ו/או להתממשותן באופן שונה, ואף מהותית, מכפי שנחזה (יחד: "גורמי אי וודאות"). מידע צופה פני עתיד עשוי להיות מאופיין במילים או בביטויים כגון: "בכוונת הקבוצה", "להערכת החברה", "הקבוצה שואפת", "החברה שוקלת", "אין ביכולתה של החברה להעריך", "על בסיס הערכות ראשוניות", "בשים לב לחוסר הוודאות", "עשוי/עלול", "צפוי", וביטויים דומים להם. מידע וביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות, והם מבוססים על הערכות ואומדני ההנהלה למועד החתימה על הדוחות הכספיים לשנת 2023 או מועד סמוך לו (לפי העניין) ("מועד חתימת הדוח") לגבי אירועים עתידיים, המושפעים או עלולים להיות מושפעים, מגורמי אי וודאות, ואשר לא ניתן לצפותם (לרבות משכם ועוצמתם) ו/או את מלוא השפעתם, מראש. כמו-כן, חלק מהמידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המבוסס על דיווחים ופרסומים של גורמים חיצוניים שונים, כגון: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, בנק ישראל, רשויות מקומיות ובינלאומיות, גורמים הפעילים בשוק התשלומים (לרבות חברות כרטיסי אשראי וסולקים אחרים) וגורמים אחרים, אשר החברה נסמכת עליהם מבלי שיש בידיה יכולת לאמתם

רקע

דוח זה מהווה מידע משלים ומרחיב לדוח הכספי של הקבוצה בנושאי ניהול הסיכונים וההון.

הדוח כולל דרישות גילוי שפורסמו על-ידי ועדת באזל ודרישות הגילוי על הסיכונים המבוססות על מקורות אחרים, לרבות דרישות גילוי שפורסמו על-ידי הפורום ליציבות פיננסית ודרישות גילוי שפורסמו על-ידי צוות משימה ("EDTF") שהוקם על-ידי המוסד ליציבות פיננסית ("FSB") לשיפור הגילוי על הסיכונים בתאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי.

דוח זה מוצג בהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור מספר 651 "דרישת הגילוי של נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על הסיכונים", במסגרתה נדרש להציג דוח נפרד על הסיכונים אליהם חשוף התאגיד הבנקאי או חברת כרטיסי אשראי.

דוח זה כולל בתוכו פעילות של חברת ישראלכרט והחברות המאוחדות שלה.

יש לעיין בדוח זה ביחד עם הדוחות הכספיים והביאורים הנלווים להם ליום 31 בדצמבר 2023.

מטרה

דוח זה נועד לספק מידע בדבר חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם. הדוח כולל דרישות גילוי שנקבעו במסגרת נדבך 3 של הוראות באזל, צוות המשימה לשיפור הגילוי ומקורות אחרים כפי שאומצו על-ידי הפיקוח על הבנקים.

לדוח זה שתי מטרות:

- לספק מענה לעמידה בדרישות הגילוי של הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול ההון והסיכונים בתאגיד הבנקאי ובחברת כרטיסי אשראי.
- לספק מידע שימושי נוסף בנוגע לפרופיל הסיכון, הלימות ההון, מצב הנזילות והמינוף של התאגיד הבנקאי ובחברת כרטיסי אשראי.

תיאור תמציתי של הקבוצה

ישראלכרט בע"מ ("החברה" או "ישראלכרט") נוסדה בישראל בשנת 1975 והינה חברת כרטיסי אשראי, ו/או 'סולק', כמשמעות המונח על-פי הוראות ונוהלי הפיקוח על הבנקים, וביחד עם חברות המוחזקות המהותיות שלה פועלת בענפי אשראי והנפקה (לרבות תפעול ההנפקה)¹ ללקוחות פרטיים ואשראי ופתרונות תשלום מתקדמים (לרבות סליקה של כרטיסי חיוב) ללקוחות עסקיים. החברה מנפיקה (לרבות מתפעלת הנפקה) וסולקת את המותגים "Mastercard", "ישראלכרט", "American Express" ו-"Visa" ("מותגי הקבוצה")² ומציעה ללקוחותיה מוצרים ופתרונות מימון על-פי אופי פעילות הלקוח ומאפייניו תוך שימת לב לסיווגו כפרטי או עסקי.

בהתאם לגישת הנהלת החברה, החל מהרבעון הראשון של שנת 2023 פעילות הקבוצה מוצגת בשני מגזרי פעילות המהווים את ליבת פעילותה (חלף שלושה מגזרים כמפורט בדוחות הכספיים לשנת 2022)³, היינו: (א) מגזר לקוחות פרטיים (ובכלל זה אשראי ללקוחות פרטיים, הנפקה ותפעול הנפקה של כרטיסי חיוב) ו-(ב) מגזר לקוחות עסקיים (ובכלל זה אשראי מסחרי ופתרונות תשלום מתקדמים, לרבות סליקה של כרטיסי חיוב). הצגה מגזרית כאמור בנויה על תפיסה של שני שווקים מובחנים - קרי, לקוחות פרטיים ולקוחות עסקיים - להם מוכרת הקבוצה מוצרים פיננסיים וכן מוצרים משלימים ונלווים אגב הפעילות הפיננסית, תוך מתן מעטפת הכוללת מגוון פתרונות בהתאם לצרכי הלקוחות. הצגה זו תואמת את השינוי שעבר ועובר השוק בו פועלת החברה בשנים האחרונות, את ההתפתחויות הקיימות והצפויות בשווקים הרלוונטיים ואת התכנית האסטרטגית של הקבוצה. הגילויים הנדרשים ומספרי השוואה, מוצגים בדוח הדירקטוריון לשנת 2023 ובדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023 בהתאם למגזרי הפעילות לעיל.

לפירוט נוסף אודות תחומי הפעילות העיקריים, ראו סעיף 1.1 וסעיף 2.4 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023. החברה הינה חברה ציבורית החל מחודש אפריל 2019, וניירות הערך שלה נסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ("הבורסה").

ישראלכרט וחברת הבת שלה, פרימיום אקספרס בע"מ ("פרימיום אקספרס") כפופות לפיקוחו של הפיקוח על הבנקים בקשר עם, בין היתר, פעילותן כ-חברות כרטיסי אשראי וכ-'סולק'⁴.

¹ "תפעול הנפקה" ו-"מתפעל הנפקה" (לפי העניין) - ביצוע הפעולות והשירותים הנלווים להנפקת כרטיסי חיוב (למעט ההנפקה עצמה של כרטיסי החיוב וקביעת העמלות והעלויות ללקוח הכרוכות בהנפקת כרטיסי החיוב והשימוש בו). לפירוט נוסף, ראו סעיף 1.1 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

² פעילות ההנפקה והסליקה של הקבוצה מתבצעת באמצעות החברה ופרימיום אקספרס בע"מ ("פרימיום אקספרס"), חברה בת בבעלות מלאה של החברה.

³ קרי, מגזר ההנפקה, מגזר הסליקה ומגזר המימון.

⁴ לפריטים אודות רישיון הסולק שניתן לחברה ותנאיו, ראו סעיף 2.1.6 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

תחולת היישום

למועד הדוח, ההוראות בנושא מדידה והלימות הון חלות על החברה וכן על פרימיום אקספרס בע"מ (לשעבר "פועלים אקספרס בע"מ"). למועד הדוח לחברה חברות בנות מאוחדות כדלקמן: ישראלכרט מימון בע"מ, ישראלכרט (נכסים) 1994 בע"מ, פרימיום אקספרס בע"מ, צמרת מימונים בע"מ, גלובל פקטורינג בע"מ⁵, ישראלכרט סוכנות לביטוח (2020) בע"מ ואיזימין בע"מ. ככלל, דרישת ההון של החברה מבוססת על הדוחות הכספיים, הערוכים בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" והוראת ניהול בנקאי תקין 218 בדבר "יחס מינוף" והוראת ניהול בנקאי תקין 299 בדבר "ההון הפיקוחי - הוראות מעבר". יחד עם זאת, ליום 31 בדצמבר 2023 לא קיימים הבדלים בין בסיס האיחוד לפי כללי החשבונאות המקובלים ובסיס האיחוד הפיקוחי למטרות הלימות הון. לא קיימים איסורים או מגבלות משמעותיות כלשהן על העברת הון פיקוחי בתוך החברה.

⁵ ביום 19 באוקטובר 2023 התקשרה צמרת מימונים עם גלובל פקטורינג בהסכם מיזוג, בדרך של מיזוג סטטוטורי (בהתאם להוראות הפרק הראשון לחלק השמיני של חוק החברות, התשנ"ט-1999 והתקנות מכוחו), על פיו גלובל פקטורינג תתמזג עם ולתוך צמרת מימונים ויועברו אל צמרת מימונים כל נכסיה, זכויותיה והתחייבויותיה של גלובל פקטורינג וזאת בתוקף מהמועד הקבוע בהסכם המיזוג ובהתאם להסכמות בין הצדדים. עם השלמת המיזוג, ביום 31 בדצמבר 2023, גלובל פקטורינג חדלה להתקיים כישות משפטית נפרדת, פעילותה חוסלה ללא פירוק, הון המניות שלה בוטל והיא נמחקה מרשמי רשם החברות.

ביום 7 באוקטובר 2023 החלה מתקפת טילים על מדינת ישראל ומתקפת טרור על יישובי עוטף עזה, שבעקבותיה הכריזה ממשלת ישראל על מצב מלחמה, מלחמת "חרבות ברזל" ("המלחמה" או "מלחמת "חרבות ברזל""), והחלה בגיוס כוחות מילואים בהיקף משמעותי. בעקבות המלחמה, פונו מספר יישובים בדרום ובצפון הארץ ועסקים שונים נסגרו לפעילות. למיטב ידיעת החברה, למועד חתימת הדוח חלק מעסקים אלו נפתחים בהדרגה לפעילות וחלקם עדיין סגורים. גם עם הפתיחה ההדרגתית של עסקים, נציפת ירידה בפעילות העסקית במשק, בין היתר, לאור חשש ביטחוני של הציבור והצרכנים ומצב הרוח הלאומי. המצב הביטחוני התפתח גם לגזרה הצפונית של המדינה, כך שהיקף האוכלוסייה והעסקים המושפעים ישירות התרחב. החברה פועלת כל העת כדי לוודא שפעילות החברה תמשיך ברציפות תוך רגישות מוגברת לצורכי הלקוחות והקשיים עימם הם מתמודדים.

הקבוצה נקטה בצעדים שונים במטרה לסייע ללקוחותיה להתמודד עם השלכות המלחמה בהיבט הפיננסי. צעדים אלו כוללים, בין היתר: הקמת מוקדים ייעודיים לתושבים, בעלי עסקים ומשפחות הנפגעים והנעדרים; הקלות בדחיית החזרי הלוואות; פריסת החיוב החודשי; חיוב חודשי קבוע וכיו"ב. בנוסף, חלות על החברה מספר הוראות דין והוראות רגולטוריות שנחקקו כהוראות שעה בקשר למלחמה. לפרטים ראו ביאור 2.4 ג.א] לדוחות הכספיים לשנת 2023 תחת הכותרת "רגולציה בקשר עם מלחמת "חרבות ברזל"". החברה ממשיכה כל העת בניטור פעילותן העסקית של חברות הקבוצה, מיפוי צורכי לקוחותיהן ובחינת הצורך בנקיטת פעולות בקשר לכך.

כמו כן, החברה יישמה צעדים רלוונטיים להבטחת המשכיות עסקית בהתאם לתכניות הקבוצה (בהתאמות הנדרשות) להתמודדות עם מצבי חירום בתרחיש שונים, שיעודם הבטחת המשך מתן שירות בערוצים השונים. להערכת החברה, למצב המלחמתי עשויות להיות השפעות על פעילות המשק בשנת 2024 ואולי אף מעבר לכך וכנגזרת מכך על פעילות ותוצאות החברה. חלק מההשפעות תלוי בפעולות שיינקטו על ידי ממשלת ישראל, תגובות בינלאומיות לפעולות כאמור, משך הלחימה והתרחבותה, והוראות רגולטוריות שיינתנו בקשר לכך.

למלחמה השפעה משמעותית על היקף הקניות של אזרחי ישראל בכרטיסי חיוב בישראל ובחו"ל וכן על קניות בישראל של תיירות נכנסת, בפרט בענפי משק בעלי פוטנציאל גבוה לפגיעה בהכנסות.

המלחמה הובילה לירידה משמעותית בקניות בכרטיסי חיוב ברוב ענפי המשק ברבעון הרביעי לשנת 2023, אולם במהלך חודש דצמבר 2023 ועד למועד חתימת הדוח ניכרה התאוששות מסוימת בחלק מענפי המשק, שיכולה להיות מושפעת בהמשך, בין היתר, מהמצב המלחמתי והשלכותיו. בנוסף, למועד חתימת הדוח, ניכר כי ענף התיירות, הן הנכנסת והן היוצאת, הוא הענף המושפע ביותר מהתמשכות המלחמה והתרחבותה. לפרטים בדבר הורדת דירוג האשראי של מדינת ישראל והבנקים הגדולים, ראו סעיף 2.1.5 לדוח דירקטוריון של שנת 2023.

למועד חתימת הדוח, קיים חוסר ודאות לגבי עליית הסיכון באשר לאינדיקטורים המרכזיים של הפעילות הפיננסית בישראל ולגבי היקפי הפגיעה של המלחמה ונגזרותיה על המשק הישראלי (לפרטים ראו סעיף 2.1.5 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023). כמו כן, קיימת אי ודאות רבה בדרכי ההתמודדות של הממשלה במהלך המלחמה ולאחריה, לשמירה על יציבות המשק, טיפול בעובדים שהוצאו לחל"ת, מסלולי הפיצוי לעסקים ולכוחות המילואים ועוד. למעורבות הממשלתית פוטנציאל השפעה על סיכוי התמשכות סיכונים בחברה (בדגש על סיכונים אשראי - לפרטים בדבר החמרה בהפרשה הקבוצתית של החברה להפסדי אשראי בעקבות המלחמה ראו סעיף 3.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023).

יובהר, כי השפעת מלחמת "חרבות ברזל" ונגזרותיה על פעילותה של הקבוצה יכולה להשפיע על נושאים שונים, כגון: פעילותם של עסקים, מחזורי הפעילות בכרטיסי חיוב (וזאת גם כתלות בעיתוי והיקף הוצאת עובדים במשק לחל"ת), ירידה בביקושים לאשראי ופגיעה אפשרית בכושר הפירעון של לוויים. למועד חתימת הדוח אין ביכולתה של החברה לאמוד את השפעתה הכוללת של המלחמה על תוצאות הקבוצה, וזאת, בין היתר לאור אי הוודאות ביחס להימשכות המלחמה, הסלמתה והשלכותיה הישירות והעקיפות על הקבוצה, אשר עלולות להשפיע עליה מהותית לרעה. לפרטים נוספים ראו סעיפים 1.5 ו-3 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023 בקשר למעקב החברה אחר השפעת מלחמת "חרבות ברזל".

יצוין, כי עד לפרוץ המלחמה, התקיימה במשק הישראלי מחלוקת הולכת וגוברת ואי וודאות ביחס להשלכות הצפויות (כלכליות ואחרות) של רפורמה משפטית שקידמה ממשלת ישראל ביחס למערכת המשפט. למיטב ידיעת החברה, למועד חתימת הדוח ועל רקע המלחמה, נראה כי הרפורמה המשפטית אינה עומדת על סדר היום. בשלב זה, לא ניתן לדעת מתי תחזור הרפורמה המשפטית לשולחן הכנסת, אם בכלל ובאיזה היקף.

לפירוט נוסף אודות השפעת מלחמת "חרבות ברזל" על הקבוצה, ראו סעיף 1.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

יובהר, כי הואיל והאירועים בסביבה הכלכלית האמורים לעיל בעקבות פרוץ המלחמה מאופיינים בשינויים תכופים ובלתי ניתנים לחיזוי, קיים קושי מובנה וייחודי בהערכת השפעותיהם, אשר חוצות ענפים רבים במשק ובכלכלה המקומית. בהתאם, יובהר כי הערכות החברה והמגמות אשר עשויות להשתקף מהנתונים האמורים לעיל, אינן וודאיות ואינן בשליטת החברה, והינן בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך.

הערכות אלו מבוססות, בין היתר, על הערכות ותחזיות החברה בנוגע למצב הכלכלי במשק ובשוק ההון, על הפרסומים בנושא השלכות הסביבה האינפלציונית במשק ובנושא שוק האשראי באופן ספציפי, הפעולות שנקטות להתמודדות עם השפעות הגורמים האמורים לעיל, ניסיונה של הנהלת החברה בתחומי פעילות החברה (לרבות בסביבת משברים כלכליים ובטחוניים), על

הערכת הנהלת החברה בדבר היכולת והאפקטיביות של האמצעים שעומדים לרשות החברה להתמודדות עם ההשפעות השונות של משברים מהסוג המתואר לעיל, ועל הנחות העבודה והערכות החברה באשר להיקף מתן ומימוש הטבות והקלות על ידי הקבוצה לאוכלוסיות שונות של לקוחותיה בקשר למלחמת "חרבות ברזל". הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה, לרבות באופן מהותי, מכפי שנצפה או הוערך על-ידי החברה, כתוצאה ממספר גורמים, וביניהם אופן התפתחות מלחמת "חרבות ברזל", אופיה, היקפה ומשכה, תקופת וטיב ההטבות הניתנות על ידי הקבוצה ללקוחותיה בקשר למלחמה, היקף מימושן של הטבות והקלות בקשר למלחמה על ידי לקוחות הקבוצה מאוכלוסיות שונות, אי הצלחת הפעולות הננקטות להתמודדות עם האירועים האמורים לעיל, הערכות מוטעות לגבי היכולת והאפקטיביות של האמצעים האפשריים שעומדים לרשות הקבוצה להתמודדות עם ההשפעות השונות של האירועים האמורים לעיל, שינוי בתוכניות הקבוצה, שינויים בסביבה התחרותית והעסקית, שינויים בשוקים הפיננסיים ובמקורות הנזילות הזמינים, שינויים בהעדפות צרכנים ומגמות בשוק האשראי, וכן מהתממשותם של איזה מגורמי הסיכון המפורטים בדוח זה ובפרק 3 ("סקירת הסיכונים") לדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

2. יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

טבלה 1: יחסים פיקוחיים עיקריים (KM1) ⁽¹⁾

על בסיס מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 במרץ 2023	ליום 30 ביוני 2023	ליום 30 בספטמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2023 ⁽⁴⁾	
הון זמין (מיליון ש"ח)					
2,735	2,784	2,859	2,920	2,974	הון עצמי רובד 1
2,735	2,784	2,859	2,920	2,974	הון רובד 1
2,956	3,023	3,103	3,169	3,215	הון כולל
נכסי סיכון משוקללים (מיליון ש"ח)					
20,871	22,181	22,693	23,240	22,701	סך הכל נכסי סיכון משוקללים (RWA)
יחסי הלימות הון (באחוזים)					
לפי הוראות הפיקוח על הבנקים					
13.1%	12.6%	12.6%	12.6%	13.1%	יחס הון עצמי רובד 1
13.1%	12.6%	12.6%	12.6%	13.1%	יחס הון רובד 1
14.2%	13.6%	13.7%	13.6%	14.2%	יחס הון כולל
8.0%	8.0%	8.0%	8.0%	8.0%	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים
					יחס הון עצמי רובד 1 מעבר לנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
יחס המינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים					
28,325	31,112	30,366	30,563	28,961	סך החשיפות (מיליון ש"ח)
9.7%	8.9%	9.4%	9.6%	10.3%	יחס המינוף ⁽³⁾ (באחוזים)

(1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" והוראת מעבר 299.

(2) יחס הון עצמי רובד 1 עומד 13.1% לימים 31 בדצמבר 2023, וה-31 בדצמבר 2022, כאשר יחס הון עצמי המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים הינו 8.0% לתקופות אלו.

(3) ראו הרחבה בנושא יחס המינוף בחלק 4 להלן.

(4) בחודשים ספטמבר 2023, מרץ 2023, אוגוסט 2022 ומרץ 2022, חילקה החברה דיבידנד לבעלי מניותיה בסכום של כ-42.3 מיליון ש"ח, כ-25.6 מיליון ש"ח, כ-28.6 מיליון ש"ח וכ-120 מיליון ש"ח בהתאמה.

גישה לניהול הסיכונים (OVA)

תהליכי הליבה של ניהול הסיכונים בחברה

תפיסת ניהול הסיכונים של החברה מכתובה יישום תהליכי ליבה של ניהול סיכונים שמהווים שרשרת מחזורית של פעולות בתחום ניהול הסיכונים, אשר לה שותפים הדירקטוריון, ההנהלה, היחידות העסקיות והיחידות שאינן עסקיות.

תהליכי הליבה מהווים בסיס למכלול משימות ניהול הסיכונים בחברה, כמפורט להלן:

- שלב ראשון: הערכה עצמית של הלימות/נאותות הון החברה על בסיס הערכת יכולתה ליטול ולנהל סיכונים אל מול מקורות ההון הזמינים שלה.
- שלב שני: קביעת יעדי ההון, גיבוש התיאבון לסיכון ותכנון ההון של החברה, לרבות הקצאת מגבלות חשיפה לסיכונים כחלק מתכנון השימושים בהון שלה.
- שלב שלישי: קביעת מדיניות לניהול ולבקרת סיכונים, בהתאם לתיאבון לסיכון והמגבלות שנקבעו בהתאם.
- שלב רביעי: יישום מדיניות ניהול הסיכון.

שרשרת תהליכי הליבה מסתיימת ומתחילה בתהליך הערכת הנאותות ההוגית אשר נועד לבחון את יכולת החברה לשאת בסיכונים אליהם היא חשופה ותוצאותיה מהוות היזון חוזר ליעדי ההון שקבע הדירקטוריון.

זיהוי עודפי הון בתהליך הערכת הנאותות ההוגית (סיבולת לסיכון עודפת על התיאבון לסיכון) מאפשר הגדלה של ההון המוקצה לפעילות העסקית, הרחבה של התכניות העסקיות ומגבלות החשיפה הרלוונטיות, ולהיפך, היעדר נאותות הוגית, המתבטאת בזיהוי של חוסרים בהיקפן של כריות ההון (חריגה מהתיאבון לסיכון ויעדי ההון) מחייב צמצום של התכניות העסקיות והידוקן של מגבלות

החשיפה, מהלך שיגרום להפחתת נכסי הסיכון ביחס לבסיס ההון, או לחילופין גיוס הון נוסף.

תרבות הסיכונים - (EDTF)

מנהל הסיכונים הראשי (CRO) אחראי על הטמעת תרבות ניהול הסיכונים, לרבות:

- יצירת שפה אחידה – הנחלת שפה אחידה והגדרות זהות בנושאי סיכון, בין היתר באמצעות הדרכות כלליות לעובדי החברה והכשרות ייעודיות לגורמים המעורבים בתהליכי ניהול הסיכונים.
- קביעת כללים וקווים מנחים להתייחסות לסיכון – ניהול הסיכונים על-פי עקרונות מובנים ומתודולוגיים שאובים מתפיסת ניהול הסיכונים. קביעת כללי מתודולוגיה מחייבים על-מנת לאפשר סכימה של החשיפות לסיכונים ודיווח ברמת קטגורית סיכון.
- ווידוא קיום שיתוף פעולה בתחום ניהול הסיכונים – הבטחת קיומו של שיתוף פעולה בין מחלקת ניהול הסיכונים לבין כלל נוטלי הסיכונים בחברה, לטובת ווידוא ניהול ובקרה אפקטיביים של הסיכון.

פרוצדורות ואסטרטגיות המיושמות בתחום תרבות ניהול הסיכונים

יישום וציות למדיניות ניהול הסיכונים

- נוטלי הסיכונים אחראים ליישום ולציות למדיניות ניהול הסיכונים, לרבות הבטחת העמידה במגבלות הסיכון ויישום מלא של מכלול תהליכי ניהול הסיכונים.
- כל חבר הנהלה אחראי לסיכון הנוצר בתחום אחריותו (אשראי, שוק, נזילות, תפעולי, משפטי, טכנולוגיות המידע, סייבר והמשכיות עסקית וכל סיכון אחר המוגדר באחריות חבר הנהלה) ונדרש לפעול ליישום תהליכי ניהול הסיכונים, לרבות:
- היערכות ארגונית להטמעה ויישום של מסמך מסגרת ניהול הסיכון – מיסוד מבנה ארגוני לניהול הסיכונים, אשר יתמוך ביישום המדיניות ווידוא כי הפעילויות במסגרת היחידות העסקיות ויחידות ניהול הסיכונים, שבאחריות חבר הנהלה, מבוצעות על-ידי כוח אדם מוסמך בעל עצמאות שיפוטית, ניסיון וידע המתאימים למשימות לביצוע.
- גיבוש תהליכי עבודה המבטיחים את יישום המדיניות לניהול הסיכון – כינון תהליכי עבודה שיעוגנו בנהלים, אשר יבטיחו יישום נאות של המדיניות על-ידי הכפופים לחבר הנהלה.
- הבטחת הציות למדיניות ניהול הסיכונים – דיווח למנהל הסיכונים הראשי על חוסר ציות מהותי למדיניות ניהול הסיכונים. באחריות נוטל הסיכונים לתעד את מקרה אי הציות, את הטיפול המוצע ואת הלוח זמנים לביצוע.
- קיום בקרה ופיקוח על איכות ניהול הסיכונים וחתירה לשיפור מתמיד – קיומם של תהליכי בקרה ופיקוח, בקרב העובדים שבאחריות חבר הנהלה, שמטרתם להבטיח את איכות ניהול הסיכונים.
- הערכת מצב ובקרה שוטפת על החשיפה לסיכונים – קיום מעקב אחר התפתחות החשיפות לסיכונים בהשוואה למדיניות ולמגבלות שנקבעו במסגרתה. כמו-כן, על חבר הנהלה לערוך דיון תקופתי בסיכונים מהותיים שהתממשו (אירועי כשל) ובדרכים למזעורם.
- זיהוי והערכה של הסיכונים הגלומים בפעילות חדשה מהותית ובמוצרים חדשים – בחינת הסיכונים הקיימים בפעילויות חדשות ומוצרים חדשים שבתחום פעילות חבר הנהלה, בהתבסס על המלצת ה-FSB.
- היערכות ליישום שינויים בדרישות הרגולציה – ווידוא כי מיושמת בקרה אחר עדכונים רגולטורים הרלוונטיים לתחום אחריות חבר הנהלה ומסירת דיווח להנהלה ביחס לממצאים.

אחריות תאגידי, אתיקה ורגולציה

הקבוצה מחויבת להתנהלות עסקית ערכית ומכבדת עם כל שותפיה העסקיים ובעלי העניין. הקוד האתי של ישראל כרט מהווה את תעודת הזהות הערכית של הקבוצה, ומשקף את הערכים הייחודיים ואת כללי ההתנהלות שהקבוצה רואה עצמה מחויבת אליהם. גם בשנת 2023, שמרה הקבוצה על פעילות עסקית רציפה ופעלה במקצועיות, בשקיפות וברגישות מול כל שותפיה תוך מתן פתרונות עסקיים ואנושיים להתמודדות עם אתגרי התקופה.

תרבות הציות

הקבוצה מחויבת לציות מלא להוראות חוק, הנחיות, מדיניות, נהלים וכל הוראה צייתנית אחרת לרבות הקוד האתי של הקבוצה. דירקטוריון הקבוצה, ביחד עם הנהלה הבכירה של הקבוצה, מאמינים כי ניהול רציף ואפקטיבי של סיכונים הצייתניים הינו הדבר הנכון

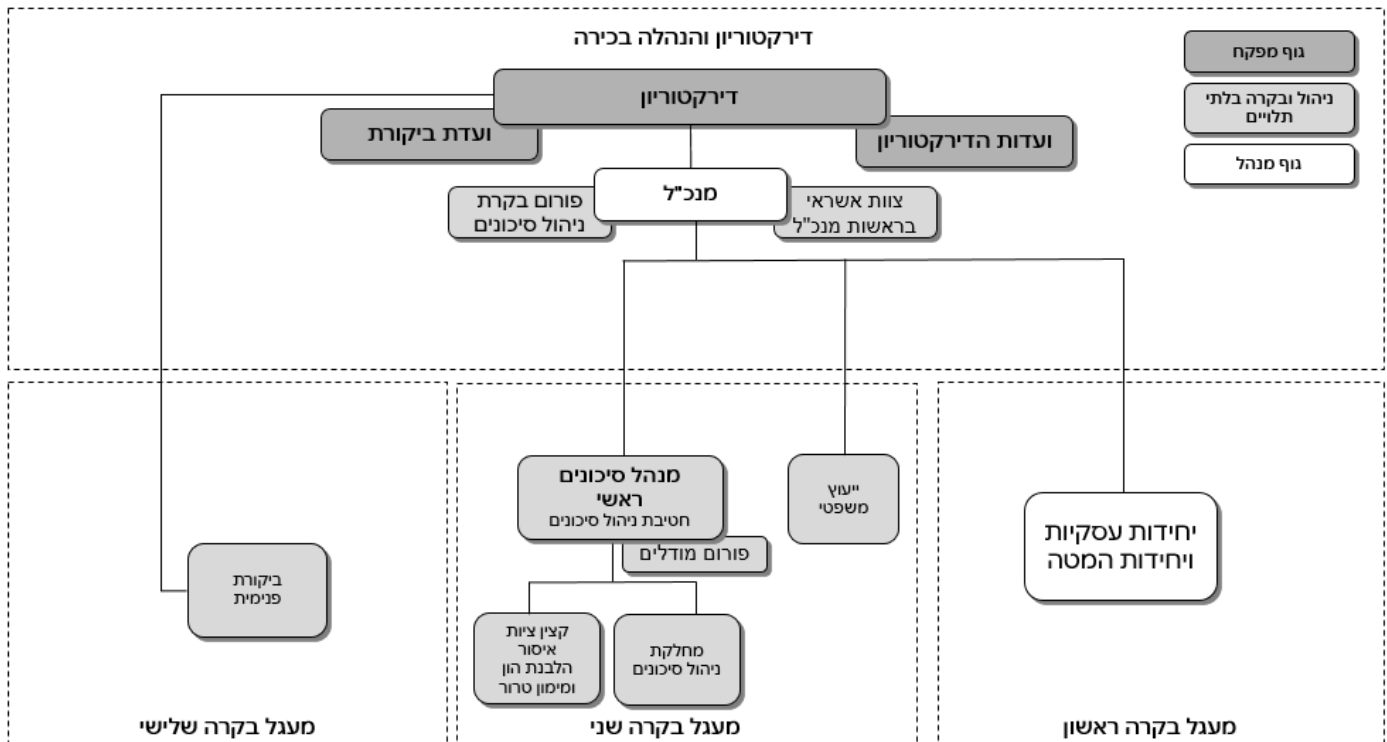
עבור לקוחות הקבוצה, ועבור היציבות העסקית והתפעולית של הקבוצה. מחויבות זו היא מאבני היסוד של מדיניות הציות של קבוצת ישראלכרט.

אי הקפדה על קיום הוראות הציות עלולה לחשוף את קבוצת ישראלכרט להפסדים מהותיים ופרסומים שליליים, אשר עלולים להוביל לפגיעה בתדמית ובמוניטין של הקבוצה.

תרבות הציות מתחילה בדירקטוריון ובהנהלה הבכירה ובפרט בדוגמה האישית של הדרג הבכיר, ולכן כדי להבטיח ציות הולם ואפקטיבי, על הגורמים הבכירים בקבוצה ליצור סביבה ותרבות ארגונית, אשר שמה דגש על סטנדרטים גבוהים של יושר והגינות, בניהול העסקים, ועליהם בכל עת למלא אחר לשון ורוח הוראות הציות.

המבנה הארגוני של ניהול הסיכונים - (EDTF)

המבנה הארגוני של מערך ניהול הסיכונים

פונקציות מפתח בתהליך ניהול הסיכונים

מערך ניהול הסיכונים אשר אומץ על-ידי החברה נועד ליצור איזון בין מעגלים נפרדים הקשורים בניהול הסיכונים. הגורמים המעורבים בניהול הסיכונים כוללים את הדירקטוריון, ההנהלה וכן את שלושת המעגלים הקשורים בניהול הסיכונים: נוטלי הסיכונים, הגורמים האחראים לניהול סיכונים בלתי תלוי והביקורת הפנימית הכפופה לדירקטוריון.

הדירקטוריון

הדירקטוריון מפקח אחר עבודת ההנהלה בתחום ניהול הסיכונים, בכפוף להוראות כל דין, ובכלל זה: אחריות להבטחת הנאותות ההונית של החברה, אישור יעדי ההון של החברה והתיאבון לסיכון, אישור המגבלות לסיכונים הנגזרות מהתיאבון לסיכון כחלק מתכנון השימוש בהון, אישור מדיניות לניהול הסיכונים המבטיחה עמידה במגבלות הסיכון (במסגרת האסטרטגיה והמדיניות העסקית), אישור המבנה הארגוני והבטחת קיומם של תהליכי הליכה של ניהול הסיכונים, פיקוח ובקרה על החשיפה לסיכונים ואופן ניהולם.

הדירקטוריון נעזר בדיווחי ההנהלה הבכירה, במנהל הסיכונים הראשי ובמחלקת ניהול הסיכונים, בהמלצות הועדה לניהול הסיכונים, בוועדת הביקורת, בוועדת ההנהלה לניהול הסיכונים תפעוליים ובגורמי הבקרה והביקורת הפועלים בחברה, לרבות: היועצת המשפטית, קצינת הציות והביקורת הפנימית.

ועדת ניהול הסיכונים

הועדה מייצעת לדירקטוריון בעניין אסטרטגיית הסיכון הכוללת, לרבות תיאבון הסיכון הנוכחי והעתיד ובעניין הפיקוח על האופן

שבו ההנהלה הבכירה מיישמת אסטרטגיה זו בפועל. הועדה מקיימת קשר שוטף עם מנהל הסיכונים הראשי בהקשר לנושאים העולים, בין היתר, במסגרת הדיווחים השוטפים להנהלה ולדירקטוריון. הועדה נעזרת במומחים חיצוניים, היכן שנדרש, בפרט להצעות בעלות חשיבות אסטרטגית.

הנהלת החברה

הנהלת החברה אחראית על ביצוע הערכה עצמית של נאותות ההון (ICAAP) ולגיבוש המלצות ביחס ליעדי ההון של החברה, תכנון השימושים בהון על בסיס הגדרת התיאבון לסיכון, גיבוש מדיניות ניהול הסיכונים על פי המלצת מנהל הסיכונים הראשי והועדה לניהול סיכונים, כחלק מהאסטרטגיה והמדיניות העסקית ובקרת יישומן המלא. בתוך כך, עוסקת ההנהלה במימוש מכלול תהליכי ניהול הסיכונים ובמעקב שוטף אחר חשיפת החברה לסיכונים, וכפועל יוצא מכך בגיבוש הצעות לשינויים במדיניות החשיפה לניהול הסיכונים, לאור התפתחויות ברמת החשיפה לסיכונים, בסביבה העסקית וביעדים העסקיים. כמו כן, ההנהלה אחראית ליצירה ולניהול של תשתית דיווחים לדירקטוריון בתחום ניהול הסיכונים, לרבות דיווחים תקופתיים ומיידיים בדבר קיומם וניהולם של הסיכונים המהותיים, המאפשרים לדירקטוריון לעקוב ולקבל החלטות בתחומי ניהול הסיכונים. ההנהלה פועלת באמצעות מנהל הסיכונים הראשי, המחלקה לניהול סיכונים, קצינת הציות, היועצת המשפטית, ה-CFO, המשמשת כמנהלת סיכוני שוק ונזילות, וכן סמנכ"ל אשראי והמשנה למנכ"ל, סמנכ"ל לקוחות עסקיים המשמשים כמנהלי סיכוני האשראי.

פורום בקרת ניהול סיכונים

פורום בראשות המנכ"ל המורכב מחברי הנהלה ומנהל הסיכונים הראשי.

הפורום מתכנס אחת לרבעון ודן בין היתר בנושאים הבאים:

- זיהוי הסיכונים המהותיים שבאחריות כל חטיבה.
- ניטור וניהול סיכונים ע"י החטיבות נוטלות הסיכונים ויחידות הבקרה העצמאיות תוך בחינה של מגבלות החשיפה לסיכונים.
- דיווח על אירועי כשל/כמעט כשל, תקלות מחשוב מהותיות, תחקירים שבוצעו והיקף נזקים.
- דיווח על פעולות בקרה שמבוצעות.

נוטלי הסיכונים (מעגל בקרה ראשון)

במעגל הבקרה הראשון נכללות היחידות העסקיות אשר נוטלות/יוצרות את הסיכונים עבור החברה ואחראיות לניהול השוטף של אותם סיכונים. יחידות אלו אחראיות הן לגיבוש האסטרטגיה והמדיניות העסקית ולמימושו והן ליישום מדיניות ניהול הסיכונים ביחס לסיכונים הניטלים או נוצרים במסגרת פעילותן.

נוטלי הסיכונים בחברה הנמנים על מעגל הבקרה הראשון ואחראים לניהול שוטף של הסיכונים העיקריים הינם:

- חטיבת אשראי אחראית לניהול סיכון אשראי ללקוחות פרטיים ברמת מעגל הבקרה הראשון;
- חטיבת לקוחות עסקיים אחראית לניהול סיכון אשראי ללקוחות עסקיים ברמת מעגל הבקרה הראשון;
- חטיבת כספים אחראית לניהול סיכוני השוק והנזילות ועל ניטור הסיכון האסטרטגי ברמת מעגל הבקרה הראשון;
- חטיבת ניהול סיכונים אחראית על ניהול הסיכון הרגולטורי.
- כל חבר הנהלה אחראי לניהול הסיכונים התפעוליים הנוצרים בפעילויות אשר בתחום אחריותו;

ניהול ובקרה בלתי תלויים (מעגל בקרה שני)

- מנהל הסיכונים הראשי – חבר בהנהלת החברה אשר הינו בעל אחריות כוללת לניהול הסיכונים בחברה. במסגרת תפקידו, אחראי מנהל הסיכונים לתיאום פעילויות ניהול ובקרת הסיכונים תוך ראייה רחבה וחוצת ארגון, של מכלול הסיכונים הטבועים בפעילויותיה, ולאיתגור תהליכי קבלת ההחלטות בחברה לאור האסטרטגיה (לרבות התיאבון לסיכון) ומדיניות ניהול ובקרת הסיכונים, כפי שנקבעו על-ידי הדירקטוריון.

- המחלקה לניהול סיכונים – המחלקה, באמצעותה פועל מנהל הסיכונים הראשי, אחראית לגיבוש המלצות למדיניות לבקרת הסיכונים, פיתוח מתודולוגיות וכלים כמותיים ואיכותיים לזיהוי ומדידת החשיפה לסיכונים, תמיכה בנוטלי הסיכונים בכל הקשור למתודולוגיה לניהול הסיכון שבאחריותם, ניתוח ודיווח ביחס לחשיפות החברה לסיכונים השונים, אחריות לגיבוש המלצות בתחום ניהול הסיכונים (לרבות הגדרה ועדכון של התיאבון לסיכון ושל יעדי הלימות ההון המזעריים), עריכת בקרה באופן עצמאי ובלתי תלוי ביחידות העסקיות וכו'.
- קצינת ציות - כפופה למנהל הסיכונים הראשי, ומשמשת את הדירקטוריון וההנהלה בפיקוח על סיכוני הציות ואיסור הלבנת ההון, לרבות פיקוח על יעילות ואפקטיביות אופן ניהולם, כמו גם עמידה ברגולציה ביחס להוראות הצרכניות ומתן חוות דעת ביחס לרמת הציות בחברה.
- היועצת המשפטית - אחראית על ניהול הסיכון המשפטי בחברה. במסגרת זו אחראית היועצת המשפטית לניהול הסיכונים המשפטיים בחברה ובתוך כך, מתן תמיכה משפטית והסדרת כלים המסייעים בהפחתתם ולתמיכה בנוטלי הסיכונים בניהול הסיכון. מסגרת עבודתה של היועצת המשפטית כוללת סקירת סיכונים משפטיים בעת השקעה של מוצר חדש/פעילות חדשה ומתן ייעוץ משפטי שוטף.

מעגל בקרה שלישי

כולל את מערך הביקורת הפנימית, הכפוף לדירקטוריון החברה, משמש את הדירקטוריון ואת ההנהלה הבכירה של החברה כמעגל בקרה שלישי בתהליך הפיקוח והביקורת על הסיכונים, לרבות פיקוח ובקרה על יעילות ואפקטיביות תהליכי ניהול הסיכונים. הואיל ובסמכות ובאחריות הביקורת הפנימית לבקר, בין היתר, גם את בקרי הסיכונים (השייכים למעגל הבקרה השני) היא משתייכת למעגל בקרה נפרד מהם.

תיאור ודיון בסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים ביותר - (EDTF)

בהתבסס על המלצת ה-FSB (המוסד ליציבות פיננסית), סיכון מוביל מוגדר כהתפתחות המתרחשת כיום בסביבת העסקים של הקבוצה, אשר עלולה להשפיע לרעה על תוצאות הקבוצה במהלך השנה הקרובה. לעומת זאת, סיכון מתפתח מוגדר כאשר ישנה אי ודאות גדולה יותר לגבי מועד גיבושו לכלל התרחשות בעלת השפעה מהותית על אסטרטגיית הקבוצה (בדרך כלל, מעבר לשנה הקרובה).

פעילותה של הקבוצה כרוכה בסיכונים שונים אשר העיקריים שבהם: סיכון תפעולי, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכונים אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות (סייבר), סיכון משפטי, סיכון רגולטורי, סיכון אסטרטגי ותחרות וסיכון ציות (כולל גם את הסיכון ההתנהגותי (Conduct-risk)).

כמפורט בסעיף 1.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023, מלחמת "חרבות ברזל" הינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות מהותיות המשפיע על הפוטנציאל להתממשות סיכונים שונים ובכללם סיכון אשראי. נכון למועד חתימת הדוח, קיימת אי וודאות בנוגע למשך האירוע והשלכותיו העתידיות על פעילות ותוצאות הקבוצה, המשק המקומי ולקוחות הקבוצה.

מיום פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" ועד מועד החתימה על הדוח, נקטה הקבוצה בפעולות שונות שמטרתן לצמצם את השפעת הפגיעה של המלחמה בקבוצה ככל שניתן ולהבטיח את המשך פעילותה התקינה ובכלל זה מתן שירותים רציף ללקוחותיה במגזרי הפעילות השונים. הקבוצה עוקבת אחר השפעות המלחמה על הסיכונים השונים הקשורים בפעילותה ונערכת בעניין בהתאם להתפתחויות. לפרטים נוספים ראו סעיף 1.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

נכון למועד חתימת הדוח, לא ניתן להעריך את כלל השלכות מלחמת "חרבות ברזל" על רמת הסיכונים השונים בקבוצה. אי הוודאות של משך תקופת הלחימה, עוצמת הלחימה, התמודדות הממשלה ותמיכתה בעורף העסקי והאזרחי, הינם גורמים משמעותיים, אשר ייתכן וישפיעו במישרין או בעקיפין על עליה בחשיפת הקבוצה לסיכונים השונים והתממשותם. מאז פרוץ המלחמה הקבוצה נוקטת בתהליכי ניטור ובקרה מוגברים בהיבטי הסיכונים השונים, ובהתאם להתפתחויות יכול ויותאמו תהליכי עבודה ובקרה נוספים.

יובהר, כי השפעת מלחמת "חרבות ברזל" ונגזרותיה על פעילותה של הקבוצה יכולה להשפיע על נושאים שונים, כגון: פעילותם של עסקים, מחזורי הפעילות בכרטיסי חיוב (וזאת גם כתלות בעיתוי והיקף הוצאת עובדים במשק לחל"ת), ירידה בביקושים לאשראי ופגיעה אפשרית בכוח הפירעון של לווים. למועד חתימת הדוח אין ביכולתה של החברה לאמוד את השפעתה הכוללת של המלחמה על תוצאות הקבוצה, וזאת, בין היתר לאור אי הוודאות ביחס להימשכות המלחמה, הסלמתה והשלכותיה הישירות והעקיפות על הקבוצה, אשר עלולות להשפיע עליה מהותית לרעה.

במבט צופה פני עתיד, ישנה אי וודאות להתפתחות מדדי הסביבה המאקרו כלכלית והשפעותיה על הקבוצה. הקבוצה עוקבת אחר מגמות השוק ובוחנת באופן שוטף שינויים בסביבה המאקרו כלכלית והשפעותיה על החשיפות השונות, בהן חשיפת האשראי, ובין היתר, סיכונים הונאות ומעילות המתעצמים בתקופות של חוסר יציבות כלכלית.

לפרטים נוספים אודות גורמי הסיכון האמורים וכן אודות גורמי סיכון נוספים להם חשופה הקבוצה, ראו פרק 3 "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

למידע נוסף על מיפוי גורמי סיכון עיקריים אליהם חשופה החברה, ראו טבלה 33: דיון בגורמי סיכון, בדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

הסיכונים הבאים זהו על-ידי הקבוצה כסיכונים מובילים ומתפתחים הרלוונטיים ביותר, נכון למועד חתימת דוח זה:

א. סיכון אשראי

סיכון אשראי הינו האפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו בהתאם לתנאים המוסכמים.

סיכון האשראי מנוהל, מנוטר ומבוקר בחברה, כמתחייב מאופי פעילותה כחברה העוסקת במתן אשראי. תהליך ניהול סיכונים האשראי מסייע לחברה לבחון את הסיכון בתיק האשראי בכלל המישורים; מודלי אשראי, תהליכי המכירה והחיתום, ניטור וגבייה וזאת באמצעות תהליכי בקרה הולמים.

בשנים האחרונות מציגה החברה מגמת צמיחה בתחום האשראי לאנשים פרטיים והאשראי המסחרי. החברה רואה בתחום זה את אחד ממנועי הצמיחה המרכזיים שלה בשנים הקרובות, וזאת תוך ניהול סיכונים מושכל. בהמשך לגידול בהיקף יתרות האשראי בשנת 2022, המשיכה בשנת 2023 מגמת העלייה בהיקף יתרות תיק האשראי לאנשים פרטיים בעיקר במחצית הראשונה של השנה, כאשר במחצית השנייה של השנה ניכרה יציבות. בשנת 2023 חל גידול משמעותי בהיקף יתרות תיק האשראי המסחרי,

כאשר במחצית השנייה של השנה מגמה זו התמתנה ביחס למחצית הראשונה של השנה. לאור השפעות מלחמת "חרבות ברזל" על המשק, תתכן האטה בקצב הצמיחה ואף שחיקה בתיק האשראי ברבעונים הבאים, בין היתר כתלות בהימשכות המלחמה והיקפה.

הגידול המתמשך ביתרות האשראי ללקוחות פרטיים והאשראי המסחרי מגדיל את סיכון האשראי של הקבוצה. עליית הריבית שנמשכה בשנת 2023 לאחר שנים של ריבית נמוכה, שהחלה לרדת בחודש ינואר 2024, מגדילה ללקוחות את גובה הפירעון החודשי של ההלוואות בריבית משתנה ומעלה חשש לגבי יכולות החזר של משקי הבית ואיכות תיק האשראי. כמו כן, מלחמת "חרבות ברזל" אשר פרצה ביום 7 באוקטובר 2023 והינו אירוע בעל השלכות מקרו כלכליות אשר משפיע, בין היתר, גם על סיכון זה. בנוסף, על פי תחזיות שונות (כגון תחזית בנק ישראל מחודש ינואר 2024)⁶, קיימת ציפייה לעלייה בסיכון האשראי, אולם נכון למועד החתימה על הדוח, טרם נצפה מימוש של תחזיות אלו. כמו כן, תחזית בנק ישראל מחודש ינואר 2024, מעריכה כי "התוצר צפוי לצמוח בשיעור של 2% בכל אחת מהשנים 2023-2024". עוד מעריכה התחזית כי "שיעור האבטלה הרחב בגילי העבודה העיקריים שעלה ברבעון הרביעי של 2023, ירד בהדרגה במהלך 2024, ויתכנס לרמתו לפני המלחמה רק במהלך 2025". לפרטים נוספים ראו סעיף 2.1.5 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023..

נכון למועד הדיווח, טרם נצפתה התממשות סיכון אשראי כתוצאה מהשלכות מלחמת "חרבות ברזל" על הלוויים הפרטיים והעסקיים. עם זאת, עקב קושי בגבייה בחודשים הראשונים לפרוץ מלחמת "חרבות ברזל", בין היתר עקב סגירת הוצ"פ, נצפתה עלייה במחיקות. אי הודאות של משך תקופת הלחימה, עוצמת הלחימה, התמודדות הממשלה ותמיכתה בעורף העסקי והאזרחי, הינם גורמים משמעותיים, אשר ייתכן וישפיעו במישורין או בעקיפין על סיכון האשראי. מאז פרוץ המלחמה הקבוצה נוקטת בתהליכי ניטור ובקרה מוגברים אחר תיק האשראי. כמו כן החברה בוחנת את השפעת המלחמה על מודלי חיתום האשראי. ובהתאם להתפתחויות יכול ויותאמו תהליכי עבודה ובקרה נוספים.

במבט צופה פני עתיד, ישנה אי וודאות להתפתחות מדדי הסביבה המאקרו כלכלית והשפעותיה על הקבוצה. הקבוצה עוקבת אחר מגמות השוק ובוחנת באופן שוטף שינויים בסביבה המאקרו כלכלית והשפעותיה על החשיפות השונות, בהן חשיפת האשראי.

לפירוט נוסף ראו סעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

ב. סיכון תפעולי

סיכון תפעולי הינו סיכון מהותי במסגרת פעילותה העסקית של החברה. במסגרת ניהול הסיכון התפעולי הנושאים הבאים נמצאו כמובילים ומתפתחים:

i. המשכיות עסקית

פעילותה העסקית של הקבוצה מתנהלת בסביבה תחרותית ועסקית משתנה, במוצרים אותם היא מספקת וברגולציה לה כפופה הקבוצה. פעילות זו חשופה לאירועי אסון אשר השלכותיהם עלולות לגרום לפגיעה ברציפות הפעילויות העסקיות. חוסר מוכנות להשלכות אלו, עלול לחשוף את החברה לנזק כלכלי, משפטי ותדמיתי חמור ואף לאיים על יכולת שרידותה העסקית. על כן, הבטחת הפעילות בסביבה זו מחייבת את החברה להיערך להשלכות אירועי חירום. ההיערכות להמשכיות עסקית תתייחס לחיי אדם כאל ערך עליון.

החברה מאפשרת תצורת עבודה שמאפשרת לרוב המכריע מהעובדים להתחבר למערכות המחשוב מהבית ולאפשר רציפות עסקית מלאה בכלל הערוצים.

ii. סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות (סייבר)

סיכון אבטחת מידע הינו הסיכון לאירועי דלף מידע והיבטי טכנולוגיית המידע הכוללים חומר עסקי רגיש ופרטי לקוחות וכן התקפות סייבר אשר מכוונות כנגד תשתיות הקבוצה.

אבטחת מידע מוגדרת כמכלול הפעולות, האמצעים והבקורות הננקטים והמיושמים במערכות מידע, על מנת להגן עליהן מפני פגיעה בזמינות ובשרידות, מפני חשיפה לא רצויה, מפני שינוי במזיד או בשוגג של המידע ומפני פגיעה בשלמות המידע ובאמינותו.

המטרה הכללית של אבטחת מידע בחברה היא שמירה על חיסיון, שלמות, זמינות ואמינות המידע, מפני פגיעה במתכוון או שלא במתכוון על-ידי עובד החברה בעבר ו/או בהווה או על-ידי גורמים חיצוניים.

החברה מנהלת מידע אודות לקוחותיה, מידע שמהווה נכס עיקרי שעליו מתבססים עסקי החברה. יש להגן על המידע מפני סיכונים, הגנה שעולה בקנה אחד גם עם דרישות הדין וההכרה בפרטיותם של לקוחות החברה. מדיניות אבטחת המידע של החברה חלה על חברות הקבוצה.

⁶ הודעה לעיתונות של בנק ישראל מיום 1 ינואר 2024 שכתרתה: "התחזית המקרו כלכלית של חטיבת המחקר, ינואר 2024".

אבטחת המידע בחברה מתעדכנת באופן שוטף לאור השינויים במפת האיומים המשתנה וכן מהתפתחויות טכנולוגיות ומתאימה את רמת האבטחה ובקרת הגישה למערכות על-פי השינויים ברמת הסיכונים הנגזרים מהם.

סיכון סייבר הינו פוטנציאל לנזק שנובע מהתרחשות אירוע סייבר, בהתחשב ברמת סבירותו וחומרת השלכותיו. אירוע סייבר הינו אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכת מחשוב ו/או מערכת ותשתיות משובצות מחשב, על-ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר. יצוין, כי בהגדרה זו נכללים גם ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא נגרם נזק בפועל.

החברה פועלת, בין היתר, בהתאם להוראות החוק והרגולציה, לרבות, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 בנושא ניהול טכנולוגיית המידע, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 361 בנושא ניהול הגנת הסייבר, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 363 בנושא ניהול סיכונים סייבר בשרשרת אספקה, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 362 בנושא מחשוב ענן, ובהתאם לתקנות הגנת הפרטיות. ההוראות כוללות את עקרונות היסוד לניהול הגנת הסייבר ואבטחת מידע ובין היתר מפרטות ההוראות באופן סדור את הדרישה לקיום תהליכי ניהול סיכונים סייבר. בשנים האחרונות משקיעה החברה משאבים ניכרים בתחום זה ועם פרסום ההוראות החברה נערכה עם תכנית פעולה שאושרה בהנהלה, לשילוב הדרישות בהוראות החדשות בחברה בנוסף להוראות אחרות החלות עליה בנושא זה, כגון: המשכיות עסקית, ניהול סיכונים וכל זאת בהתאם להבהרות שניתנו על-ידי בנק ישראל בנוגע לאופן ומועדי היישום.

תקריות קיברנטיות עלולות להתרחש כתוצאה מהתקפות מכוונות או מאירועים לא מכוונים. התקפות קיברנטיות כוללות, בין היתר, השגת גישה לא מורשית למערכות ממוחשבות על מנת לבצע שימוש שלא כדין בנכסים או במידע רגיש, חבלה במידע או שיבושים בפעילות.

פרטים אודות בחינות שעורך דירקטוריון החברה וועדותיו בקשר עם איומי הסייבר על הקבוצה:

כחלק מתהליך Key Risk Indicators (KRI) ארגוני, מוצגת לדירקטוריון בכל רבעון, תמונת המצב בחברה בהיבטי הגנת הסייבר ואבטחת המידע. מדדי הסיכון כוללים בעיקר הפרות/אירועים שונים בתחום הסייבר ואבטחת המידע.

הדירקטוריון וועדותיו מקיימים דיונים תקופתיים אחת לשנה לקביעת מדיניות הסייבר ואבטחת מידע ועדכונה בנושאים הבאים: (א) התווית אסטרטגית הגנת הסייבר ואבטחת מידע ואישורה; (ב) אישור מסגרת לניהול סיכונים סייבר ומדיניות הגנת הסייבר ואבטחת מידע; (ג) קביעת אופן המעקב והפיקוח לגבי יישום ניהול סיכונים סייבר; ו-(ד) דיווח וסקירה על אירועי סייבר ואבטחת מידע משמעותיים. מדיניות הגנת הסייבר ואבטחת מידע אושרה בדירקטוריון החברה בחודש ינואר 2024.

הביקורת הפנימית פועלת על-פי תכנית העבודה מבקרת בתדירות שנתית את פעילות החברה בתחום הגנת הסייבר ואבטחת המידע הן בתהליכי בקרה בזיקה ישירה לתחום הסייבר ואבטחת המידע, והן בביקורות תהליכיות נוספות בה נסקרות גם בקורות בתחום הסייבר ואבטחת המידע. דוחות הביקורת הפנימית נידונים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון. המעקב אחר הטיפול בממצאים מתבצע לכל הפחות באופן חציוני.

סקר סיכונים תלת שנתי מבוצע כחלק ממערך ניהול הסיכונים בחברה, כולל תהליכי סייבר ואבטחת מידע. הממצאים מוצגים לדירקטוריון. בנוסף, אחת לשנה מתקיים סקר ייעודי לסיכונים סייבר ואבטחת מידע הכולל ניתוח מפת האיומים העדכנית ומשמעויות מתרחשי מתקפות הסייבר, הערכת רמת הסיכון בהם, ניתוח רמת הבשלות של בקורות ההגנה, וכנגזרת מכך אומדן רמת הסיכון השיורי בתרחישים השונים. תמונת הסיכונים שנבנתה בסקר, מהווה בין היתר בסיס לתוכנית העבודה של מחלקת הגנת הסייבר ואבטחת מידע, לצורך חיזוק מערך ההגנה והפחתת הסיכונים. כל אירוע משמעותי בתחום הסייבר ואבטחת המידע מדווח הן להנהלת החברה והן לדירקטוריון.

כל אירוע משמעותי בתחום הסייבר ואבטחת המידע מדווח הן להנהלת החברה והן לדירקטוריון.

סקרים רוחביים בתחום הסייבר ואבטחת המידע וממצאיהם מדווחים להנהלת החברה והדירקטוריון.

תקריות קיברנטיות עלולות להתרחש כתוצאה מהתקפות מכוונות או מאירועים לא מכוונים. התקפות קיברנטיות כוללות, בין היתר, השגת גישה לא מורשית למערכות ממוחשבות על מנת לבצע שימוש שלא כדין בנכסים או במידע רגיש, חבלה במידע או שיבושים בפעילות.

התקפות קיברנטיות עשויות להתבצע באופן שלא דורש השגת גישה לא-מורשית, כגון התקפות המיועדות להשבתת השירות של אתרי אינטרנט.

בשנים האחרונות חל גידול מתמיד בחשיפת מוסדות פיננסיים בארץ ובעולם לאיומי סייבר. האיומים מתאפיינים, בין היתר, בתחכום הולך וגובר של המתקפות, המושג גם על ידי שימוש התוקפים בטכנולוגיות AI, בעוצמת הנזק הפוטנציאלי ובקושי לזהות מתקפות. נוכח העובדה שישראל, ובפרט המגזר הפיננסי, מהווים יעד להתקפה מצד יריבים שונים, התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי בארץ חשופים אף יותר לאיומי סייבר ואיום זה מועצם מתחילת מלחמת "חרבות ברזל".

לצד האיומים המתגברים, אנו עדים באופן כללי לעליה בחשיפה לטכנולוגיות חדשות כדוגמת מחשוב ענן, הרחבת השירותים הדיגיטליים והרחבת תצורת העבודה מהבית, המביאים לעליה בסיכון השורשי של סיכון הסייבר ואבטחת המידע, וחושפים את החברות השונות למגוון איומים רחב. לשם כך נקטה מחלקת הגנת הסייבר ואבטחת מידע בצעדים שונים למיפוי וצמצום הסיכון, ביניהם בניית בקורות, עיבוי קווי ההגנה באופן משמעותי והגברת מודעות העובדים לסיכונים הסייבר. החל מפרוץ מלחמת "חברות ברזל", מערך הגנת הסייבר ואבטחת המידע בחברה נמצא בהיערכות וכוננות מוגברת עקב מצב החירום, ובין היתר בוצעו מספר פעילויות מניעה אקטיביות להפחתת הסיכון. הקבוצה עוקבת באופן שוטף אחרי מפת האיומים המשתנה לאור המצב, ומתאימה את רמת האבטחה והבקורות הנדרשות, בהתאם לרמת הסיכון הנגזרת ממנה.

על מנת להתמודד עם התפתחות האיומים ומתוך הכרה בחשיבות ההגנה על פרטיות לקוחות החברה וכמתחייב מדרישות הדין והוראות ניהול בנקאי תקין, לרבות, הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 357, 362, 361 ו-363 החברה משקיעה משאבים רבים ותשומות שיאפשרו ניהול אפקטיבי של הגנת מידע ותשתיות מחשוב מפני איומי סייבר, כחלק ממערך ניהול הסיכונים ומסגרת העבודה להמשכות עסקית בחברה. בין היתר כחלק ממדיניות החברה בנושא, מנוהלים שלושה קווי הגנה לתחום הגנת הסייבר ואבטחת מידע. במסגרת זו, קו ההגנה ראשון הינו מחלקה ייעודית לנושא הגנת הסייבר ואבטחת מידע, כאשר חטיבת ניהול סיכונים משמשת כקו הגנה שני והביקורת הפנימית כקו הגנה שלישי. מערך זה מאויש במומחים בתחום וכן מבוצע שימוש ביועצים חיצוניים, במטרה להרחיב את המענה לאיומים ולאתגרים המתגברים.

כחלק מההיערכות המוקדמת של החברה להתמודדות עם תקיפות סייבר, החברה מתפעלת מערך גילוי וזיהוי אירועי סייבר בכל שעות היממה, המנוהל ע"י צוותים ייעודיים (פנימיים וחיצוניים) במרכז אבטחת המידע של החברה (ISOC), לרבות צוותי ניטור, צוותי תגובה, ואיסוף מודיעין. פעילות המערך מעוגנת במערך נהלים, ונתמכת במערכות טכנולוגיות, ומסגרות תומכות לרבות, שגרת תרגול סייבר לדרגים השונים, מערך מודעות סייבר, תיקשורים והרצאות בנושא.

החברה מאפשרת לתומכים במערכות ולרוב המכריע של העובדים התחברות מרחוק באופן מאובטח ומנוטר בכל שעה ביום, על מנת להבטיח רציפות תפקודית בכלל הערוצים.

בחמש השנים האחרונות לא אירעו בחברה אירועי סייבר מהותיים אשר השפיעו על הדוחות הכספיים ו/או הגשת תביעות, פגיעה במוניטין וכדומה.

למועד חתימת הדוח לא ידוע לחברה על אירועים שעלולה להיות להם השפעה מהותית על תוצאותיה הכספיות של החברה.⁷

להרחבה בנושא סיכון אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות (סייבר) ראו גם סעיף 3.4.3 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

ג. סיכון רגולטורי

סיכון רגולטורי הינו הסיכון לפגיעה בהכנסות ו/או בהון הקבוצה הנגרם כתוצאה משינויים מהותיים מתהליכי חקיקה ו/או מטיטות הוראות של גופים רגולטוריים שונים, הקובעים מגבלות על תחומי פעילות ומקורות הכנסה של הקבוצה, או המטילים חובות שיישומן כרוך בעלויות משמעותיות לקבוצה ובכך עשויים לפגוע ברווחיותה. הסיכון הינו צופה פני עתיד במהותו, מכיוון שהוא מתייחס לסיכון הגלום בשינויים מהותיים אפשריים בחקיקה וברגולציה. ניהול הסיכון הרגולטורי מאופיין במסמך מדיניות אשר גובש ואושר על-ידי ההנהלה והדירקטוריון. מנהל הסיכון הרגולטורי הינו סמנכ"ל ניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי.

תהליך זיהוי סיכון רגולטורי כולל שני היבטים מרכזיים:

○ תהליך תקופתי לזיהוי סיכונים רגולטוריים - מבוסס על מיפוי של הרגולציה המתהווה הרלוונטית ומעקב אחר שינויים ביחס לסבירות התממשות הסיכון.

○ תהליך זיהוי סיכונים הנובעים מהשלכות אפשריות של רגולציה מתגבשת רלוונטית, בין היתר, בעת השקת מוצר/פעילות חדשים.

⁷ הערכת החברה כאמור הינה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. הערכה כאמור מבוססת, בין היתר, על מהות האירועים הנקודתיים האמורים, מספרם והיקפם (לרבות לאורך זמן), על אופי הליכי הדיווח והבדיקה שמתנהלים מול הרשות להגנת הפרטיות כאמור, על קיומה של פוליסת ביטוח לכיסוי אירועים כאמור (כמפורט בסעיף זה להלן) ועל הערכותיה של הנהלת החברה והבנתה את השלכותיהן האפשריות של הוראות הדין החלות על הקבוצה בהקשר זה. הערכות אלה עלולות שלא להתממש, או להתממש באופן שונה, לרבות מהותית, מהצפוי, בין היתר כתוצאה מהתגברות אירועים כאמור ו/או התרחשות אירועים בעלי פוטנציאל נזק גבוה יותר ו/או גילוי אירועים לאחר תקופת זמן ארוכה (הכל לרבות על רקע התגברות מתקפות הסייבר על ישראל במהלך מלחמת "חברות ברזל"), משינויים מהותיים במדיניות האכיפה של הרשות להגנת הפרטיות ו/או מאכיפה מחמירה כלפי הקבוצה, מהנחות וניתוחים לא מיטביים של סיכונים הסייבר החלים על הקבוצה, משינויים רגולטוריים ו/או מנזקים עקיפים כתוצאה מאירועים כאמור או מפרסומם (כגון פגיעה במוניטין).

על מנת להפחית את החשיפה לסיכון רגולטורי, נוקטת החברה בפעולות הבאות:

גיבוש תכניות פעולה - עבור הנושאים שזוהו על בסיס גורמי הסיכון הרגולטוריים המרכזיים שזוהו, ואשר הוערכו על ידי מנהל הסיכון הרגולטורי כמהותיים.

החברה מטפלת בתהליך התהוות של רגולציה רלוונטית, בין השאר באמצעות מתן תגובה לפרסום טיוטה של הוראות רגולטוריות, ועדות של רשויות רגולטוריות והצגת עמדת החברה ביחס לרגולציה מתהווה בפני הגורמים המתאימים.

במסגרת ניהול הסיכון מוצגים דיווחים כמפורט להלן:

- דיווחים רבעוניים של מנהל הסיכון הרגולטורי ומנהל סיכונים ראשי הכוללים דיווח על תוצאות הערכת החשיפה וניתוח השפעתם של הסיכונים הרגולטוריים העיקריים אליהם חשופה החברה.
- דיווח שנתי של מנהל הסיכונים הראשי להנהלה ולדירקטוריון במסגרת תהליך פנימי להערכת הלימות ההון (ICAAP) בו מדווחים ממצאים ביחס לסיכון המובנה כמו גם לאפקטיביות ניהול הסיכון הרגולטורי בחברה, לרבות, מידת היישום של מדיניות ניהול הסיכון, נאותות תהליכי זיהוי הסיכונים הרגולטורים ושלמות הזיהוי של הסיכונים העיקריים.

ריבוי הליכי רגולציה, ככל שיישמו, לרבות ההוראות והשינויים בשוק התשלומים והאשראי, ובכלל זה התיקונים לדיני הגנת הפרטיות, כניסת נותני שירותי תשלום, בנקאות פתוחה, חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, חקיקות והוראות לעניין מלחמת "חרבות ברזל" וכן המגמות בשוק זה, עלולות להשפיע מהותית לרעה על החברה, אך בשלב זה לא ניתן להעריך בוודאות את היקפה והשלכותיה.

מלחמת "חרבות ברזל" והשפעותיה האפשריות העתידיות על משקי הבית ובתי העסק יכול ויביאו שינויים רגולטוריים נוספים כחלק ממאמץ הממשלה, הכנסת והרגולטורים השונים להקל על האוכלוסייה. נכון למועד הדיווח, לא ניתן להעריך את כלל השלכות השינויים הרגולטוריים העתידיים כתוצאה ממלחמת "חרבות ברזל" על הפעילות העסקית של החברה. אי הוודאות של משך תקופת הלחימה, עוצמת הלחימה, התמודדות הממשלה ותמיכתה בעורף העסקי והאזרחי, הינם גורמים משמעותיים, אשר ייתכן וישפיעו במישורין או בעקיפין על החברה ויעדיה.

לפרטים אודות הליכים רגולטוריים עיקריים (בישראל), שיכולים להיות להם, להערכת החברה, השלכות בסביבת הפעילות העסקית בה פועלת הקבוצה, ושקודמו בתקופת הדוח ועד מועד חתימת הדוח, לרבות הליכים כאמור אשר חלקם טרם הושלם נכון למועד חתימת הדוח ולרבות אודות הוראות רגולטוריות הנובעות ממלחמת "חרבות ברזל" והשלכותיה, ראו סעיפים 2.1.8 ו-3.4.4 לדוח הדירקטוריון של שנת 2023 וביאור 2.ג.24. [א] לדוחות הכספיים לשנת 2023.

ד. סיכון אסטרטגי ותחרות

סיכון אסטרטגי הינו הסיכון לפגיעה ברווחי ובהון החברה כתוצאה מהחלטות עסקיות שגויות, יישום לא נאות של החלטות עסקיות ואי ביצוע או אי התאמה של תכנית העבודה לשינויים בסביבה העסקית. הסיכון האסטרטגי מושפע מגורמי סיכון פנימיים וחיצוניים.

גורמי סיכון פנימיים כוללים גורמים פנים ארגוניים המביאים לכך שהחברה אינה עומדת בתכניות העבודה שלה. גורמי סיכון חיצוניים כוללים בין היתר את הסביבה העסקית/תחרותית בה פועלת החברה המאופיינת בתחרות עזה, הולכת וגוברת, הן מצד הגופים העיקריים הפועלים בתחום והן מצד גופים חדשים העתידים להתחיל ולפעול בתחומי הפעילות בהם עוסקת החברה, לרבות כתוצאה מהוראות רגולטוריות מקלות/מעודדות לכניסתם של שחקנים חדשים ו/או שיעודן להגברת התחרות בתחומי הפעילות של החברה; וכן, שינויים טכנולוגיים המשפיעים על התנהגות צרכנים ועל עולם התשלומים, המחייבים את החברה להתאים את עצמה לסביבה עסקית משתנה. תחרות כאמור מובילה ועשויה להוביל לשינויים מהירים בשוק, לרבות השפעה על נתחי שוק ומחירים וכן על המודל העסקי של החברה. התרחשותם במקביל של שינויים כאמור מעלה את הסיכון האסטרטגי ותחרות. בשל אופי הפעילות והשירותים הניתנים בתחום, יכולתה של הקבוצה להבדיל את עצמה באופן משמעותי ביחס למתחריה, להתמודד עם כלל היבטיה של תחרות זו, לשמור על נתחי שוק ולצמצם פגיעה אפשרית בתוצאותיה כתוצאה מתחרות כאמור, הינה מוגבלת. כמו-כן כוללים הגורמים החיצוניים כאמור, ספקים מהותיים עימם קשורה הקבוצה אשר הפסקת ההתקשרות עימם באופן לא מתוכנן, עלולה להביא לפגיעה ביכולתה של החברה לממש את האסטרטגיה שלה ולהביא לפגיעה בתוצאותיה העסקיות. היעדים האסטרטגיים של החברה נקבעים תוך התאמה לתיאבון לסיכון וליעדי ההון באמצעות תכנון ההון.

תהליך ניהול הסיכון

זיהוי מוקדי הסיכון

זיהוי מוקדי הסיכון האסטרטגיים נעשה באמצעות תהליך רבעוני לזיהוי מוקדי הסיכון האסטרטגיים וע"י זיהוי הסיכונים בעת השקת מוצר חדש/פעילות חדשה.

הערכת החשיפה לסיכון האסטרטגי

ההנהלה באמצעות, מנהלת חטיבת האסטרטגיה, אחראית להערכת החשיפה לסיכונים האסטרטגיים כפי שזוהו בתהליכי זיהוי הסיכונים ולהערכה סובייקטיבית של השפעתן על תוכניות העבודה בהתחשב, בין היתר, בצעדים שנוקטת החברה להפחתת הסיכון. תהליך הערכת החשיפה נערך בשיתוף הגורמים הרלוונטיים בקבוצה.

על בסיס תהליך זיהוי הסיכונים האסטרטגיים, ייקבע לכל סיכון אסטרטגי שזוהה רמת מהותיות באופן סובייקטיבי, בהתחשב במידת השפעתו על תוכניות העבודה. עבור מוקד סיכון שייקבע כמהותי, תבוצע הערכה איכותית של החשיפה לסיכון האסטרטגי. ניטור ופיקוח אחר החשיפה לסיכון על מנת להפחית את הנזק כתוצאה מהתממשות סיכונים אסטרטגיים, מיושמים תהליכי ניטור המאפשרים נקיטת צעדים מפחיתי סיכון לאור זיהוי מוקדם של סיכונים אפשריים תוך שימוש בכלים להפחתת הסיכון הכוללים אינדיקטורים מצביעי סיכון.

אינדיקטורים מצביעי סיכון

האינדיקטורים יכללו מדדים המותאמים למדדי הביצוע שנקבעו בתוכנית העבודה (KPI's) ומדדים נוספים, מצביעי סיכון ייעודיים (KRI's), כאשר לכל אינדיקטור יוגדרו סובייקטיבית ספים לניטור. רשימת האינדיקטורים והספים לניטור יעודכנו בתדירות שנתית עם עדכון תוכניות העבודה.

כלים להפחתת סיכונים

על מנת להפחית את החשיפה לסיכון משתמשת החברה בכלים הבאים:

- ישיבות הנהלה ודירקטוריון - מנהל הסיכון האסטרטגי הנו חבר הנהלה ומשתתף בישיבות הנהלה ודירקטוריון לרבות אלו הנוגעות לעניינים הקשורים לחשיפה ולניהול הסיכון האסטרטגי.
- בחינת "מדדי ביצוע עיקריים" (KPI) - אחת לחודש נבחנת עמידת החברה ב"מדדי ביצוע עיקריים" שנקבעו לבדיקת עמידה בתוכנית העבודה שלה.
- זיהוי של מוקדי הסיכון - תהליך זיהוי של מוקדי הסיכון, באמצעות מעקב רבעוני אחר אינדיקטורים מצביעי סיכון אסטרטגי (KRI's).
- עדכון תוכניות העבודה - עדכון תוכניות העבודה הרלוונטיות בהתאם לנסיבות ובהתאם לתוצאות ניטור האינדיקטורים או לחילופין יצירת תוכנית מגירה.

דיווח ביחס לחשיפה לסיכון

- דיווח רבעוני של מחלקת מטה ותכנון אסטרטגי להנהלה ולדירקטוריון.
- דיווח על ממצאי בחינת האינדיקטורים והשפעתם על רמת החשיפה.
- דיווח סטאטוס הטיפול באינדיקטורים שליליים.
- דיווח על מצב עמידת היחידות/חטיבות בתוכניות העבודה שנקבעו להם בהתאם ל-KPI.
- דיווח רבעוני של המחלקה לניהול סיכונים להנהלה ולדירקטוריון.
- דיווח על ממצאי בחינת האינדיקטורים.

מחלקת ניהול סיכונים מעבירה דיווח שנתי להנהלה ולדירקטוריון, אשר יכלול בנוסף לדיווח הרבעוני:

- דיווח על ממצאים ביחס לאפקטיביות תהליכי ניהול הסיכונים האסטרטגיים בחברה לרבות, נאותות תהליכי זיהוי הסיכונים האסטרטגיים ושלמות הזיהוי של הסיכונים המשמעותיים (דיווח במסגרת תהליך ה-ICAAP).
- היבטי הקצאת ההון העולים מהחשיפה לסיכונים אסטרטגיים (דיווח במסגרת תהליך ה-ICAAP).

בחודש דצמבר 2022 אישרו הנהלת הקבוצה והדירקטוריון תכנית אסטרטגית ותוכניות עבודה רב שנתיות לשנים 2023 עד 2025 בהן נכללו יעדי צמיחה בתיק האשראי הכולל וגידול ברווח השנתי הנקי עד לשנת 2025 (ראה סעיף 1.5 לדוח הדירקטוריון לשנת 2022). הגם כי החברה ממשיכה לראות ביעדים כאמור כיעדיה העסקיים, להערכת החברה תקופת השגתם צפויה להתארך וזאת בין היתר לאור התפתחויות כלכליות ואי הוודאות הנובעת ממלחמת "חרבות ברזל" והשפעתה על המשק המקומי בכלל והחברה בפרט, אתגרים

רגולטוריים ואחרים בסביבת פעילותה של החברה ומגורמים נוספים שאינם בשליטת החברה. לגבי השלכות מלחמת "חרבות ברזל", ראו גם סעיף 1.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

נכון למועד הדיווח, לא ניתן להעריך את כלל השלכות מלחמת "חרבות ברזל" על רמת ההשפעה על הפעילות העסקית והיעדים האסטרטגיים שהוגדרו לחברה. אי הוודאות של משך תקופת הלחימה, עוצמת הלחימה, התמודדות הממשלה ותמיכתה בעורך העסקי והאזרחי, הינם גורמים משמעותיים, אשר ייתכן וישפיעו במישורין או בעקיפין על הצורך בעדכון אסטרטגיית החברה ויעדיה.

הערכות, תחזיות ותוכניות החברה כאמור בסעיף זה לעיל אודות אופן ומתווי פעילותה, לרבות תחומים במיקוד וכיוצ"ב ותחזית הצמיחה בתיק האשראי והגידול ברווח הנקי, הינן בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על החלטות, הערכות ואומדני הנהלת הקבוצה למועד חתימת הדוח, לרבות בקשר עם שווקי הפעילות ולקוחותיה, צרכיהם, התנהגותם ומצבם הפיננסי וכן על הנחות עבודה ביחס למצב המשק והשפעות אקסוגניות עליו (כגון מלחמת "חרבות ברזל"). בהקשר זה יצוין, כי תחזית הרווח והיקף פעילות האשראי כפי שאושרו בחודש דצמבר 2022 הביאה בחשבון, בין היתר, המשך מצב עסקים רגיל (בהתאם להסכמים ארוכי טווח עם ערוצי הפצה (בנקים ומועדונים)), תחזיות מקרו כלכליות, לרבות ביחס לעליה בשיעורי הריבית והאינפלציה, ולאי וודאות הכרוכה בתכנון לטווח של מספר שנים, אך עובר לפרוץ מלחמת "חרבות ברזל". בהמשך לכך ועל בסיסם הונח המשך צמיחה במחוללים העסקיים, וביניהם, מחזורי האשראי. התחזית האמורה ביחס לרווח ולהיקף פעילות האשראי לא הביאה בחשבון השפעות ושינויים רגולטוריים מהותיים וכן השפעות אפשריות של פרוץ מלחמה (שלא הייתה ידועה באותו מועד).

יודגש כי הערכות, תחזיות ותוכניות החברה כאמור בסעיף זה לעיל עלולות שלא להתממש ו/או להתממש באופן שונה ואף מהותית בפועל מכפי שהונח והוערך על-ידי הקבוצה (ואף במקרים קיצוניים לא להתממש כלל), ובהתאם להביא לשינוי (לרבות מהותי) במתווי הפעולה והאסטרטגיה של הקבוצה נכון למועד חתימת הדוח, וזאת בין היתר לאור שינוי בהנחות והערכות אל מול התפתחות מצב השווקים בפועל, שינויים רגולטוריים ואחרים בתחומי פעילותה של הקבוצה, השפעות כלכליות גלובאליות ומשקיות, התמשכותם והשפעותיהם, הישירות והעקיפות, על מצב המשק, לקוחות החברה ותחומי הפעילות השונים בהם החברה פועלת, מאופן התפתחות מלחמת "חרבות ברזל", אופיה, משכה, התרחבותה והשלכותיה המקומיות והגלובליות, וכן כתוצאה מהתמשכות גורמי הסיכון החלים על פעילות הקבוצה (כולם או חלקם) כמתואר בדוח זה ובדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

לפרטים נוספים אודות האסטרטגיה העסקית והתחרות בתחומי הפעילות של החברה, ראו סעיף 1.5 וכן סעיף 3.4.5 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

ה. סיכון ציות

סיכון הציות הוא הסיכון להטלת סנקציה משפטית או רגולטורית, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר הקבוצה עלולה לספוג כתוצאה מכך שאין היא מקיימת את הוראות הציות.

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 308, ובהתאמה לפעילות הקבוצה, הוראות הליבה בתחום הציות הן: ניגוד עניינים, הוגנות כלפי הלקוח, איסור הלבנת הון ומימון טרור, אכיפה מנהלית בניירות ערך, הגנה על הפרטיות (למעט היבטי טכנולוגיית המידע) והיבטי מיסוי רלוונטיים למוצרים או לשירותים ללקוחות.

קצין הציות הראשי של הקבוצה משמש גם כאחראי בקבוצה לפי חוק איסור הלבנת הון.

בהתאם לתכנית האכיפה הפנימית בניירות ערך, שאושרה בדירקטוריון החברה בחודש פברואר 2024, קצין הציות הוא הגורם הממונה על אכיפת התכנית הפנימית.

הקבוצה נוקטת במדיניות של ציות מלא לכל הוראות החוק והרגולציה.

הקבוצה מחויבת לציות מלא להוראות חוק, הנחיות, מדיניות, נהלים וכל הוראה צייתנית אחרת לרבות הקוד האתי של הקבוצה. דירקטוריון הקבוצה, ביחד עם ההנהלה הבכירה של הקבוצה, מאמינים כי ניהול של סיכונים ציות רציף ואפקטיבי הינו הדבר הנכון עבור לקוחות הקבוצה, ועבור היציבות העסקית והתפעולית של הקבוצה. מחויבות זו היא מאבני היסוד של מדיניות הציות של קבוצת ישראל כרט.

ככלל, תיאבון הסיכון הכולל הינו מזערי, כך שהקבוצה שואפת למזער ככל שניתן באמצעות יישום כלל הוראות הציות. עם זאת, הקבוצה קבעה תיאבון סיכון דיפרנציאלי בהתאם למהותיות סיכונים הציות, לרבות למאפייני העונשין של הפרתם, תוך הבחנה של תהליכי סיכון אשר הפרתם עלולה להביא לסנקציות פליליות ("תיאבון אפסי") ותהליכי סיכון אחרים במיקוד רגולטורי ("תיאבון מזערי").

לצורכי ניהול הסיכון הוגדרו תהליכי הציות המהותיים אשר לגביהם קיימת הקפדה יתרה, כמפורט להלן:

- **סיכון להלבנת הון ומימון טרור** - אי-ציות של הקבוצה או מי מעובדיה להוראות העוסקות באיסור הלבנת הון ומימון טרור ובפשיעה פיננסית, לרבות מתן שירותי תשלום אגב פעילות במטבע וירטואלי של לקוחות, וכן בגין ליקויים

בתהליכים שנועדו להבטיח ציות כאמור או בגין חסרונם של תהליכים כאמור.

- **סיכון פעילות עם נותני שירותים פיננסיים** - אי ציות של הקבוצה או מי מעובדיה ו/או אחריות בגין אי ציות הנובעת מפעילות נותני שירותים פיננסיים.
- **סיכון הוגנות** - טיפול בלתי הוגן בלקוחות הקבוצה ו/או ניצול לרעה של מעמד התאגיד.
- **סיכון עבירות על דיני ניירות ערך** - אי-ציות של קבוצת ישראל כרט או מי מעובדיה לדיני ניירות ערך.
- **סיכון מניעת ניגוד עניינים** - אי ציות של פונקציות בקבוצה להוראות ניגוד עניינים.
- **סיכון עבירה על דיני הגנת פרטיות ומידע אישי** - אי ציות של הקבוצה או מי מעובדיה לחוקי ותקנות הגנת פרטיות והגנת מידע.
- **סיכון עבירה על חוקי דיני התחרות** - הסיכון לנזק מהותי בגין עיצום כספי ו/או סנקציה מצד רשות כלשהי בגין אי ציות של הקבוצה או מי מעובדיה לדיני התחרות.
- **סיכון הוראות הביטוח** - אי ציות של הקבוצה או מי מעובדיה, אחר דינים והוראות בתחום הביטוח.

ציות להוראות הדין וקיומה של תרבות ציות הם תנאים הכרחיים לניהולה התקין של הקבוצה. ציות להוראות הרגולציה והחוק הוא אבן יסוד של התרבות הארגונית של הקבוצה וחל על כל גורם בקבוצה, ומהווה חלק בלתי נפרד מהפעילויות העסקיות היומיומיות של הקבוצה. הנהלת הקבוצה מחויבת להטמיע את הוראות הציות לאורך ולרוחב הארגון על מנת למנוע חשיפה לסיכונים ציות העשויים לגרום נזקים פיננסיים ומוניטין לקבוצה והן נזקים ללקוחותיה ולכלל בעלי העניין. חשיבות הציות וההשלכות של הפרות יובאו לידיעת כלל עובדי הקבוצה במסגרת הליכי הדרכה והטמעה של מדיניות הציות. נוכח חשיפת הקבוצה, בגין התממשות סיכונים ציות, לנזקים כלכליים מהותיים ולנזק מוניטין, תישם הנהלת הקבוצה באמצעות קצין ציות ראשי, או מי מטעמו, תהליכי בדיקה וטיפול בהפרה במידה וקיימת. מטרת מדיניות הציות הינה הסדרת ניהול הסיכון ומחויבות עובדי הקבוצה לציית לכל ההוראות החלות על פעילותה ולסייע להנהלת הקבוצה בהטמעה של תרבות ציות, בכל הדרגים, תוך כדי ניהול סיכונים אפקטיבי, ניהול נטילת סיכונים נאותה, זיהוי וטיפול מידי בסיכונים מתפתחים מעבר לתיאבון הסיכון של הקבוצה, וכן קביעת קיום מנחים לניהול. פונקציית הציות אחראית, במסגרת קו הגנה שני, לשמש כמעגל הבקרה השני לניהול סיכונים הציות. תפקידה הוא להשלים את ניהול הסיכונים של קו העסקים ולהיות אחראית לתכנון, לתחזוקה ולפיתוח השוטף של מסגרת העבודה לניהול סיכונים הציות בקבוצה. פונקציית הציות אחראית על ניהול סיכונים הציות, לרבות מדידה והערכה בהתאם למתודולוגיה שנקבעה לצורך ניהול סיכונים הציות. המתודולוגיה האמורה מהווה את התשתית ליישום גישה מבוססת סיכון על-ידי הקבוצה, ובין השאר מסייעת בהקצאה הולמת של משאבים להפחתת הסיכונים שזוהו.

התממשות סיכון הציות כולל סיכון לסנקציות, הגבלות משפטיות או רגולטוריות, הפסד כספי משמעותי או פגיעה במוניטין של קבוצת ישראל כרט או של מי מעובדיה ומנהליה כתוצאה מהפרה של חוק/צו/תקנה/הנחיה/הוראה כלשהי אשר הקבוצה מחויבת לפעול על פיהם. אי הקפדה על קיום הוראות הציות עלולה לחשוף את הקבוצה להפסדים מהותיים ופרסומים שליליים, אשר עלולים להוביל לפגיעה בתדמית ובמוניטין של הקבוצה. תיאבון הסיכון נקבע על ידי דירקטוריון הקבוצה בהתאם לאסטרטגיית הקבוצה וכולל הצהרות איכותיות ומגבלה כוללת. באחריות קווי ההגנה, בהתאם לתחומי אחריותם, לוודא עמידה בתיאבון הסיכון בנושאי הציות המהותיים ולהקצות לצורך כך את המשאבים הנחוצים, הן בהיבט האנושי מקצועי והן בהיבט התשתית הטכנולוגית, וכאשר קיימת חריגה, לתת את המענה ההולם והדיווח לגורמים המתאימים.

הערכת הסיכונים מהווה את התשתית ליישום גישה מבוססת סיכון על ידי הקבוצה, ובין השאר מסייעת בהקצאה הולמת של משאבים להפחתת הסיכונים שזוהו. תהליך נאות ואפקטיבי של זיהוי והערכת הסיכונים יסייע לקצין הציות הראשי, להנהלת ולדירקטוריון הקבוצה בניהול, ניטור ובקרה אחר סיכונים הציות בקבוצה.

כלים להפחתת סיכונים

על מנת להפחית את החשיפה לסיכון משתמשת הקבוצה בכלים הבאים:

- ביצוע סקר סיכונים ציות.
- מעקב אחר מדדי סיכון ייעודיים - KRI.
- דיווח והערכה רבעוניים על כלל פעילות החטיבות.
- קבלת דיווחים תקופתיים מהחטיבות העסקיות וחברות בנות.
- ביצוע הדרכות/לומדות ממוקדות לאוכלוסיות שונות והפקות לקחים.
- ביצוע בקורות ומעקב אחר הטיפול בליקויים בדגש על לקוח סמוי, האזנות לשיחות ובקורות שטח.
- דירוג וניטור לקוחות באמצעות מערכות ומודלים ייעודיים.

- ניטור מיוחד ללקוחות בסיכון גבוה.

דיווחים שנתיים

דוח שנתי לדירקטוריון ולהנהלה. דוח זה יכלול בין היתר את הנושאים הבאים:

- תכנון מול ביצוע של תוכנית העבודה.
- הצגת מקרים מהותיים של חריגה מהוראות.
- ניתוח לקוחות בסיכון גבוה הקיימים בקבוצה
- הצגת ממצאים מהותיים שהופיעו בדוחות הביקורת הפנימית.
- הצגת אירועים מהותיים.
- הצגת ממצאים חריגים.
- שינויים מהותיים בסביבה המשפטית הרלבנטית, בנהלי העבודה הפנימיים ובסביבת הבקרה.
- הצגת נתונים אודות הדרכות עובדי הקבוצה בנושאי הציות.
- הפעולות המהותיות שננקטו על ידו באותה שנה, הפרות מהותיות שאותרו על ידו והמלצותיו לתיקון מקרים של הפרות ונושאים נוספים שיראה לנכון קצין הציות הראשי.

דיווחים רבעוניים

דוח רבעוני תמציתי לדירקטוריון ולהנהלה של הקבוצה כאמור לעיל. הדוח יכלול באופן תמציתי את הנושאים הרלוונטיים לרבעון החולף, המפורטים לעיל באשר לדוח השנתי.

דיווחים מידיים

החברה מדווחת באופן מידי לפי הצורך ובהתאם למדיניות שנקבעה בנושא.

מלחמת "חברות ברזל" הגבירה את הסיכון להלבנת הון ומימון טרור. מאז פרוץ המלחמה הקבוצה נוקטת בתהליכי ניטור ובקרה מוגברים בהיבטי סיכונים ציות, איסור הלבנת הון ומימון טרור, לרבות נקיטת צעדים לגידור הסיכון

הערכותיה של החברה כאמור בסעיף זה לעיל הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס, בין היתר, על הערכותיה של הנהלת הקבוצה והבנתה את המגמות בשוק התשלומים והאשראי בישראל ובעולם, ביחס למגמות והשפעות התחרות וכן על ניסיון העבר ואת השלכותיהן האפשריות של הוראות הדין החלות על הקבוצה (ובכללן הוראות שטרם הוחלו או טרם הפכו למחייבות), נכון למועד חתימת הדוח. הערכות אלה עלולות שלא להתממש, כולן או חלקן או להתממש באופן שונה, לרבות מהותית, מהצפוי, בין היתר, כתוצאה מהנחות וניתוחים לא מיטביים, משינויים בתכנית העבודה של הקבוצה, מהשפעות הוראות רגולטוריות זמניות או קבועות נוספות שיפורסמו על-ידי הרגולטורים, משינויים (טכנולוגיים ואחרים) בלתי צפויים בשוק התשלומים והאשראי בישראל ו/או מחוץ לישראל, משינויים רגולטוריים נוספים מהשפעות גורמים חיצוניים, כגון: השלכות סביבת האכיפה והריבית (בישראל ומחוצה לה) וסכסוכים מדיניים בטחוניים מקומיים וגלובליים על תחומי הפעילות של הקבוצה ו/או התממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון המפורטים בפרק "סקירת הסיכונים" בדוח הדירקטוריון לשנת 2023 וכן בדוח זה.

טבלה 2: סקירת נכסי סיכון משוקללים (OV1)

להלן נכסי הסיכון ודרישת ההון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי:

מיליון ש"ח

דרישות הון מזעריות ליום 31 בדצמבר 2023	נכסי סיכון משוקללים ליום 30 בספטמבר 2023	נכסי סיכון משוקללים ליום 31 בדצמבר 2023		
2,119	19,080	18,423	סיכון אשראי (גישה סטנדרטית):	1
1	7	6	סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)	6
*-	3	2	התאמה בגין סיכון אשראי (CVA)	10
74	645	648	סכומים מתחת לספי הניכוי (כפופים למשקל סיכון 250%)	25
2,194	19,735	19,079	סך הכל סיכון אשראי	
32	230	276	סיכונים שוק - סיכון שער חליפין של מטבע חוץ (גישה סטנדרטית)	20
385	3,275	3,346	סיכון תפעולי	24
2,611	23,240	22,701	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון/דרישת ההון	27

טבלה 3: תנועות בנכסי סיכון משוקללים (OV1)

מיליון ש"ח

נכסי סיכון משוקללים ליום 31 בדצמבר 2022	נכסי סיכון משוקללים ליום 31 בדצמבר 2023	
סיכון אשראי		
15,687	17,583	יתרת פתיחה
6	81	שינוי כתוצאה מאיכות ⁽¹⁾
1,890	1,415	שינוי כתוצאה מגידול/קיטון ⁽²⁾
17,583	19,079	יתרת סגירה
סיכון שוק		
115	308	יתרת פתיחה
193	(32)	שינוי בתקופה
308	276	יתרת סגירה
סיכון תפעולי		
2,889	2,980	יתרת פתיחה
91	366	שינוי בתקופה
2,980	3,346	יתרת סגירה

* סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

- (1) שינוי כתוצאה מאיכות - מתייחס בעיקר לשינויים במשקל הסיכון של עסקאות ולקוחות הנובעים משינויים בדירוג האשראי או סיווגו.
 (2) שינוי כתוצאה מגידול/קיטון - שינוי שמקורו בשינוי בסך היתרות, החשיפות או ההכנסות לפי העניין ואינה כוללת שינויים שנבעו משינוי באיכות התיק.

טבלה 4: נכסי סיכון לפי חלוקה לפעילויות עסקיות [מידע נוסף]

מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2023			
סך הכל	לקוחות עסקיים	לקוחות פרטיים	
19,079	3,032	16,047	סיכון אשראי
276	29	247	סיכון שוק
3,346	1,131	2,215	סיכון תפעולי
22,701	4,192	18,509	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022			
סך הכל	לקוחות עסקיים	לקוחות פרטיים	
17,583	2,653	14,930	סיכון אשראי
308	16	292	סיכון שוק
2,980	974	2,006	סיכון תפעולי
20,871	3,643	17,228	סך הכל

3. הרכב ההון

הלימות ההון

החל מיום 1 בינואר 2014 מיישמת החברה את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בנושא מדידה והלימות הון כפי שעודכנו על מנת להתאימן להנחיות באזל III ("באזל III").

בהתאם להוראות, בנוסף לחישוב דרישת ההון המינימלי בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי, נדרשת החברה לבצע תהליך פנימי להערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP) המוגש מדי שנה.

בחודש פברואר 2024 קיבל הדירקטוריון את הסקירה בנושא ה-ICAAP ואישר את הדוח על התהליך הפנימי להערכת הלימות ההון של החברה (ICAAP) לשנת 2023.

הערכת הלימות ההון

א. הלימות ההון

החברה מיישמת את הגישה הסטנדרטית להערכת הלימות ההון הרגולטורית שלה (עבור סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים).

החברה מבצעת תהליך פנימי להערכת הלימות ההון שלה במסגרתו נבנתה תכנית רב שנתית לעמידה ביעדי הלימות הון. תכנית זו לוקחת בחשבון את צרכי ההון הקיימים והעתידיים של החברה בהתאם לתכניות האסטרטגיות אל מול מקורות ההון הזמינים. בתכנית קיימת התייחסות אל כלל נכסי הסיכון של החברה בהווה ובעתיד, על-פי דרישות ההקצאה במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" ובהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בדבר "ההון הפיקוחי - הוראות מעבר" וזאת אל מול יעדי הלימות ההון ותיאבון הסיכון.

תהליך הערכת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP) הינו תהליך עצמי המתבצע על-ידי החברה במסגרת יישום הנחיות הנדבך השני של באזל, ומהווה את הבסיס לשרשרת תהליכי הליכה לניהול הסיכונים וההון בחברה. הערכת הנאותות ההונית מתבצעת על בסיס שנתי, ומטרתה להעריך האם הונה של החברה הינו נאות, אל מול החשיפה לסיכונים בחברה, בהווה ובראייה צופה פני עתיד.

ההנהלה אחראית להכנת תהליך הערכת הנאותות ההונית (תהליך ה-ICAAP) באמצעות מנהל הסיכונים הראשי. ההנהלה אחראית לכינון תהליך ה-ICAAP על בסיס מתמשך, להבטחת הנאותות ההונית של החברה.

ב. יחסי הון מינימליים

ביום 30 במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי חוזר בדבר יחסי הון מינימליים במסגרת היערכות ליישום הוראות באזל III. בהתאם לחוזר, בין היתר, כל התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי נדרשים לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מינימלי בשיעור של 9% ויחס הון כולל של 12.5%.

בחודש מאי 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 472 בדבר "סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חיוב" ובו הקלה לסולק לעניין דרישת ההון העצמי מסולק בעל יתרות חייבים העולה על 2 מיליארדי ש"ח, בדוח הכספי השנתי האחרון, שתחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 (מדידת והלימות הון), אולם, על פי האמור בסעיף 40 להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201, יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-8% ויחס ההון הכולל המינימלי לא יפחת מ-11.5%. הוראה זו נכנסה לתוקף ביום 1 ביוני 2016.

בחודש פברואר 2024 אישר דירקטוריון החברה את יעדי הלימות ההון המזעריים, כמפורט להלן.

ג. יעד הלימות ההון המזערי

יעד הלימות ההון המזערי הינו יעד פנימי הנקבע על-ידי הדירקטוריון ביחס לרמת ההון בה החברה מעוניינת להימצא אל מול השימושים הצפויים בנכסי הסיכון. יעד זה עשוי להיות שונה מיחס ההון המזערי, המהווה את הרף הרגולטורי המינימאלי שנקבע ליחס ההון לנכסי הסיכון.

יעד הלימות ההון המזערי של החברה הינו רמת ההון הנאותה הנדרשת בגין הסיכונים השונים אליהם חשופה החברה כפי שזוהו, נאמדו והוערכו על-ידי החברה. יעד זה מביא בחשבון פעולות של הנהלת החברה, אשר נועדו להקטין את רמת הסיכון ו/או להגדיל את בסיס ההון.

מנהל הסיכונים הראשי אחראי לגיבוש המלצות ביחס ליעדי ההון לטובת הבטחת השימוש המיטבי בהונה של החברה תוך שמירה על יציבותה, על בסיס מסקנות תהליך ה-ICAAP.

תוצאות הערכת נאותות ההון (תהליך ה-ICAAP) מהוות בסיס לקביעת יעדי הלימות ההון המזעריים. יעד הלימות ההון המזערי מכתוב מסגרת של הון פנימי המשמשת כבסיס לתכנון השימושים בהון של החברה במסגרת תכנית העבודה השנתית והרב שנתית שלה.

להלן יעדי הלימות ההון המזעריים של החברה כפי שאושרו על ידי דירקטוריון החברה בחודש פברואר 2023:

יעד יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון של החברה הינו 10%.

יעד יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון של החברה הינו 11.75%.

ההנהלה אחראית לגיבוש המלצות בנוגע לשינויים הנדרשים, ביעדי ההון שקבע הדירקטוריון בעבר, בעקבות מסקנות תהליך הערכת הנאותות ההונית.

בסמוך למועד חתימת הדוח ונכון לימים 31 בדצמבר 2023 ו-31 בדצמבר 2022, עומדת החברה בכל דרישות ההון, הלימות ההון והמינוף המפורטות לעיל. להערכת החברה, לחברה מבנה הון איתן, והחברה תעמוד ביחסי ההון והמינוף המינימליים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים או ביעדי ההון שנקבעו על-ידי דירקטוריון החברה⁸.

ניהול ההון

מטרת ניהול ההון הינה להביא לעמידה בהגדרות תיאבון הסיכון המפורטות ויעדי החברה כפי שהוגדרו על ידי דירקטוריון החברה, בכפיפה להוראות הרגולטור, בהיבט דרישת ההון, תוך שאיפה להקצאה יעילה שלו ומכאן שניהול הון יבטיח:

- בסיס הון אשר ישמש ככרית כנגד הסיכונים הבלתי צפויים אליהם חשופה החברה, יתמוך באסטרטגיה העסקית ויאפשר עמידה בכל עת בדרישת ההון המינימלית הרגולטורית (מתייחס לתמהיל ולסכום ההון המגבה את האסטרטגיה והסיכונים של החברה).
- התייחסות להתפתחויות עתידיות בבסיס ההון ובדרישת ההון.
- שאיפה להקצאה יעילה של הון במהלך העסקים הרגיל של החברה.

עקרונות מנחים בניהול ההון

ניהול ההון הוא תהליך שנתי בעל אופק תכנון מתגלגל של שלוש שנים.

ניהול ההון נחשב לחלק אינטגרלי מהתוכנית האסטרטגית והפיננסית של החברה. ניהול ההון נשען על תכניות הצמיחה של היחידות העסקיות השונות, במטרה להעריך את דרישת ההון בתקופת התכנית ומשמש את תהליך התכנון האסטרטגי, בהתייחס להתכנות והקצאת הון ליחידות כמפורט בפרק תכנון ההון להלן.

תכנון ההון לפי דרישת הגילוי EDTF

תהליך תכנון ההון

תהליך תכנון ההון מהווה אמצעי ליישום התוכנית האסטרטגית של החברה בהתאם לתיאבון שלה לסיכון. התהליך תומך בגיבוש התכניות האסטרטגיות ומבטיח את העמידה ביעדי ההון של החברה במהלך יישומן של תכניות אלה. תהליך זה מכתוב מגבלות על יישום התוכניות האסטרטגיות הנובעות ממגבלת ההון שמקורה ביעדי הלימות ההון המזעריים, ומתמהיל הקצאת מקורות ההון של החברה.

⁸ הערכות החברה כאמור מהוות מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, והינן למיטב הבנתה ושיקול דעתה של הנהלת החברה נכון למועד חתימת הדוח, המבוססים על יחסי ההון והמינוף של החברה למועד חתימת הדוח ועל הערכות הנהלת החברה והבנתה את הגורמים המשפיעים על שוק התשלומים והאשראי בו פועלת הקבוצה (לרבות בהתבסס על פרסומים של גופים רשמיים כגון בנק ישראל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד האוצר, ובהסתמך על ניסיונה והיכרותה עם הענף תוך שילוב של כלי ניתוח ובקרה) והשפעתם המסתברת של אלה על יחסי ההון והמינוף של החברה, והכל בשים לב לחוסר הוודאות השורר בשוק כתוצאה מגורמים שונים, ובהם עליית האינפלציה ושיעורי הריבית (בישראל ומחוצה לה), סכסוכים מדיניים בטחוניים מקומיים וגלובליים וכדומה, עוצמתם והשפעותיהם על המשק והתנהגות הצרכנים בארץ ובעולם. בהתאם, הערכות כאמור עשויות להתעדכן באופן שוטף מעת לעת על-ידי הנהלת החברה, לרבות בשים לב לנתוני פעילות החברה בפועל, אשר עשויים להיות שונים, לרבות מהותית, מהצפוי, בין היתר, כתוצאה מהנחות וניתוחים לא מיטביים, מהתפתחויות שלא ניתן להעריך באופן מלא בקשר עם השלכות הגורמים האמורים לעיל, משכן, עוצמתן, חומרתן והשפעתן על תחומי הפעילות של הקבוצה ומצבם הפיננסי של לקוחותיה, החלטות ארגוניים בינלאומיים בקשר עם תנאי ההתקשרות עם חברות עימם הם קשורים, שינויים רגולטוריים ו/או כתוצאה מהתממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון החלים על החברה כמפורט בדוח זה ובדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

תהליך תכנון ההון משתלב עם תהליך התכנון האסטרטגי במסגרתו מגובשות תוכניות העבודה של החברה על פי היעדים האסטרטגיים והעסקים והתיאבון שלה לסיכון. תכנון ההון נעשה בראיה צופה פני עתיד במסגרת תהליך תכנון תלת שנתי. במסגרת תהליך תכנון ההון, החברה מעריכה את היקף השימושים שלה בהון ("ניצול ההון") במונחים של נכסי סיכון, כפועל יוצא מיישום תוכניותיה האסטרטגיות ותוכניות העבודה השנתיות ומחליטה על תוכניות העבודה הסופיות, לאחר שהביאה בחשבון את מגבלת נכסי הסיכון החלה עליה. תהליך תכנון ההון נועד להוביל לייעול הקצאת ההון בחברה תוך הבטחת העמידה ביעדי ההון שפירושו - קביעת תמהיל שימושים בהון אשר יתרום להגשמת יעדי הארגון, בכפוף למגבלה נתונה של נכסי הסיכון.

במסגרת תהליך תכנון ההון מתבצעת הערכה של תרומת התוכנית העסקית אל מול היקף נכסי הסיכון המשוער שכל פעילות מצריכה. במידה ותרגומן של התוכניות האסטרטגיות למונחי נכסי סיכון יראה כי הן אינן עומדות ביעד ההון, יבוצע תהליך לתיעדוף התוכניות, בהתאם לשיקולים שונים, לשם התאמתן ליעדי ההון. תיעדוף הפעילויות יערך לפי מגוון שיקולים, ובניהם: רווחיות, הוראות רגולציה, מצב השווקים, רמת התועלת העסקית שלהן, מידת תרומתן להשגת יעדי החברה ועלותן, במונחי הון ובמונחי נכסי סיכון.

תהליך תכנון ההון כולל מספר שלבים, כלהלן:

שלב 1 - גיבוש תכנית אסטרטגית בהתאם לתיאבון לסיכון - גיבוש תוכניות אסטרטגיות ותוכניות עבודה שנתיות שנועדו להשיג את היעדים העסקיים של החברה ומשקפות את תיאבונה לסיכון.

שלב 2 - בחינת ההשלכות של יישום תוכניות העבודה במונחים של ניצול הונה של החברה, ובחינת העמידה במגבלת השימושים בנכסי הסיכון (הגלומה בתיאבון לסיכון), באופן המאפשר את מימוש היעדים העסקיים באופן מיטבי, תוך עמידה ביעדי ההון.

שלב 3 - ניטור העמידה ביעדי ההון והנאותות ההונית במטרה להבטיח כי נטילת הסיכונים במהלך העסקים של החברה תהיה מבוקרת, ועומדת במגבלות ההון שלה תוך שמירה על יציבות.

תכנון ההון והתכנון האסטרטגי

תכנון ההון משלב בין קביעת יעד הלימות ההון המזערי לבין התכנון האסטרטגי, שכן במסגרתו מופעל האילוץ של מגבלת נכסי הסיכון על התוכניות האסטרטגיות. תוצאת תהליך תכנון ההון מכפיפה את תוכניות העבודה לאילוץ הנובע מהתיאבון לסיכון, כמתואר להלן:

שלב 1 - חישוב דרישות ההון – תרגום התוכניות האסטרטגיות ותוכניות העבודה שגובשו למונחי נכסי סיכון כדי לתאר את דרישות ההון הצפויות בחברה כתוצאה מיישום התוכניות האסטרטגיות.

שלב 2 - הערכת ישימות התכנית האסטרטגית באמצעות התאמת דרישות ההון לתיאבון לסיכון - החברה תבחן את סך דרישות נכסי הסיכון, בהתחשב במגבלות נכסי הסיכון הנובעות מיעדי ההון, כפי שנקבעו בהצהרת התיאבון לסיכון. סך דרישות נכסי הסיכון יבחנו אל מול מגבלת נכסי הסיכון, כדי לקבוע האם ניתן ליישם את התוכניות האסטרטגיות במסגרת התיאבון לסיכון.

שלב 3 - עדכון תוכניות העבודה של החברה והתאמתן להקצאת מגבלת נכסי הסיכון - על בסיס השוואת דרישות נכסי הסיכון למגבלת נכסי הסיכון, מעדכנת החברה, במידת הצורך, את תוכניות העבודה שלה, על-מנת להתאימן לתיאבון לסיכון ובכדי לעמוד ביעדים העסקיים באופן מיטבי עבור רמת נכסי סיכון נתונה.

תהליך הקצאת ההון

תהליך הקצאת ההון נועד ליצור הקצאה מיטבית של משאבי ההון בין היחידות העסקיות של החברה, מתוך כוונה לעמוד ביעדי ההון ובגבולות התיאבון לסיכון שהגדירה.

תהליך הקצאת השימושים בהון ותכנון ההון, מבוסס על תוצאות חישוב יחס ההון לנכסי סיכון (נדבך ראשון) ותהליך הערכת הנאותות ההונית (נדבך שני - ICAAP), בו נבחנת סיבולת הסיכון של החברה, ובסופו נקבעים יעדי ההון. יעדי ההון נקבעים בהתאם להערכת החשיפה הכוללת לסיכונים, לרבות בחינת תרחישים שונים ומצבי קיצון, המשמשים בסיס לקביעת גודלה של כרית ההון. בהתאם לכך, נבחנת השפעת יעדי ההון על התכנית האסטרטגית.

תוצאת תהליך הקצאת ההון הינה תמהיל השימושים בהון החברה בחלוקה לשימושים ברמת היחידות העסקיות, המבטיח הקצאה מיטבית של משאבי ההון של החברה. בהתאם, החברה מעדכנת את תוכניות העבודה שלה על מנת להתאימן לתמהיל שנקבע בתהליך הקצאת ההון בכפוף להוראות הדין.

תהליך העדכון של תוכניות העבודה מביא בחשבון את מגבלות הסיכון שנקבעו קודם לכן, ברמת מגבלות העל שנקבעו בשלב גיבוש התיאבון לסיכון, כחלק מיישום הצהרת התיאבון לסיכון. מטרת המגבלות, בשלב גיבוש תוכניות העבודה העדכניות, הינה להבטיח עמידה ביעדי ההון ובמסגרת התיאבון לסיכון.

ניהול/ניטור ודיווח – מתבצע מעקב שוטף אחר התפתחות השימושים של החברה בנכסי הסיכון (היקף ניצול ההון) אל מול השינויים בבסיס ההון של החברה (הון עצמי רובד 1 והון כולל) והערכת העמידה ביעדי הלימות ההון המזעריים שנקבעו עבור החברה.

במסגרת הניטור, היה ויימצא כי קיימת קרבה למגבלה אזי תנקוט החברה בפעולות תגובה, כגון: גיוסי הון ו/או צמצום של נכסי הסיכון בדרך של שינוי תוכניות העבודה.

כחלק מהתהליך מבוצעים גם דיווחים ע"י מנהל הסיכונים הראשי המוצגים להנהלה ולדירקטוריון כמפורט להלן:

- דיווח חודשי להנהלה ורבעוני לדירקטוריון בנושא יחס הלימות הון כולל והון עצמי רובד 1 אל מול יעדי הלימות ההון המזעריים של החברה.
- דיווח רבעוני להנהלה ולדירקטוריון על עמידה במגבלות כמפורט בהצהרות התיאבון לסיכון של החברה.
- דיווח על נאותות ההון של החברה ותכנון ההון לשלוש השנים הקרובות במסגרת תהליך ה-ICAAP.

מבחני הקיצון הינם כלי חשוב לניהול סיכונים. מבחני קיצון משמשים מוסדות פיננסיים ככלי משלים לזיהוי, מדידה וניטור של סיכונים בתרחישים החורגים ממהלך העסקים הרגיל ושאינם מקבלים מענה פעמים רבות באמצעות הכלים והמודלים המשמשים לניהול הסיכונים באופן שוטף. הפיקוח על הבנקים מקדם השימוש בתרחישי קיצון כחלק מאימוץ הנחיות באזל ובמסגרת הוראות נוספות, לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 הקובע כי: "תאגיד בנקאי ישתמש במבחני קיצון צופי פני עתיד ככלי משלים לגישות ניהול סיכונים המבוססות על מודלים כמותיים מורכבים".

מבחני הקיצון משמשים על מנת לזהות חשיפות לסיכונים שאינם מובהקים במהלך העסקים הרגיל, לבחון השפעת תנאי קיצון על הפוזיציות של החברה, להתריע בפני ההנהלה על תוצאות חמורות בלתי צפויות הקשורות למגוון סיכונים, ומספקים אינדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת ההפסדים במקרים של זעזועים גדולים.

המוסד הפיננסי עשוי, לחלופין, לנקוט פעולות אחרות כדי לסייע להפחית את רמות הסיכון ההולכות וגדלות להתממשות תרחיש הקיצון.

השימושים העיקריים של מבחני הקיצון הינם:

- תכנון הון ונזילות.
 - בחינת תיאכון הסיכון של החברה.
 - זיהוי ריכוזי סיכונים קיימים או פוטנציאליים.
 - פיתוח כלים להפחתת סיכונים ותכניות להמשכיות עסקית.
- החברה בוחנת כחלק מתהליך ניהול הסיכונים השוטף סדרה של תרחישים ותרחישי קיצון להערכת החשיפה לסיכונים אשראי, תפעולי, שוק ונזילות. תרחישים אלו משמשים גם במסגרת תהליך הערכת הנאותות ההונית להערכת דרישות ההון כנגד הסיכונים השונים.

סוגים של מבחני קיצון ושימושיהם

מבחן קיצון פרטני "Single Risk Factor"

מבחן קיצון פרטני (Single Risk factor) הינו תרחיש לחץ ייעודי המניח שינוי משמעותי ביחס לפרמטרים מסוימים היוצרים הפסדים ישירים חמורים לחברה. מבחן קיצון פרטני מוגדר עבור גורם סיכון ספציפי כגון: סיכונים ריבית, סיכונים שע"ח, חדלות פירעון של לווה בודד וכיו"ב. מבחני קיצון פרטניים יתייחסו לגורם הסיכון הספציפי בלבד ולא יבחנו השפעות של היזון חוזר, אפקטי הדבקה או מתאמים בין התרחיש הפרטני לבין השלכות צפויות נוספות אשר עלולות להביא לנזק לחברה.

מבחן קיצון הוליסטי

מבחן קיצון הוליסטי בוחן התפתחות אפשרית של מצב עולם קיצוני הכולל התממשות של סיכונים מתוך מספר קבוצות סיכונים ובוחר את השפעתם על כלל תחומי הפעילות הרלוונטיים של החברה. תהליך הגיבוש של תרחישי הקיצון ההוליסטיים הינו מתמשך במהותו היות וכולל בחינה של השפעות היזון חוזר של אינטראקציות כלכליות מורכבות על פני תקופה של מספר שנים (לרוב 3) ומשמש בעיקר להוכחת הנאותות ההונית של החברה בשנה הקרובה ובראייה צופה פני עתיד. במסגרת תהליך ה-ICAAP בוחנת החברה תרחיש משבר מקומי בטחוני ותרחיש משבר כלכלי עולמי.

מבחן קיצון הפוך "Reverse Stress Test"

מבחן קיצון הפוך משמש לזיהוי תרחישי קיצון אשר עלולים להביא לנזק חמור מאוד (כגון אי עמידה ביחס הון פיקוחי, חוסר נזילות או חדלות פירעון) אשר נקבע מראש. מטרתו של מבחן קיצון הפוך הינה לזהות נקודות תורפה וקשרים בין סיכונים המתגלים לעיתים רק בתנאי קיצון חמורים מאוד, ואינו משמש להקצאת הון היות ותוצאתו נקבעת מראש.

מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	
2,735	2,974	הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 לאחר ניכויים (2) (3)
221	241	הון רובד 2 – הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי
2,956	3,215	סך הכל הון כולל
17,583	19,079	סיכון אשראי
308	276	סיכונים שוק-סיכון שער חליפין של מטבע חוץ
2,980	3,346	סיכון תפעולי
20,871	22,701	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
13.1%	13.1%	יחס הון עצמי רובד 1 ויחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.2%	14.2%	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
8.0%	8.0%	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים (1)
11.5%	11.5%	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים (1)

- (1) מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 והוראת מעבר 299.
 (2) בחודשים ספטמבר 2023, מרץ 2023, אוגוסט 2022 ומרץ 2022, חילקה החברה דיבידנד לבעלי מניותיה בסכום של כ-42.3 מיליון ש"ח, כ-25.6 מיליון ש"ח, כ-28.6 מיליון ש"ח וכ-120 מיליון ש"ח בהתאמה.
 (3) כולל התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2025.

טבלה 6: הרכב ההון הפיקוחי

מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	
הון רובד 1		
		עודפים (1)
2,715	2,890	קרן הון שנוצרה מהטבות שנתקבלו מבעל שליטה
79	79	פרמיה על מניות
4	5	קרן הון שנוצרה מעסקאות תשלום מבוסס מניות
8	25	יתרת הפסד כולל אחר מצטבר הנובעת מהתאמות בגין הטבות לעובדים
(12)	(2)	
2,794	2,997	סך הכל הון עצמי רובד 1 לפני ניכויים
(37)	(4)	מסים נדחים לקבל
(22)	(26)	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
-	7	התאמה פיקוחית עקב יישום לראשונה של הוראות הפסדי אשראי צפויים (CECL) (2)
2,735	2,974	סך הכל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 לאחר ניכויים
הון רובד 2		
221	241	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי
2,956	3,215	הון כולל

- (1) בחודשים ספטמבר 2023, מרץ 2023, אוגוסט 2022 ומרץ 2022, חילקה החברה דיבידנד לבעלי מניותיה בסכום של כ-42.3 מיליון ש"ח, כ-25.6 מיליון ש"ח, כ-28.6 מיליון ש"ח וכ-120 מיליון ש"ח בהתאמה.
 (2) התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2025. למידע נוסף, ראו ביאור 1.ג.2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023.

מגבלות על מבנה ההון

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 נקבעו מגבלות על מבנה ההון, ובין השאר מגבלה לפיה הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1, לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	
הון רובד 1		
2,777	2,794	יתרת פתיחה
	(9)	השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי חשבונאות (CECL)
155	252	רווח השנה
(149)	(68)	דיבידנד שחולק
4	1	הנפקת מניות
8	17	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
(1)	10	תנועה ברווח כולל אחר
(1)	10	מזה: רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר הנובע מהתאמות בגין הטבות עובדים
2,794	2,997	יתרת סגירה לפני ניכויים
(37)	(4)	מיסים נדחים לקבל
(22)	(26)	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
-	7	התאמה פיקוחית עקב יישום לראשונה של הוראות הפסדי אשראי צפויים (CECL)
2,735	2,974	סה"כ הון רובד 1 לאחר ניכויים
הון רובד 2		
197	221	יתרת פתיחה
24	20	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי
221	241	יתרת סגירה
2,956	3,215	סך הכל הון רגולטורי

טבלה 8: הרכב המאזן הפיקוחי תוך ציון הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי (CC1)

להלן שיטת שלושת השלבים להצגת הקשר בין המאזן המדווח בדוחות הכספיים ובין רכיבי ההון הפיקוחי:

שלב 1: מתן גילוי על המאזן לפי בסיס האיחוד הפיקוחי

המאזן הפיקוחי של החברה זהה למאזן כפי שהוצג בדוחות הכספיים שפורסמו.

שלב 2: הצגת הרכיבים המרכיבים את הרכב ההון הפיקוחי מתוך המאזן הפיקוחי

מיליון ש"ח

הפניות לרכיבי ההון הפיקוחי	מאזן פיקוחי ליום 31 בדצמבר 2022	מאזן פיקוחי ליום 31 בדצמבר 2023	
נכסים			
	1,854	902	מזומנים ופיקדונות בבנקים
	6,928	6,271	סכומים לקבל מבנקים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ⁽¹⁾
6	(3)	(1)	מזה: הפרשה להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2 ⁽¹⁾
	12,829	14,468	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי ⁽¹⁾
	(363)	(514)	הפרשה להפסדי אשראי ⁽¹⁾
6	(186)	(219)	מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2 ⁽¹⁾
	(177)	(295)	מזה: הפרשה להפסדי אשראי שלא נכללת בהון הפיקוחי
	12,466	13,954	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו ⁽¹⁾
	66	26	ניירות ערך
7	40	-	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
	26	26	מזה: ניירות ערך אחרים
	49	60	השקעות בחברות כלולות
7	7	16	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שאינן עולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי
8	16	18	מזה: השקעות בהון של תאגידים פיננסיים שעולות על 10% מהון המניות של התאגיד הפיננסי שאינן עולות על סף ההפחתה
	26	26	מזה: השקעות בחברות כלולות אחרות
	455	462	בניינים וציוד
11	22	21	מוניטין
	843	817	נכסים אחרים
	218	245	מזה: מס נדחה
9	37	4	מזה: מיסים נדחים שמימושם מתבסס על רווחיות עתידית של החברה
10	181	241	מזה: מיסים נדחים אחרים
6	*-	*-	מזה: הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי הנכללת בהון רובד 2
12	-	6	מזה: נכסים בלתי מוחשיים
	625	566	מזה: נכסים אחרים נוספים
	22,683	22,513	סך כל הנכסים
התחייבויות והון			
	390	1,367	אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים
	18,079	16,556	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
	360	526	אגרות חוב סחירות
	1,048	1,054	התחייבויות אחרות
6	32	21	מזה: הפרשה קבוצתית בגין השיפות חוץ מאזניות הנכללת בהון רובד 2
12	-	1	מזה: מיסים נדחים לשלם בגין נכסים בלתי מוחשיים
	19,877	19,503	סך כל ההתחייבויות
	2,794	2,997	הון המיוחס לבעלי המניות של החברה
1	4	5	מזה: הון מניות רגילות ופרמיה
2	2,715	2,890	מזה: עודפים
3	79	79	מזה: קרנות הון
4	8	25	תשלום מבוסס מניות
5	(12)	(2)	מזה: רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר
	12	13	זכויות שאינן מקנות שליטה
	22,683	22,513	סך כל ההתחייבויות והון

(*) סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

(1) החל מיום 1 בינואר 2023 מיישמת החברה את חזור בנק ישראל בדבר "עדכונים בדיווח על סולקים". לפרטים ראו ביאור 2.ג.2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023.

שלב 3: מיפוי הרכיבים שהוצגו בשלב 2 לצורך הצגת הרכב ההון הפיקוחי

מיליון ש"ח

הפניות משלב 2	הון פיקוחי ליום 31 בדצמבר 2022	הון פיקוחי ליום 31 בדצמבר 2023	
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים			
1	4	5	הון מניות רגילות שהונפק על-ידי החברה ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
2	2,715	2,890	עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
3	75	102	רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
3+4+5	2,794	2,997	הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
8	(22)	(21)	מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם
9	-	(5)	נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם
10	(37)	(4)	מיסים נדחים לקבל שמימוש מבוסס על רווחיות עתידית של החברה, למעט מיסים נדחים לקבל הנובעים מהפרשי עיתוי (temporary differences)
26	*-	-	התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים
26 ג'	*-	7	מזה: התאמות פיקוחיות נוספות להון עצמי רובד 1 שלא נכללו במסגרת סעיפים א' ו-25ב'
28	(59)	(23)	סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
29	2,735	2,974	הון עצמי רובד 1
45	2,735	2,974	הון רובד 1
הון רובד 2: מכשירים והפרשות			
50	221	241	הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס
51	221	241	הון רובד 2 לפני ניכויים
58	221	241	הון רובד 2
59	2,956	3,215	סך ההון
	20,871	22,701	סך הכל נכסי סיכון משוקללים בהתאם לטיפול שנדרש לפני אימוץ הוראה 202 בהתאם לבאזל 3
60	20,871	22,701	סך נכסי סיכון משוקללים
יחסי הון ובריות לשימור הון			
61	13.1%	13.1%	הון עצמי רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
62	13.1%	13.1%	הון רובד 1 (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
63	14.2%	14.2%	ההון הכולל (כאחוז מנכסי סיכון משוקללים)
דרישות מזעריות שנקבעו מעל-ידי הפיקוח על הבנקים			
69	8.0%	8.0%	יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על-ידי הפיקוח על הבנקים
70	8.0%	8.0%	יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על-ידי הפיקוח על הבנקים
71	11.5%	11.5%	יחס הון כולל מזערי שנקבע על-ידי הפיקוח על הבנקים
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)			
72	47	16	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים חברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות רגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה (לא דווחו בשורות 18,39,54)
73	16	18	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם) העולות על 10% מהון המניות רגילות שהונפקו על-ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה (לא דווחו בשורות 21,25)
75	181	241	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהם מתחת לסף ההפחתה (לא דווחו בשורות 21,25)
תקרה להכללת הפרשות רובד 2			
76	355	508	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה
77	221	241	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית

(*) סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

החל מיום 1 באפריל 2015 מיישמת החברה את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף (בסעיף זה: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף, שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי ובחברת כרטיסי אשראי. יחס המינוף מבוסס באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. לפרטים נוספים ראו ביאור 23.ג.ה. לדוחות הכספיים לשנת 2023.

בהקשר זה יצוין, כי ביום 20 בדצמבר 2023, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "יחס מינוף", המהווה עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218. בהתאם לחוזר, הוראת השעה שפורסמה במסגרת "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה" מיום 15 במאי 2022, לפיה יחס המינוף לא יפחת מ-4.5% (חלף 5% עובר לחוזר), הוארכה עד ליום 31 בדצמבר 2025.

בסמוך למועד חתימת הדוח ונכון לימים 31 בדצמבר 2023 ו-31 בדצמבר 2022, עומדת החברה בכל דרישות ההון, הלימות ההון והמינוף המפורטות לעיל. להערכת החברה, לחברה מבנה הון איתן, והחברה תעמוד ביחסי ההון והמינוף המינימליים שנקבעו על-ידי הפיקוח על הבנקים וביעדי ההון שנקבעו על-ידי דירקטוריון החברה.⁹

טבלה 9: השוואה בין הנכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף⁽¹⁾ (LR1):

מיליון ש"ח

פריט	ליום 30 בדצמבר 2023	ליום 31 בדצמבר 2022
1 סך הנכסים בהתאם לדוחות כספיים מאוחדים	22,513	22,683
2 התאמות בגין השקעות בישויות בתחום הבנקאות, הפיננסים, הביטוח או המסחר שאוחדו לצרכים חשבונאיים, אך אינם בתחולת האיחוד לצרכים פיקוחיים	-	-
3 התאמות בגין נכסי נאמנות שהוכרו במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור, אך לא נכללו במדידת החשיפה של יחס המינוף	-	-
4 התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים	13	3
5 התאמות בגין עסקאות מימון ניירות ערך	-	-
6 התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים (המרה של חשיפות חוץ מאזניות לסכומים שווים ערך אשראי)	5,985	5,375
7 התאמות אחרות	450	264
8 חשיפה לצורך יחס מינוף*	28,961	28,325

(1) מחושב על-פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בדבר "יחס מינוף".

⁹ הערכות החברה כאמור מהוות מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, והינן למיטב הבנתה ושיקול דעתה של הנהלת החברה נכון למועד חתימת הדוח, המבוססים על יחסי ההון והמינוף של החברה למועד חתימת הדוח ועל הערכות הנהלת החברה והבנתה את הגורמים המשפיעים על שוק התשלומים והאשראי בו פועלת הקבוצה (לרבות בהתבסס על פרסומים של גופים רשמיים כגון בנק ישראל, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד האוצר, ובהסתמך על ניסיונה והיכרותה עם הענף תוך שילוב של כלי ניטור ובקרה) והשפעתם המסתברת של אלה על יחסי ההון והמינוף של החברה, והכל בשים לב לחוסר הוודאות השורר בשוק כתוצאה מגורמים שונים, ובהם עליית האינפלציה ושיעורי הריבית (בישראל ומחוצה לה), סכסוכים מדיניים בטחוניים מקומיים וגלובליים (לרבות מלחמת "חרבות ברזל") וכדומה, עוצמתם והשפעותיהם על המשק והתנהגות הצרכנים בארץ ובעולם. בהתאם, הערכות כאמור עשויות להתעדכן באופן שוטף מעת לעת על-ידי הנהלת החברה, לרבות בשים לב לנתוני פעילות החברה בפועל, אשר עשויים להיות שונים, לרבות מהותית, מהצפוי, בין היתר, כתוצאה מהנחות וניתוחים לא מיטביים, מהתפתחויות שלא ניתן להעריך באופן מלא בקשר עם השלכות הגורמים האמורים לעיל, משכן, עוצמתן, חומרתן והשפעתן על תחומי הפעילות של הקבוצה ומצבם הפיננסי של לקוחותיה, החלטות ארגונים בינלאומיים בקשר עם תנאי ההתקשרות עם חברות עימם הם קשורים, שינויים רגולטוריים ו/או כתוצאה מהתממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון החלים על החברה כמפורט בדוח זה ובדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

פריט	ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023
חשיפות מאזניות		
1 נכסים במאזן (למעט נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך, אך לרבות בטחונות)	23,006	22,993
2 סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1	(59)	(30)
סך חשיפות מאזניות (למעט בגין נגזרים ועסקאות מימון ניירות ערך)	22,947	22,963
חשיפות בגין נגזרים		
4 עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים	3	13
5 סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים	-	-
6 גילום (gross-up) ביטחונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור	-	-
7 (ניכויים של נכסי חייבים בגין ביטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות נגזרים)	-	-
8 (רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על-ידי הלקוח)	-	-
9 סכום נקוב אפקטיבי של נגזרי אשראי שנכתבו	-	-
10 (קיזוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכויי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו)	-	-
סך חשיפות בגין נגזרים	3	13
חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך		
12 נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיזוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שמתופלות כמכירה חשבונאית	-	-
13 (סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך)	-	-
14 חשיפות סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך	-	-
15 חשיפות בגין עסקאות כסוכן	-	-
סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך	-	-
חשיפות חוץ מאזניות אחרות		
17 חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו	42,287	48,111
18 התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי	(36,912)	(42,126)
פריטים חוץ מאזניים	5,375	5,985
הון וסך חשיפות		
20 הון רובד 1	2,735	2,974
סך החשיפות	28,325	28,961
יחס מינוף		
22 יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218	9.7%	10.3%
23 יחס המינוף המזערי הנדרש על-ידי הפיקוח על הבנקים ⁽¹⁾	4.5%	4.5%

(1) ביום 15 במאי 2022, פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 בנושא "התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)", אשר במסגרתו הוארכה ההקלה אשר ניתנה בחודש נובמבר 2020, לפיה יחס המינוף לא יפחת מ-4.5% (חלף 5% עובר לחזור), עד ליום 31 בדצמבר 2025.

גילוי איכותי כללי - ניהול סיכון אשראי

סיכון אשראי הינו האפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו בהתאם לתנאים המוסכמים.

סיכון האשראי הוא אחד הסיכונים אשר מנוהל, מנוטר ומבוקר בחברה, כמתחייב מאופי פעילותה כחברה העוסקת במתן אשראי. תהליך ניהול סיכונים האשראי מסייע לחברה להסתכל על הסיכון על-פי תמהיל המוצרים המרכיב אותו.

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים מיישמת החברה את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 "ניהול סיכון אשראי" ("נב"ת 311") המתמקדת באימוץ הגישה שבה נדרשת מעורבות גורם בלתי תלוי ביחידות העסקיות, בתמיכה בקבלת החלטות אשראי נאותות, תוך התייחסות ומעורבות בגיבוש מדיניות האשראי, סיווג חובות בעייתיים ואישור חשיפות אשראי מהותיות. כמו כן מיישמת החברה את הוראת ניהול בנקאי תקין 311A "ניהול אשראי צרכני" העוסקת בהיבטי ניהול סיכון אשראי צרכני, מדיניות אשראי, מדיניות שיווק ייזום והיבטי הוגנות.

יחידת בקרת האשראי העצמאית בחברה כפופה למנהל הסיכונים הראשי, בהתאם לדרישה בהוראת נב"ת מספר 311.

החברה משקיעה באופן שוטף משאבים בהכשרת עובדיה העוסקים בקבלת החלטות, בהערכת סיכונים באשראי ובשיפור של כלי בקרה ומערכות מידע ממוחשבות העומדים לרשותם.

פעילות מכירת האשראי נעשית בחטיבות לקוחות פרטיים ועסקיים בהלימה לסוג הפעילות. פעילות ניהול ותפעול הגבייה מבוצעת בחטיבת אשראי. המבנה הארגוני לניהול סיכונים האשראי כולל את הממשל התאגידי ושלושת (3) מעגלי הבקרה. התפיסה המנחה את ניהול סיכון האשראי בחברה הינה כי נוטל הסיכון הינו האחראי הישיר לניהול הסיכון. מנהל הסיכונים הראשי הינו גורם בלתי תלוי, ואולם אחריותו אינה מיתרת את אחריות החטיבות העסקיות לביצוע בקרה ביחס לסיכונים שבאחריותן, וזאת באמצעות יחידות בקרה ייעודיות.

מעגל בקרה ראשון

מעגל הבקרה הראשון כולל את היחידות העסקיות אשר נוטלות את סיכונים האשראי ואחראיות לניהול השוטף של אותם סיכונים וחטיבות ומחלקות אשר הינן בממשק עם יצירת הסיכון. המחלקות העסקיות העוסקות במתן האשראי ומעגלי הבקרה אחראים לניטור ובקרת האשראי.

מעגל בקרה שני

מעגל הבקרה השני כולל את מנהל הסיכונים הראשי ומחלקת ניהול סיכונים, הפועלים באופן עצמאי ובלתי תלוי במחלקות העסקיות. מעגל הבקרה השני אחראי לגיבוש המלצות לדירקטוריון בנושא מדיניות החשיפה לסיכונים אשראי והערכה ודיווח בלתי תלויים על פרופיל סיכונים האשראי של החברה.

מנהל הסיכונים הראשי

מנהל הסיכונים הראשי הינו גורם בלתי תלוי, העומד בראש מעגל הבקרה השני המהווה פונקציית ניהול ובקרה בלתי תלויה אחר סיכונים האשראי ואופן ניהולם. להלן עיקרי תחומי האחריות של מנהל הסיכונים הראשי בתהליך ניהול ובקרת סיכונים האשראי:

גיבוש מדיניות האשראי - מנהל הסיכונים הראשי אחראי לסייע למנכ"ל בגיבוש מסמך מדיניות האשראי, תוך שיתוף כל הגורמים הרלוונטיים בחברה, ובפרט מנהלי הקווים העסקיים.

מעורבות בהליך אישור חשיפות אשראי - מנהל הסיכונים הראשי הינו חבר בוועדות האשראי השונות, והוא מעורב בהליך אישור חשיפות אשראי מהותיות לחברה.

ההוראות החדשות בנושא "הפרשה להפסדי אשראי צפויים" (CECL) - בחינת ההפרשה להפסדי אשראי צפויים בהתאם למתודולוגיה שנקבעה בחברה, בחינת הלימת ההפרשה לחשיפות החברה לסיכון האשראי ביחס לאיכות ניהול הסיכון ותהליכי החיתום והבקרה.

בקרת ניהול סיכונים אשראי - מנהל הסיכונים הראשי אחראי לפעילות בקרת ניהול סיכונים האשראי המבוצעות על ידי מחלקת ניהול סיכונים.

דיווחים להנהלה ולדירקטוריון וקיום מדיניות ונהלים

מדיניות האשראי של החברה מעודכנת ומאושרת בדירקטוריון לפחות אחת לשנה, בהתאם להתפתחויות בחברה, בענף ובמשק.

להנהלת החברה מועברים נתוני תמהיל תיק האשראי של החברה מידי חודש. התמהיל מציג את פילוח התיק מבחינת מוצרי אשראי,

ענפים, דירוגי סיכון, עמידה במגבלות רגולטוריות ופנימיות, ועוד.

תמהיל תיק האשראי מוצג לדירקטוריון החברה כל רבעון.

מנהל הסיכונים הראשי מדווח דיווח בלתי תלוי בנוגע לבקרה על ניהול סיכוני האשראי להנהלה מידי חודש.

מנהל הסיכונים הראשי מדווח דיווח בלתי תלוי לדירקטוריון מידי רבעון.

נוהלי העבודה בחברה בתחום האשראי מעודכנים באופן שוטף על-ידי המחלקות השונות.

מעגל בקרה שלישי

מעגל הבקרה השלישי כולל את הביקורת הפנימית, אשר הינה גורם בלתי תלוי, המדווח לדירקטוריון ועורך ביקורת תקופתית או שוטפת על אופן ניהול הסיכונים ותקינות ההליכים המבוצעים על ידי הגורמים השונים בחברה. הביקורת הפנימית פועלת בהתאם לתכנית הביקורת המאושרת על ידי ועדת הביקורת של הדירקטוריון, ומגישה דוחות ביקורת לעיונה, כמתחייב מהוראות הרגולציה הרלוונטיות.

ניהול סיכוני האשראי

עיקרי פעילות החברה בנושאי ניהול סיכוני האשראי:

החברה פועלת על-פי מסמך מדיניות אשראי שמאושר אחת לשנה בהנהלה ובדירקטוריון.

החברה קובעת מגבלות למתן אשראי על-פי דירוג סיכון וחוקת האשראי, תוך פילוח על-פי מוצרי אשראי (בהתאם לרמת הסיכון שלהם) בכדי למנוע פגיעה באיכות תיק האשראי של החברה ובכך להפחית את סיכון האשראי הנובע מאיכות הלווים.

החברה מבצעת בקרה פנימית אחר ניהול סיכוני האשראי עבור כל סוג מוצר אשראי בהתאם לסיכון הנגזר ממנו.

החברה קבעה מגבלות ענפיות בכדי למנוע ריכוזיות ענפית בתיק האשראי.

החברה פועלת בהתאם להנחיות בנק ישראל בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 - מגבלות על חבות של לווה בודד ושל קבוצת לוויים, עבודה על-פי הנהלה וקביעת מגבלות פנימיות המקטינה את סיכון ריכוזיות הלוויים.

החברה קבעה מגבלות פנימיות בחשיפתה למוסדות פיננסיים וזאת בהלימה לתיאבון לסיכון שאושר על ידי הדירקטוריון.

החברה מנטרת ומפקחת אחרי עסקאות עם אנשים קשורים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312 תוך התאמה לתכנית האכיפה הפנימית.

קביעת דירוג סיכון ללקוח על-פי מודלים סטטיסטיים

ניהול סיכוני האשראי של החברה מתבסס על מספר מודלים סטטיסטיים שבאמצעותם נקבע דירוג סיכון ללקוח הפרטי או העסקי. דירוג זה משמש כבסיס תומך להחלטה על סוג האשראי, היקף האשראי וגובה הריבית שייקבעו ללקוח הפרטי או העסקי. המודלים עוברים בדיקות טיוב וכיול תקופתיות וקבועות בהתאם לדרישות פנימיות ורגולטוריות.

החברה משקיעה באופן שוטף במודלים לדירוג סיכון אשראי של לקוחות פרטיים ועסקיים. המודלים מתאימים למוצרי האשראי, מצב המשק ואוכלוסיית היעד למתן האשראי.

המודלים נחלקים באופן הבא:

מודלי A.S (Application Scoring) - מודל לדירוג בקשה ללקוחות חדשים בעת חיתום למוצר חדש.

מודלי B.S (Behavior Scoring) - מודלים התנהגותיים של לקוחות החברה לפי סגמנטים של פעילות.

מודלי S.M.E (Small-Medium Enterprises) - מודלים לדירוג לקוחות סולקים שאינם בעלי אשראי.

מודלי B.B.S (Business Behavior Scoring) - מודל התנהגותי של לקוחות עסקיים שנטלו אשראי.

המודלים לדירוג סיכון בשילוב עם חוקת האשראי משמשים כבסיס תומך החלטה לגבי: סוג האשראי, היקף האשראי וגובה הריבית שייקבעו לגבי הלקוח הפרטי או העסקי.

המודלים מצויים בבקרה, ניטור ומעקב שוטף אחר התפתחות דירוגי הסיכון בתיק האשראי.

המודלים מפותחים ומתוחזקים על ידי חטיבת האשראי ועוברים בדיקות טיוב וכיול תקופתיות על ידי יחידת תיקוף המודלים בחטיבת

ניהול הסיכונים (מעגל הבקרה השני). כמו כן מבוצע תיקוף טכנולוגי של קוד המודלים ותיקוף נתוני המודלים ביחידת התיקוף בחטיבת טכנולוגיות.

החברה מדרגת בדירוג ידני לקוחות עסקיים בעלי יתרת אשראי גבוהה. הדירוג הידני מבוסס בעיקרו על הנתונים הכספיים של לקוחות עסקיים.

מדיניות האשראי

מדיניות האשראי של החברה מאושרת לכל הפחות אחת לשנה על ידי דירקטוריון החברה. מדיניות האשראי מותאמת לדרישה בהוראת ניהול בנקאי תקין 311, ו-311A ומנהל הסיכונים הראשי אחראי לסייע למנכ"ל בגיבוש מסמך מדיניות האשראי, תוך שיתוף כל הגורמים הרלוונטיים בחברה, ובפרט מנהלי הקווים העסקיים. מדיניות האשראי מתייחסת לעקרונות למתן אשראי, לסוג החשיפה בכל אחד ממגזרי הפעילות, למגבלות החשיפה, הן כמותיות והן איכותיות, לריכוזיות האשראי, לתמחור ובטחונות, לטיפול בלקוחות בקשיים, למדרג סמכויות אשראי, לקביעת קריטריונים להעמדת אשראי, מדיניות שיווק ייזום וכו'.

קביעת מדרג סמכויות במתן אשראי

קביעת המדרג מיועדת לשמור על איכות תיק האשראי של החברה, תוך פיקוח על אישורי האשראי בהתאם לסמכות המקצועית המתאימה. מתן האשראי בחברה נעשה על-פי מדרג סמכויות הכולל:

- אישור לחשיפה מקסימלית לפי סמכות הגורם המטפל (בהתאמה למודל דירוג הסיכון).
- הגדרת סמכויות גלישה לעסקאות חריגות על-פי סמכות גורם מטפל.
- הגדרת מדרג סמכויות בקביעת ריבית האשראי.

עקרונות לניהול סיכון ריכוזיות האשראי

ריכוזיות לווים - מעקב שוטף אחר הלוויים הגדולים של החברה, עמידה במגבלות על-פי דרישות הוראת נב"ת 313. בנוסף מדווחת החברה לבנק ישראל מידי רבעון על-פי הוראות הנוהל.

פיזור על פני מגוון מוצרי אשראי - תיק האשראי של החברה מורכב ממגוון מוצרי אשראי בסיכון שונה. מוצרי האשראי הם: קרדיט בכרטיסי אשראי, הלוואות בכרטיסי אשראי, הלוואות לרכישת רכבים, הלוואות לפרטיים, הלוואות ללקוחות עסקיים, הקדמות תשלום לבתי עסק, ניכיון שוברים ופקטורינג רכש.

חשיפה למוסדות פיננסיים

במסגרת פעילותה של החברה קיימת חשיפה למוסדות פיננסיים בארץ ובעולם:

חברות כרטיסי אשראי בארץ ובעולם - קיימת פעילות סליקה צולבת בין החברה לחברות כרטיסי האשראי בארץ. בנוסף, חשיפה מול חברות כרטיסי האשראי העולמיות.

בנקים בישראל - פעילות כרטיסי האשראי באחריות בנקים היא מול הבנקים בארץ. בנוסף, הפקדת פיקדון וביצוע עסקת גידור יוצרים חשיפה מול הבנק עימו נעשתה העסקה.

מוסדות פיננסיים זרים - פעילות מול חו"ל או פעילות של זרים בישראל: הפקדות מט"ח במוסדות פיננסיים בחו"ל.

החברה מבצעת מעקב שוטף אחר חשיפות אלו ומבצעת דיווח על חריגה ממגבלות.

עיקר חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים נוצרת כתוצאה מ:

עסקאות בכרטיסי אשראי שהונפקו על ידי הבנקים שאיתם החברה נמצאת בהסדר - החשיפה נוצרת כאשר החברה מממנת מכספה את פער הזמן מיום זיכוי בית העסק ליום העברת התשלומים על-ידי הבנקים בהסדר. במידה ובנק מגיע לחדלות פירעון קיימת סכנה כי הכספים לא יועברו לחברה שתספוג את ההפסדים מהונה.

פיקדונות בבנקים - הפקדת פיקדונות בבנקים על-ידי החברה יוצרת חשיפה אוטומטית לבנק.

הפחתת סיכון אשראי

החברה מפחיתה את סיכון האשראי בגין כרטיסים בנקאיים והמסגרות הלא מנוצלות שלהם על ידי העברה של החשיפה לתאגידים בנקאיים. ראו "הפחתת סיכון אשראי" בהמשכו של פרק זה.

החברה משתמשת במקדם המרת אשראי (CCF - Credit Conversion Factor) על מנת להמיר את חשיפות האשראי החוץ מאזניות שלה לחשיפות אשראי על פי הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 (מדידה והלימות הון) כמפורט להלן:

- מסגרות אשראי לא מנוצלות של כרטיסי האשראי למחזיקי כרטיס קמעונאים - 10% (*).
 - חשיפות חוץ מאזניות אחרות, כולל מסגרות אשראי לא מנוצלות של כרטיסי אשראי למחזיקי כרטיסים לא קמעונאיים - 20%.
 - חשיפות חוץ מאזניות אחרות, כולל מסגרות אשראי לא מנוצלות של כרטיסי אשראי למחזיקי כרטיסים לא קמעונאיים, לתקופה מעל שנה - 50%.
 - חשיפות חוץ מאזניות אחרות, כולל ערביות והתחייבויות אחרות - 100%.
- (* לגבי מסגרות אשראי לא מנוצלות של כרטיסי האשראי למחזיקי כרטיסים קמעונאים שהונפקו על ידי החברה, מבוצע מעקב אפקטיבי אחר יכולת הפירעון של מחזיקי הכרטיסים הקמעונאיים באמצעות כלי בקרה שונים הכוללים שימוש במודלי דירוג התנהגותיים ופעולות ניטור המבוצעות באופן שוטף בחטיבות העסקיות ובחטיבת ניהול סיכונים.
- לגבי מסגרות אשראי לא מנוצלות של כרטיסי האשראי למחזיקי כרטיסים קמעונאים שהונפקו על ידי הבנקים בהסדר, התקבלו אישורים מהבנקים לגבי קיום מעקב אפקטיבי אחר יכולת הפירעון של מחזיקי הכרטיסים הקמעונאיים.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים

בשנים האחרונות מציגה החברה מגמת צמיחה עקבית בתחום האשראי לאנשים פרטיים. החברה רואה בתחום זה את אחד ממנועי הצמיחה המרכזיים שלה בשנים הקרובות, זאת תוך ניהול סיכונים מושכל. במחצית ראשונה של שנת 2023 המשיכה מגמת הצמיחה באשראי לאנשים פרטיים אשר הביאה לגידול ביתרות האשראי. החל מהמחצית השנייה של שנת 2023 ובעיקר ברבעון הרביעי של שנה זו, עם פרוץ מלחמת "חברות ברזל", נצפתה האטה חדה בביקושים לאשראי פרטי וכן יושם ניהול סיכונים מושכל/אחראי שהוביל להקשחת ספים/קריטריונים אשר ביחד תרמו לירידה ביתרות תיק האשראי ביחס ליתרות האשראי ללקוחות פרטיים ברבעונים השני והשלישי של שנת 2023.

ככלל, אשראי לאנשים פרטיים אינו מבוסס על בטחונות (למעט אשראי לרכישת רכבים, כמפורט בסעיף 2.4.6 (ב) לדוח הדירקטוריון לשנת 2023). האשראי המועמד לאנשים פרטיים מותאם, ככלל, לדירוג ולמסגרת הסיכון שנקבעו עבור הלקוח. ניהול סיכון האשראי לאנשים פרטיים כולל תהליכי חיתום וכן ניטור ומעקב שוטף אחרי סיכון הלקוחות.

חיתום אשראי לאנשים פרטיים

תהליך חיתום האשראי ודירוג הסיכון לאנשים פרטיים מתבסס על מודלים סטטיסטיים מתקדמים. מודלים אלו משמשים כבסיס תומך החלטה לגבי גובה האשראי ושיעור הריבית שנקבעת ללקוח. המודלים עוברים תהליכי ניטור ובקרה שוטפים בהתאם לדרישות פנימיות ורגולטוריות.

החיתום מתבצע בשני (2) אופנים: חיתום אוטומטי המבוסס על מודלי דירוג וחוקה עסקית, הנכתבים בכלים מתקדמים מתוך ראיית כלל פעילות הלקוח בחברה, וחיתום ידני המתבצע במקרים בהם נדרשת בדיקה נוספת מעבר לחיתום האוטומטי. בהתאם להוראות הרגולציה, לחברה מדיניות ונהלים המטפלים בתהליכי העבודה ובכללים בגין פנייה יזומה למכירת אשראי לאנשים פרטיים. כאמור, נוהל עבודה בנושא מתן אשראי ללקוחות הפרטיים המתבסס על המדיניות, קובע, בין היתר, הגדרת תסריטי שיחה למכירת אשראי אשר כוללים מתן מידע ללקוח בנוגע לתנאי האשראי כגון: סכום האשראי, תקופת האשראי, ריבית נומינלית ומתואמת, סכום משוער לפירעון חודשי וכן דרכי התקשרות לצורך בירורים. כמו-כן, קובע הנוהל התייחסות לצרכי הלקוח ומאפייניו וכן תיעוד של נתוני הפנייה ללקוחות. בנוסף, הנוהל מכיל הגדרה של אוכלוסייה אשר אליה לא תתבצע פנייה יזומה למתן אשראי וזאת על מנת לעמוד בכללי הרגולציה.

בחודש אפריל 2019 נכנס לתוקפו חוק נתוני אשראי, שעל בסיסו הוקם מאגר נתוני אשראי. לפרטים נוספים, ראו סעיף 2.1.8 (ב) לדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

ביום 3 במאי 2021 נכנסו לתוקף הסעיפים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311A בנושא "ניהול אשראי צרכני" ("הוראה 311A") הנוגעים לשיווק אשראי צרכני. הקבוצה נערכה ליישום יתר סעיפי הוראה 311A אשר נכנסו לתוקף, ביום 3 בנובמבר 2021. לפרטים נוספים ראו גם ביאור 2.2.ג.23 לדוחות הכספיים לשנת 2023.

- ניהול חשיפות האשראי ללקוחות פרטיים מתבצע לפי חשיפה מקסימלית ללקוח הנקבעת בהתאם לפרמטרים שונים כגון: דירוג סיכון, מוצרי אשראי, ותק הלקוח, היסטוריית פירעונות, נתונים ממאגר האשראי ועוד.
- מדיניות תמחור האשראי לאנשים פרטיים מותאמת לדירוג הסיכון של הלקוחות, בכפוף להוראות כל דין ובכלל זה חוק אשראי הוגן.
- מגבלות האשראי בחברה מגבילות את שיעור החשיפה ללקוחות פרטיים ברמת סיכון גבוהה, מתוך סך תיק האשראי לאנשים פרטיים.
- מדרג סמכויות האשראי בחברה מגביל את יכולת אישור חשיפות אשראי לאנשים פרטיים בהתאם להיררכית סמכויות פנימית.

השלכות מלחמת "חרבות ברזל"

למועד חתימת הדוח, הקבוצה נקטה במספר צעדים בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" בתחום האשראי לאנשים פרטיים, בין היתר: פעולות בהמשך להוראות דין-

1. דחיית תשלומים שוטפים בהתאם ל"מתווה מקיף שאומץ על ידי חברות כרטיסי האשראי לסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות ברזל", מיום 23 באוקטובר 2023, שנכנס לתוקף ביום 31 באוקטובר 2023, שגיבש בנק ישראל ללקוחות חברות כרטיסי אשראי, בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות ברזל" ("מתווה הפיקוח").

2. יישום חוק דחיית מועדים (הוראת שעה – חרבות ברזל) (חוזה, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד – 2023, מיום 18 באוקטובר 2023, לדחיית מועדים לעשיית פעולה בידי אדם הזכאי לדחיית מועד, ככל שהמועד האמור חל בתקופה הקובעת (הכל כמוגדר ובכפוף לתנאים כמפורט בחוק האמור).

לפרטים ראו ביאור 2.ג.24 [א] תחת הכותרת "רגולציה בקשר עם מלחמת "חרבות ברזל" לדוחות הכספיים לשנת 2023.

פעולות לצורך התאמת ההפרשה להפסדי אשראי-

1. החמרת האינדיקטורים המקרו כלכליים המשמשים בבסיס חישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בעקבות חוסר הוודאות בנוגע להשפעות המלחמה על לקוחות הקבוצה.

2. יישום חוזר בנק ישראל מחודש אוקטובר 2023 בנושא מכתב בנושא מלחמת "חרבות ברזל" – דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור", כפי שמפורט בביאור 4.ד.2 לדוחות הכספיים לשנת 2023.

כמו כן, התאימה הקבוצה את תנאי החיתום לעלייה החדה באי הוודאות במשק, בהיקפי הפעילות בו ולעליית הסיכון בפעילות הפיננסית בישראל, וכן, מנטרת באופן הדוק את סיכון האשראי ללקוחות פרטיים מחשש מעליית הסיכון, כאמור.

לפרטים אודות מתווים רגולטוריים בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" הנוגעים לתנאי תשלום חובות, ראו ביאור 2.ג.24 [א] לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023 תחת הכותרת "רגולציה בקשר עם מלחמת "חרבות ברזל".

למידע מפורט על סיכון אשראי לאנשים פרטיים, ראו סעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

אשראי מסחרי

מוצרי האשראי המסחרי העיקריים הינם: הלוואות לבתי עסק ולקוחות עסקיים, מתן אשראי בכרטיסים עסקיים, ניכיון שוברים (אשראי זה מועמד בעיקר אל מול שוברי כרטיסי אשראי שתמורתם משמשת כמקור לסילוק החוב, ואשר חלקם יכול שיבוטל על-ידי מחזיקי הכרטיסים בהעדר קבלת מוצר/שירות, בהתאם להוראות חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו – 1986) ופקטורינג רכש. עיקר החיתום המסחרי מבוצע ידנית בהתבסס על הנתונים הכספיים של הלקוח כנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 311 וכן על מידע ממאגרים פנימיים וחיצוניים. שנת 2023 מצביעה על עליה בביקושים לאשראי מסחרי שהביא לגידול ביתרות האשראי המסחרי, אם כי בצורה מתונה יותר במהלך רבעון רביעי של שנת 2023.

השלכות מלחמת "חרבות ברזל"

מלחמת "חרבות ברזל" עשויה להשפיע לרעה על יתרות וסיכון האשראי המסחרי, בעיקר לירידה חדה, עד כדי הפסקה בתחומי פעילות מסויימים במשק (כגון: פנאי, הלבשה, תיירות ונופש). עיקר ההפרשה הפרטנית נבעה מלקוחות בתחום ההלבשה, תרבות ופנאי ומנוטרת ברמה השוטפת על-ידי החברה.

בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" הוחלט על שורת צעדים בקבוצה (כולל בחברות בנות) וביניהם:

1. דחיית תשלומים שוטפים לעסקים בהתאם למתווה הפיקוח. לפרטים ראו ביאור 2.ג.24 [א] תחת הכותרת "רגולציה בקשר עם מלחמת "חרבות ברזל" לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023.

2. החמרת האינדיקטורים המקרו כלכליים המשמשים בבסיס חישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בעקבות חוסר הוודאות בנוגע להשפעות המלחמה על לקוחות הקבוצה.
 3. יישום חוזר בנק ישראל מחודש אוקטובר 2023 בנושא מכתב בנושא מלחמת "חרבות ברזל" – דגשים פיקוחיים לגבי טיפול בחובות ודיווח לציבור", כפי שמפורט בביאור 4.ד.2 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023.
 4. הקשחת ספי חיתום לענפים בסיכון גבוה.
- לפרטים אודות מתווים רגולטוריים בעקבות מלחמת "חרבות ברזל" הנוגעים לתנאי תשלום חובות, ראו ביאור 2.ג.24 [א] לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023 תחת הכותרת "רגולציה בקשר עם מלחמת "חרבות ברזל".

סיכון אשראי בגין חשיפות לקבוצת לווים

בחודש יוני 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראת נב"ת 313 (בנושא מגבלות על חבות לווה בודד וקבוצת לווים). העדכון הינו בהמשך לפעולות קודמות של הפיקוח על הבנקים שנועדו לצמצם את ריכוזיות תיקי האשראי במערכת הבנקאית המקומית, ועל רקע המלצות ועדת באזל בנושא חשיפות גדולות. בין היתר, הגדרת ההון צומצמה להון רובד 1, והמגבלה על חבות של קבוצת לווים בנקאית לתאגיד בנקאי שונתה ל-15% במקום 25%. התיקונים להוראה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2016, למעט לעניין הגדרת הון, בה הופחתה התוספת בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2018.

בחודש אוגוסט 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים עדכון לנב"ת 313 לצורך הקלה במגבלות שיחולו על חברות כרטיסי האשראי המופרדות בקבלת מימון (מכוח מגבלות לווה בודד או קבוצת לווים). במסגרת זו, לבנקים המחזיקים בחברות כרטיסי האשראי המופרדות הוקנתה תקופת יישום, במהלכה יידרשו להקטין את חשיפות האשראי לחברות כרטיסי האשראי המופרדות שבבעלותם באופן מדורג, תוך שלוש שנים ממועד ההפרדה של חברת כרטיסי האשראי מהתאגיד הבנקאי.

בהתאם לכך, צמצמה החברה את מסגרות האשראי בבנק הפועלים כמפורט בסעיף 1.6.5 לעיל. בהמשך לאמור ולצורך היערכות לשינויים כאמור, הודיעה החברה לגורמים רלוונטיים, ביניהם שותפים עסקיים, על ביטולם העתידי של אישורי המחאת זכות על דרך המכר שניתנו על-ידי החברה לאותם גורמים, אשר יאפשרו לחברה התנהלות נאותה בהיבטי הון ונזילות.

נכון למועד חתימת הדוח, כחלק מפעילות הקבוצה, לקבוצות הבנקים בהסדר ולחברות כרטיסי האשראי האחרות חבות לקבוצה מעל למגבלת לווה בודד (15% לפי נב"ת 313). יחד עם זאת, בהתאם להוראות נב"ת 313, עד ליום 31 בדצמבר 2024, חבות של קבוצת לווים בנקאית לחברת כרטיסי אשראי לא תהיה כפופה למגבלה זו. החברה מעריכה, שלאור אופי פעילות הקבוצה, בדגש על תחום ההנפקה, גם לאחר תום תקופת הפטור מהמגבלה, חשיפות האשראי של הקבוצה לתאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי אינו צפוי להצטמצם.

בהתאם להוראת נב"ת 313, נכון לימים 31 בדצמבר 2023 ו-31 בדצמבר 2022 וכן בסמוך למועד חתימת הדוח לא קיימת קבוצת לווים שיתרת חבותם עולה על 15% מהון החברה (כהגדרתו בנב"ת 313).

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים ולמדינות זרות

לחברה קיימת חשיפת אשראי שאינה מהותית לארגונים הבינלאומיים: ארגון מסטרקארד, ארגון ויזה וארגון אמריקן אקספרס ובנקים בינלאומיים, בגין יתרות של מחזורי עסקאות שבוצעו על-ידי תיירים בארץ ובניכוי יתרות של מחזורי עסקאות שבוצעו על-ידי ישראלים בחו"ל שבגינן טרם זוכתה החברה על-ידי הארגונים הבינלאומיים.

טבלה 11: איכות האשראי של חשיפות אשראי (CR1)

מיליון ש"ח

ליום 30 בדצמבר 2023				
יתרות נטו ⁽²⁾	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות ברוטו ⁽¹⁾ אחרים	יתרות ברוטו ⁽¹⁾ פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
21,145	515	21,516	144	חובות, למעט אגרות חוב
-	-	-	-	אגרות חוב
48,090	21	48,111	-	חשיפות חוץ מאזניות
69,235	536	69,627	144	סך הכל

ליום 30 בדצמבר 2022				
יתרות נטו ⁽²⁾	הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך	יתרות ברוטו ⁽¹⁾ אחרים	יתרות ברוטו ⁽¹⁾ פגומים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
21,271	366	21,535	102	חובות, למעט אגרות חוב
-	-	-	-	אגרות חוב
42,255	32	42,287	-	חשיפות חוץ מאזניות
63,526	398	63,822	102	סך הכל

(1) יתרות ברוטו הינן פריטים מאזניים וחוץ מאזניים לפני הפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרות נטו: סך הערך ברוטו בניכוי הפרשות להפסדי אשראי.

(3) למידע נוסף בנושא מתכונת הגילוי החדשה ולגילוי בדבר חובות לא צוברים חלק חובות פגומים, ראו ביאור 1.ג.2 לדוחות הכספיים לשנת 2023.

לפירוט נוסף ראו סעיף 3.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023, תחת הכותרת "ניתוח איכות האשראי".

ליום 31 בדצמבר 2023										
יתרה מאזנית		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים								
נכסים לא כספיים	ללא תקופת פירעון	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל 5 שנים	מעל 4 שנים עד 5 שנים	מעל 3 שנים עד 4 שנים	מעל שנתיים עד 3 שנים	מעל שנה עד שנתיים	עד שנה	סך הכל	
-	-	902	-	-	-	-	-	-	902	מזומנים ופיקדונות בבנקים
אשראי:										
-	38	10,359	-	-	8	76	352	9,923	10,397	סכומים לקבל מבנקים וחייבים בגין כרטיסי אשראי
-	42	10,992	886	785	1,226	1,579	2,243	4,273	9,058	אשראי למחזיקי כרטיס ובתי עסק
-	-	1,208	-	-	*-	16	73	1,119	1,208	חברות וארגון בינ"ל לכרטיסי אשראי
-	-	77	-	-	-	-	-	77	77	הכנסות לקבל ואחרים
-	263	387	154	12	17	12	16	176	650	נכסים אחרים
729	-	-	-	-	-	-	-	-	729	נכסים לא כספיים
-	-	6	-	-	-	-	2	4	6	עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים
-	611	47,500	-	-	-	-	112	47,388	48,111	חוזן מאזני - מסגרות ואחר
729	954	71,431	1,040	797	1,251	1,683	2,798	63,862	71,138	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022										
יתרה מאזנית		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים								
נכסים לא כספיים	ללא תקופת פירעון	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל 5 שנים	מעל 4 שנים עד 5 שנים	מעל 3 שנים עד 4 שנים	מעל שנתיים עד 3 שנים	מעל שנה עד שנתיים	עד שנה	סך הכל	
-	-	1,854	-	-	-	-	-	-	1,854	מזומנים ופיקדונות בבנקים
אשראי:										
-	36	11,142	-	-	*-	95	390	10,657	11,178	סכומים לקבל מבנקים וחייבים בגין כרטיסי אשראי
-	16	8,590	577	535	852	1,219	1,814	3,593	7,273	אשראי למחזיקי כרטיס ובתי עסק
-	-	1,248	-	-	*-	21	90	1,137	1,248	חברות וארגון בינ"ל לכרטיסי אשראי
-	-	61	-	-	-	-	-	61	61	הכנסות לקבל ואחרים
-	216	481	161	12	17	13	68	210	697	נכסים אחרים
738	-	-	-	-	-	-	-	-	738	נכסים לא כספיים
-	-	*-	-	-	-	*-	*-	*-	*-	עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים
-	683	41,604	-	-	-	-	8	41,596	42,287	חוזן מאזני - מסגרות ואחר
738	951	64,980	738	547	869	1,348	2,370	59,108	65,336	סך הכל

(*) סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.

הפחתת סיכון האשראי - גילויים בגישה הסטנדרטית

גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית

החברה מיישמת דירוג אשראי חיצוני על-פי גישה סטנדרטית המבוססת על דירוגים חיצוניים. שקלולי סיכון האשראי נקבעים, בין היתר, באמצעות ייחוס החשיפה לצד הנגדי לעסקה כפי שנקבע בהוראת נוהל בנקאי תקין 203, תוך הבאה בחשבון את דירוגי האשראי החיצוני הנקבעים על-ידי חברות דירוגי אשראי חיצוניות (ECAI) ומשמשים למדידת סיכון אשראי באופן סטנדרטי.

טבלה 13: שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3)

מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2023									
מובטחים								שאינם מובטחים	
מזה: על-ידי נגזרי אשראי		מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על-ידי ביטחון		מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾	
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית ⁽¹⁾	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית				
-	-	6,263	6,263	-	-	6,263	6,263	14,882	חובות, למעט אגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אגרות חוב
-	-	6,263	6,263	-	-	6,263	6,263	14,882	סך הכל
-	-	-	-	-	-	-	-	70	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

ליום 31 בדצמבר 2022									
מובטחים								שאינם מובטחים	
מזה: על-ידי נגזרי אשראי		מזה: על-ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על-ידי ביטחון		מזה: סכום מובטח	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾	סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾	
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית ⁽¹⁾	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית				
-	-	6,922	6,922	-	-	6,922	6,922	14,349	חובות, למעט אגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	-	אגרות חוב
-	-	6,922	6,922	-	-	6,922	6,922	14,349	סך הכל
-	-	-	-	-	-	-	-	47	מזה: פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר

(1) יתרה מאזנית: יתרה מאזנית של חובות (לאחר הפרשות להפסדי אשראי או ירידות ערך בעלות אופי אחר מזמני) שלא יושמו לגביהם שיטות להפחתת סיכון אשראי. ראו גם ביאור 2.ב.12 בדוחות כספיים לשנת 2023.

טבלה 14: הגישה הסטנדרטית - חשיפה לסיכון אשראי והשפעות הפחתת סיכון אשראי (CR4)

החברה מפחיתה את סיכון האשראי בגין כרטיסים בנקאיים והמסגרות הלא מנוצלות שלהם על ידי העברת החשיפה לתאגידים בנקאיים. כרטיס בנקאי הינו כרטיס בו מבוצעים חיובי הלקוח על פי הסכמים שיש לחברה עם הבנקים וחייבים בקשר עימו הינם באחריות הבנק הרלוונטי. סכומי חשיפה לפני/לאחר הפחתת סיכון אשראי המטופלים לפי הגישה הסטנדרטית - שקלול סיכון אשראי. הטבלה שלהלן מציגה את פירוט חשיפת האשראי (לאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי על פי משקולות הסיכון).

מיליון ש"ח

31 בדצמבר 2023						
RWA וצפיפות RWA		חשיפות אחרי CCF ו-CRM		חשיפות לפני CCF ו-CRM		סוגי נכסים
צפיפות RWA	RWA	סכום חוץ-מאזני	סכום מאזני	סכום חוץ-מאזני	סכום מאזני	
-	-	1	*-	2	*-	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
48%	12	*-	25	1	25	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
42%	4,974	3,530	8,198	25	1,932	בנקים
95%	3,098	497	2,757	5,257	3,555	תאגידים
75%	8,996	1,934	10,061	42,020	15,365	חשיפות קמעונאיות ליהידים
75%	231	23	286	806	450	הלוואות לעסקים קטנים
152%	147	-	97	-	97	הלוואות בפיגור
95%	965	-	1,020	-	1,020	נכסים אחרים
65%	18,423	5,985	22,444	48,111	22,444	סך הכל

31 בדצמבר 2022						
RWA וצפיפות RWA		חשיפות אחרי CCF ו-CRM		חשיפות לפני CCF ו-CRM		סוגי נכסים
צפיפות RWA	RWA	סכום חוץ-מאזני	סכום מאזני	סכום חוץ-מאזני	סכום מאזני	
-	-	*-	*-	2	*-	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
48%	11	*-	23	*-	23	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
40%	5,123	3,009	9,848	34	2,923	בנקים
94%	2,210	419	1,924	4,821	2,763	תאגידים
75%	8,495	1,924	9,403	36,713	15,299	חשיפות קמעונאיות ליהידים
75%	221	23	271	717	461	הלוואות לעסקים קטנים
142%	61	-	43	-	43	הלוואות בפיגור
87%	968	-	1,107	-	1,107	נכסים אחרים
61%	17,089	5,375	22,619	42,287	22,619	סך הכל

(*) סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח
(1) משקל הסיכון בפועל.

טבלה 15: הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)

מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2023							משקל סיכון
סך הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	150%	100%	75%	50%	20%	0%	
סוגי נכסים							
1	-	-	-	-	-	1	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
25	-	-	-	25	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
11,728	-	-	-	8,771	2,957	-	בנקים
3,254	-	3,018	-	112	124	-	תאגידים
11,995	-	-	11,995	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
309	-	-	309	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
97	97	-	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
1,020	16	940	-	-	-	64	נכסים אחרים
68	16	52	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
28,429	113	3,958	12,304	8,908	3,081	65	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022							משקל סיכון
סך הכל סכום חשיפות אשראי (אחרי CCF ואחרי CRM)	150%	100%	75%	50%	20%	0%	
סוגי נכסים							
*-	-	-	-	-	-	*-	ריבנויות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטרית ארצית
23	-	-	-	23	-	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
12,857	-	-	-	8,507	4,350	-	בנקים
2,343	-	2,129	-	127	87	-	תאגידים
11,327	-	-	11,327	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
294	-	-	294	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
43	36	7	-	-	-	-	הלוואות בפיגור
1,107	7	958	-	-	-	142	נכסים אחרים
99	7	92	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
27,994	43	3,094	11,621	8,657	4,437	142	סך הכל

להרחבה על סיכון האשראי ואופן ניהולו, ראו סעיף 3.2 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

עד ליום 31 בדצמבר 2022, יישמה החברה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". החל מיום 1 בינואר 2023, מיישמת החברה את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים, (CECL). לפרטים אודות השפעת היישום לראשונה של ההוראות החדשות בנושא הפסדי אשראי צפויים (CECL), ראו ביאור 1.ג.2 לדוחות הכספיים לשנת 2023.

למידע נוסף אודות חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי – מדיניות חשבונאית שיושמה החל מיום 1 בינואר 2023, זיהוי וסיווג חובות לא צוברים (חלף חוב פגום), ראו ביאור 4.ג.2 ו-5 לדוחות הכספיים לשנת 2023.

למידע נוסף אודות סיכון אשראי, חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי והפרשה להפסדי אשראי, ראו ביאור 12 לדוחות הכספיים לשנת 2023.

גילוי איכותי כללי - ניהול סיכוני שוק

סיכון שוק הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוז' מאזניות, הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי השוק, שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, שיעורי ריבית, שער חליפין, מדד מחירים לצרכן, מחירי מניות, סחורות וכדומה.

הפעילות העסקית של החברה חשופה לסיכוני שוק שמקורם בתנודתיות בשיעורי הריביות (שקלית ומט"ח), בשערי החליפין, במדד המחירים לצרכן ובשווי ניירות ערך.

מדיניות ניהול סיכוני השוק והריבית של החברה מבוססת על הפרקטיקה המקובלת במערכת הבנקאית בישראל ועל ההנחיות העדכניות של הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 (מדידה והלימות הון) לניהול סיכוני שוק, הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 339 "ניהול סיכוני שוק" והוראת ניהול בנקאי תקין מספר 333 "ניהול סיכון ריבית", תוך התאמתן לפרופיל הסיכון הייחודי של החברה. המדיניות אושרה על-ידי דירקטוריון החברה בחודש יולי 2023. מדיניות זו כוללת מגבלות על החשיפה שנועדו לצמצם את הנזק העלול להיגרם כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית, המדד, שערי המט"ח והמניות. דירקטוריון החברה מעדכן את המגבלות מעת לעת.

תפיסת ניהול סיכוני השוק והריבית תואמת את המתואר במסמך מסגרת ניהול סיכוני השוק של הקבוצה.

מחלקת ניהול סיכונים משמשת כפונקציה ייעודית לניהול ובקרת סיכונים באופן בלתי תלוי בגורמים העסקיים. המחלקה עורכת בקרה אחר סיכוני השוק והריבית בחברה, ותפקידיה בתחום מוגדרים במסמכי מדיניות ייעודיים.

סיכוני השוק והריבית של החברה מנוהלים מתוך ראייה כוללת ואינטגרטיבית, עבור החברה וחברות הבנות שלה על בסיס מאוחד. מנהל סיכוני השוק והריבית של החברה הינו ה-CFO.

על מנת ליישם את הנדרש, על-פי מדיניות ניהול סיכוני השוק, משתמשת החברה במערכת ממוכנת ייעודית לניהול נכסים והתחייבויות. החברה סבורה שחשיפתה לסיכוני השוק אינה מהותית.

להלן פירוט הסיכונים השונים:

א. סיכון בסיס

החשיפה להפסד כתוצאה מהשפעתם של שינויים בסיסי המחירים בשווקים השונים על ההפרש שבין שווי הנכסים לבין שווי ההתחייבויות בכל מגזר לרבות השפעה על פריטים חוץ מאזניים כגון: השינויים בשערי החליפין של המטבעות השונים ו/או מדד המחירים לצרכן.

החברה מיישמת מדיניות כוללת לניהול סיכוני שוק במטבע ישראלי ובמט"ח.

ב. סיכון ריבית

החשיפה להפסד כתוצאה משינוי שיעורי הריבית בשווקים השונים. הסיכון נובע מהחשיפה לשינויים עתידיים בשיעורי הריבית והשפעתם האפשרית על ערכם של הנכסים וההתחייבויות של הקבוצה על-פי גישת השווי הכלכלי והשפעתם על הרווחים על-פי גישת הרווחים.

החשיפה נובעת בין היתר מהפער בין מועדי הפירעון ומועדי חישוב הריבית של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה. לצורך ניהול סיכון הריבית נבחנים הפערים בין הנכסים וההתחייבויות בתקופות עתידיות.

החשיפה העיקרית לריבית הינה במגזר השקלי מכיוון שבמגזר זה ישנם נכסים והתחייבויות בריבית קבועה ומשתנה במח"מ שונה.

לאור אי הוודאות הקיימת בעקבות מלחמת "חרבות ברזל", משכה והיקפה, אין ביכולתה של החברה להעריך את היקף ואופן השפעת המלחמה על סיכון הריבית של החברה, אם בכלל.

ג. סיכון מטבע

החשיפה להפסד כתוצאה משינוי שער חליפין על מחזורים בגין עסקאות בהן יש המרת מטבע בתהליך בעסקאות תיירים בארץ (תיירות נכנסת) לתיירות ישראלים בחו"ל (תיירות יוצאת) ובהתחשבות מול הארגונים הבינלאומיים וכן חשיפה לפרטים חוץ מאזניים. למועד חתימת הדוח, השינויים בשערי החליפין אשר נגרמו בשל מלחמת "חרבות ברזל" לא השפיעו מהותית על תוצאות החברה וזאת בשל פעולות גידור המתבצעות באופן שוטף על ידי החברה.

לאור אי הוודאות הקיימת בעקבות מלחמת "חרבות ברזל", משכה והיקפה, אין ביכולתה של החברה להעריך את היקף ואופן השפעת המלחמה על סיכוני המטבע העתידיים של החברה, אם בכלל.

ד. חשיפה לשווי ניירות ערך

מדיניות החברה קובעת אפשרות מוגבלת לביצוע פעולות בניירות ערך.

ה. מכשירים פיננסיים נגזרים

ככלל, מדיניות החברה קובעת שלא תבוצע כל פעילות לצורכי מסחר במכשירים פיננסיים נגזרים. הפעילות היחידה המותרת לחברה במכשירים פיננסיים נגזרים הינה לצורכי גידור כלכלי.

אמצעי פיקוח ומימוש מדיניות - (EDTF)

מדיניות לגבי ניטור ומזעור סיכונים

i. ניהול חשיפות מטבע חוץ

מדיניות החברה הינה לצמצם את החשיפה במטבע חוץ. ניהול החשיפה המטבעית של החברה מבוצע על-ידי התאמה יומית בין הנכסים וההתחייבויות במט"ח (והצמודות למט"ח) באמצעות חשבונות עו"ש מט"ח בבנקים, כאשר המטרה הינה לצמצם את הפוזיציה נטו, בסוף כל יום, (קרי, הפער בין כספי תיירות נכנסת לתיירות יוצאת).

ii. גילוי של החברה המשתמשת בגישה הסטנדרטית

החברה מטפלת בכל הנכסים וההתחייבויות שלה בגישת המדידה הסטנדרטית כמוגדר בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 (מדידה והלימות הון). לחברה אין תיק למסחר וכל הנכסים וההתחייבויות שלה מהווים חלק מהתיק הבנקאי.

טבלה 16: סיכון שוק בגישה הסטנדרטית (MR1)

מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2023	
308	276	סיכון שוק - סיכון שער חליפין של מטבע חוץ *

(* סיכון ספציפי הנובע מעודף או חוסר נכסים על התחייבויות במגזר צמוד מט"ח).

אסטרטגיה ותהליכים

- דירקטוריון החברה מאשר אחת לשנה את מדיניות ניהול סיכוני השוק והריבית של החברה. קיימת מעורבות של הדירקטוריון בניהול סיכונים ובמיוחד בקביעת המסגרות והמגבלות להיקפי הפעילות והחשיפות.
- האסטרטגיה של החברה בתחום ניהול סיכוני שוק הינה מזעור הסיכונים הנובעים בתחומי העיסוק העיקריים שלה (הנפקה, סליקה ומימון), כלומר לחברה יש "תיאבון לסיכון" נמוך מאד בהתייחס לסיכוני השוק.
- במסגרת אסטרטגיה זו, דירקטוריון החברה והנהלתה מאשרים, מדי שנה, את מסמך המדיניות של החברה, אשר מתבסס על העקרונות המרכזיים הבאים:
- ארגון ושלטיה - פונקציית ניהול סיכוני שוק ונזילות מנוהלת בראשות ה-CFO, וגם באמצעות קיום פרום עלויות מימון, סיכוני שוק ונזילות, ועדת הביקורת, ועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון והדירקטוריון.
 - נהלים ומדיניות - תחומי האחריות והסמכויות של ניהול הסיכונים, המשוויכים להנהלה, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת, לוועדת ניהול סיכונים ולפונקציות ייעודיות, כגון מנהל הסיכונים הראשי מעוגנים בתיעוד ברור ונגיש במטרה להבטיח יישום אחיד בארגון.
 - תהליכי ניהול סיכונים - קיימים תהליכים לזיהוי ומיפוי שוטף של החשיפות, הערכת הסיכונים, בחינת הבקורות ותהליכי מזעור הסיכונים (כולל מגבלות).
 - כלים וטכנולוגיות - מערכת ממוחשבת התומכת בהערכת סיכונים, ניהול סיכונים, דיווח, ניטור ותכנון.
 - ניטור ודיווח על סיכונים - דיווח מכל אחד מקווי העסקים של החברה ליחידת ניהול סיכוני השוק והנזילות המרכזית בתהליך מובנה, במהלכו מדווחות חשיפות להנהלה ולדירקטוריון, כאשר ערוצי תקשורת פנים-ארגונית תקינים מביטחים דיווח בזמן של הנושאים המצריכים טיפול.

לצורך בקרה וניהול סיכון השוק והנזילות, יחידת הנג"ה שתחת מנהל מחלקת ניהול פיננסי, תקציב וכלכלה בחטיבת הכספים, תחת סמכותו של מנהל סיכונים השוק והנזילות פועלת לזיהוי, מדידה, ניטור ודיווח על סיכונים השוק והנזילות הלכה למעשה, באופן שוטף.

המבנה והארגון של פונקציית ניהול סיכון השוק

מערך ניהול סיכונים שוק בחברה מושתת על מערך אינטגרטיבי לניהול החשיפות המורכב מהפונקציות הבאות:

מנהל סיכונים שוק (CFO)

מנהל סיכונים השוק והריבית בחברה הינו ה-CFO, והינו האחראי לניהול החשיפה לסיכונים השוק והריבית באופן נאות ואפקטיבי. להלן יוצגו סמכויותיו ואחריותו במסגרת זו:

- אחראי על הגדרה, יישום והטמעת המדיניות לניהול סיכונים השוק והריבית להם חשופה החברה.
- אחראי על נטילת החשיפות לסיכונים השוק והריבית בחברה, בהתייעצות עם פורום עלויות מימון, סיכונים שוק ונזילות, בכפוף למגבלות שאושרו על ידי הדירקטוריון.
- מסדיר נהלי מעקב ובקרה ביחס לניהול החשיפות וכן מספק הכוונה ומידע ביחס לסיכונים השוק והריבית לגורמים שונים ובכללם דירקטוריון החברה.
- מציג את מצב החשיפות העדכני, את המגמות בשווקים והשלכתן על פרופיל הסיכון של החברה ומדווח על חריגות מהמדיניות, הנהלים והמגבלות שהוגדרו על ידי הדירקטוריון.
- יישום תהליכים להפחתת החשיפה לסיכונים השוק והריבית, במסגרת ניהול הסיכונים השוטף.
- בחינת תרחישי קיצון.
- בחינת השפעה על פרופיל סיכונים השוק והנזילות במסגרת מוצר חדש או פעילות חדשה.

מנהל סיכונים ראשי

מנהל הסיכונים הראשי הינו גורם בלתי תלוי, המפקח אחר יישומה של מדיניות ניהול סיכונים השוק והריבית בחברה, ולבקרת ניהול סיכונים השוק והריבית, לרבות פיקוח בלתי תלוי והשתתפות בפורום עלויות מימון, סיכונים שוק ונזילות. במסגרת חברותו בהנהלה וועדותיה מביע את עמדתו המקצועית מהיבט ניהול הסיכונים. במסגרת תפקידו, אחראי מנהל הסיכונים הראשי לתיאום פעילויות ובקרת ניהול סיכון השוק והריבית של כלל היחידות בחברה, תוך ראייה רחבה וחוצת ארגון של מכלול הסיכונים הטבועים בפעילויות, וכן לאתגור תהליכי קבלת ההחלטות בחברה לאור האסטרטגיה והתיאבון לסיכון, כפי שנקבעו על-ידי הדירקטוריון. מנהל הסיכונים הראשי הינו שותף אקטיבי בתכנון האסטרטגיה של החברה ובקביעת יעדיה, בקביעת מדיניות לניהול סיכונים השוק והריבית, בזיהוי וניתוח סיכונים שוק וריבית בפעילויות או מוצרים חדשים ובהשפעת החשיפה של סיכונים השוק והריבית על נאותות ההון ותכנון ההון. כמו כן, אחראי לגיבוש מסמך המדיניות לניהול סיכונים השוק והריבית בשיתוף סמנכ"ל הכספים ופיקוח אחר יישומה של מדיניות זו.

האופי וההיקף של מערכות דיווח על הסיכון ושל מערכות מדידתו

קיימת מערכת לניהול סיכונים (Risk Management System) RMS. המערכת משמשת כמכשיר אסטרטגי לניהול סיכונים השוק אליהם החברה נחשפת כתוצאה מהפערים בין שווי הנכסים וההתחייבויות.

מידע נוסף על סיכונים שוק - (EDTF)

המתודולוגיה לאמידת סיכונים השוק

מסגרת העבודה לניהול סיכונים השוק, כוללת מספר כלים ופעולות בקרה אשר ניתנים לחלוקה לגורמי הסיכון השונים, הנכללים במסגרת סיכונים השוק, בניהם חישובי VaR ותרחישי קיצון (Stress Test). המתודולוגיה להערכת סיכונים שוק תואמת את היעדים האסטרטגיים ואת דרישות ועדת באזל וכן אושרה על-ידי דירקטוריון והנהלת החברה.

מודל ה-VaR

VaR הינו מדד המשקף את ההפסד הפוטנציאלי המקסימלי הצפוי בשווי של פוזיציות, כתוצאה משינויים בריביות ומחירים בשוק ברמת מובהקות ותקופת החזקה שהוגדרו מראש.

שימוש במודל VaR מאפשר את בחינת השינוי של הערך הנתון בסיכון על פני זמן וניתוח של תוצאותיו, באופן הנותן להנהלת

החברה מידע על רמת החשיפה לסיכוני הבסיס הגלומים בכלל פעילויותיה. מודל ה-VaR המדווח על-ידי החברה, אחת לחודש, הינו לתקופה של חודש (22 ימי עסקים) וברמת מובהקות של 99%.

הנחות המודל

1. ה-VAR מחושב בשיטת הסימולציה ההיסטורית לתקופה של שלוש שנים אחורה.
2. ההנחה היא שהשונות בעתיד תהיה דומה לשונות בעבר.
3. המודל מניח התפלגות נורמאלית, ולפיכך ניתן להניח את התנודות האפשריות בשוק בהתבסס על נתוני העבר, בהסתברות מסוימת.

מגבלות המודל:

1. מבוסס על נתונים היסטוריים ומניח שהם יחזרו על עצמם בעתיד.
2. ניתן משקל שווה להיסטוריה הרחוקה ולהיסטוריה הקצרה.
3. בחירת תקופת המדגם מכתיבה את מספר התרחישים ומשפיעה באופן מהותי על תוצאות התרחישים.

כדי למתן את השפעת המגבלות האמורות מופעלים בנוסף, תרחישי מאמץ לבדיקת ההפסד האפשרי במקרים קיצוניים. בנוסף, מבוצע בחברה תהליך בחינת בדיעבד (Back-testing), תהליך אשר משמש לבדיקת תקפות מודל ה-VaR. חישובי ערך ה-VaR ההיסטורי מתבססים על מודל סטטיסטי בו האומדנים לסיכונים מוערכים על סמך נתונים היסטוריים. התהליך בוחן האם אמידת הסיכונים וניתוחם על סמך ההיסטוריה משקף אותם בצורה נאותה בהתאם להמלצת ועדת באזל בנושא. תיקוף המודלים לניהול סיכוני שוק נעשה בהתאם למדיניות ולנהלים בתחום תיקוף מודלים הנהוגים בחברה.

המתודולוגיה להפעלת תרחישי קיצון:

- המתודולוגיה להערכת החשיפה לסיכוני שוק במצבי קיצון בחברה כוללת גם הפעלת תרחישים (Stress Test) בנוסף לחישוב ה-VAR. להלן פירוט של סוגי התרחישים שהחברה מפעילה:
1. ניתוח רגישות - רגישות התיק לגורמי הסיכון השונים נבחנת באמצעות הרצת תרחישים על גורם סיכון אחד, כאשר שאר גורמי הסיכון נשארים קבועים. בדרך זו ניתן לבחון את השפעתם של גורמי הסיכון העיקריים על התיק.
 2. תרחיש היסטורי הגרוע ביותר המבוסס על היסטוריה של חמש השנים האחרונות. החישוב מבוצע בתקופת החזקה של חודש (22 ימי עסקים) ברמת מובהקות של 99%.
 3. תרחישים מאקרו כלכליים - תרחישים סובייקטיביים אשר גובשו בהתאם למדיניות תרחישי הקיצון שגובשה בקבוצה.
 4. תרחישים קיצוניים במתודולוגיה דומה לזו המופעלת ביצירת תרחישי VaR, המבוססים על התנודתיות של גורמי הסיכון בתקופת לחץ בשווקים (Stress VaR).

גילוי איכותי כללי - ניהול סיכון ריבית

סיכון ריבית הינו החשיפה להפסד כתוצאה משינוי שיעורי הריבית בשווקים השונים. הסיכון נובע מהחשיפה לשינויים עתידיים בשיעורי הריבית והשפעתם האפשרית על ערכם של הנכסים וההתחייבויות של הקבוצה על-פי גישת השווי הכלכלי, והשפעתם על הרווחים על-פי גישת הרווחים. החשיפה נובעת בין היתר מהפער בין מועדי הפירעון ומועדי חישוב הריבית של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי ההצמדה. לצורך ניהול סיכון הריבית נבחנים הפערים בין הנכסים וההתחייבויות בתקופות עתידיות.

החשיפה העיקרית לריבית הינה במגזר השקלי מכיוון שבמגזר זה ישנם נכסים והתחייבויות בריבית קבועה ומשתנה במח"מ שונה. לאור אי הוודאות הקיימת בעקבות מלחמת "חרבות ברזל", משכה והיקפה, אין ביכולתה של החברה להעריך את היקף ואופן השפעת המלחמה על סיכון הריבית של החברה, אם בכלל.

מדיניות לגבי ניטור ומזעור סיכונים

ניהול חשיפות ריבית

ניטור החשיפה נעשית באמצעות בחינת תרחישי השפעה של שינוי בריבית באופן שוטף. פעילותה הפיננסית של החברה מאופיינת לרוב בהקבלה בין משך החיים הממוצע (מח"מ) של הנכסים וההתחייבויות (בעיקר לזמן קצר), קרי פעילות לקוחות, מחזיקי כרטיס ("חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי"), לעומת התחייבויות לבתי עסק ("זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי"). עם זאת קיימת חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית הנובעת מהעמדת גיוס אשראי בריבית קבועה לטווחי זמן בינוניים אשר יוצרת פער מח"מ.

החברה משתמשת לעיתים במכשירי גידור IRS (Interest Rate Swap) ו-FRA (Forward Rate Agreement) לצורך גידור כלכלי של פוזיציות ריבית שאליה היא חשופה. רכישת עסקאות אלו מתבצעת על מנת לצמצם את הסיכון לשינויים בלתי צפויים בשערי הריבית יפגעו בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות של החברה וכך במצבה הפיננסי.

טבלה 17: שווי הוגן מותאם⁽¹⁾ של המכשירים הפיננסיים של החברה והחברות מאוחדות שלה

31 בדצמבר 2023					סך הכל
מטבע חוץ ^(*)		מטבע ישראלי			
אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד		
במיליוני ש"ח					
21,137	165	293	601	20,078	נכסים פיננסיים
116	-	59	-	57	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
18,740	9	182	549	18,000	התחייבויות פיננסיות
110	-	54	-	56	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
2,403	156	116	52	2,079	שווי הוגן נטו, של מכשירים פיננסיים
(55)	-	-	-	(55)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
2,348	156	116	52	2,024	שווי הוגן מותאם⁽¹⁾
31 בדצמבר 2022					
21,256	173	341	169	20,573	נכסים פיננסיים
69	-	69	-	-	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
19,141	6	201	151	18,783	התחייבויות פיננסיות
69	-	-	-	69	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
2,115	167	209	18	1,721	שווי הוגן נטו, של מכשירים פיננסיים
(85)	-	-	-	(85)	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים ^(**)
2,030	167	209	18	1,636	שווי הוגן מותאם⁽¹⁾

⁽¹⁾ שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים.

^(*) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראו ביאור 28 א' לדוחות הכספיים לשנת 2023.

טבלה 18: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן נטו מותאם⁽¹⁾ של החברה וחברות מאוחדות שלה

שינוי בשווי הוגן מותאם (2)	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ^(*)					במיליוני ש"ח	באחוזים (%)
	סך הכל	מטבע חוץ ^(**)		מטבע ישראלי			
		אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד		
31 בדצמבר 2023							
							שינויים מקבילים
(0.2)	(5)	2,343	155	116	45	2,027	עלייה במקביל של 1%
0.0	(1)	2,347	157	116	59	2,015	ירידה במקביל של 1%
							שינויים לא מקבילים
0.2	5	2,353	157	116	50	2,030	התללה ⁽²⁾
(0.3)	(7)	2,341	155	116	52	2,018	השטחה ⁽³⁾
(0.3)	(7)	2,341	155	116	49	2,021	עליית ריבית בטווח הקצר
0.3	7	2,355	157	116	55	2,027	ירידת ריבית בטווח הקצר
31 בדצמבר 2022							
							שינויים מקבילים
(0.3)	(7)	2,023	166	209	16	1,632	עלייה במקביל של 1%
0.0	(1)	2,029	168	209	20	1,632	ירידה במקביל של 1%
							שינויים לא מקבילים
0.4	7	2,037	168	209	17	1,643	התללה ⁽²⁾
(0.4)	(8)	2,022	166	209	18	1,629	השטחה ⁽³⁾
(0.4)	(8)	2,022	166	208	17	1,631	עליית ריבית בטווח הקצר
0.4	7	2,037	168	210	19	1,640	ירידת ריבית בטווח הקצר

(1) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, ולאחר השפעת התחייבות לזכויות עובדים.

(2) התללה – ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.

(3) השטחה – עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

(*) בטבלה זו מוצג השווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

(**) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

טבלה 19: השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית⁽¹⁾

מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2023			
שינויים מקבילים	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית	סך הכל ⁽³⁾
עלייה במקביל של 1%	73	*-	73
ירידה במקביל של 1% ⁽²⁾	(73)	*-	(73)

ליום 31 בדצמבר 2022			
שינויים מקבילים	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית	סך הכל ⁽³⁾
עלייה במקביל של 1%	78	*-	78
ירידה במקביל של 1% ⁽²⁾	(78)	*-	(78)

(1) השפעת התרחישים על הרווח והפסד לוקחת בחשבון פירעונות בפועל הצפויים במהלך 12 החודשים הקרובים ומגלגלת אותם בריבית החדשה עד לתום התקופה הנמדדת. ההשפעה בפועל תלויה בפרמטרים שונים כגון: מחזור בפועל של הפירעונות ושיקולים עסקיים לגבי ריבית הבסיס, ולפיכך התוצאה בפועל עשויה להיות שונה.

(2) בתרחיש ירידה קיימת מגבלת עקום ריבית שלילי במגזר הלא צמוד.

(3) לאחר השפעות מקוזות.

31.12.2022			31.12.2023														
משך חיים ממוצע	שעור תשואה פנימי (ב) (באחוזים)	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע (א) (בשנים)	שעור תשואה פנימי (ב) (באחוזים)	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל 10 שנים ועד 20 שנה	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל 3 שנים עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל 3 חודשים עד שנה	מעל 3 חודשים עד שנה	עם דרישה עד חודש	עם דרישה עד חודש	נכסים פיננסיים**
0.21	8.26%	21,256	0.22	8.10%	21,237	59	-	2	46	257	1,034	3,170	3,013	13,556	50	13,556	נכסים פיננסיים**
0.93	0.00%	69	0.46	0.00%	116	-	-	-	-	-	28	3	35	50	50	50	סכומים אחרים לקבל***
0.15	4.41%	19,141	0.18	4.95%	18,740	53	-	33	88	757	2,446	2,494	2,494	12,869	12,869	12,869	התחייבויות פיננסיות**
7.97	4.42%	154	4.80	4.94%	165	-	18	3	5	35	9	33	48	48	48	48	סכומים אחרים לשלם***
		2,030			2,348	6	(18)	(12)	10	164	270	718	521	689	689	689	החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
		2,030			2,348	6	(18)	(12)	10	164	270	718	521	689	689	689	פירוט נוסף על החשיפה בשיעורי הריבית
																	א. לפי מהות הפעילות
																	החשיפה בתיק הבנקאי
																	ב. לפי בסיס הצמדה
		1,636			2,024	12	(18)	(12)	(31)	(9)	317	663	573	529	529	529	מטבע ישראלי לא צמוד
		18			52	-	-	-	45	173	(75)	(81)	(17)	7	7	7	מטבע ישראלי צמוד מדד
		376			272	(6)	-	-	(4)	-	28	136	(35)	153	153	153	מטבע חוץ (לרבות צמוד מט"ח)
																	ג. השפעות על חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית
																	השפעת התחייבויות לזכויות עובדים
13.68	4.42%	85	13.73	4.94%	55	-	18	14	3	5	9	6	-	-	-	-	סכום הנמוך מ-0.5 מיליון ש"ח.
																	למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
																	סכומים לקבל ולשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוץ מאזניים, לאחר השפעה של ההתחייבויות לזכויות עובדים.
																	ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

גילוי איכותי כללי- מניות

ניירות הערך בהחזקת החברה מסווגים על ידה כניירות ערך זמינים למכירה. בהתאם, ניירות הערך נכללים במאזן לפי השווי ההוגן המבוסס בדרך כלל על שערי בורסה, פרט למניות, אשר לגביהן אין שווי הוגן זמין ונמדדות במאזן לפי עלות בניכוי ירידת ערך. הכנסות מדיבידנד והפסדים מירידת ערך בעל אופי אחר מזמני נזקפים לרווח והפסד. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי ההוגן בניכוי מס, נזקפים ישירות לסעיף נפרד בהון במסגרת דוח על הרווח הכולל ונזקפים לדוח רווח והפסד בעת מימוש.

החברה בוחנת בכל תקופת דיווח האם חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני בהשקעה שלה בחברות אחרות.

טבלה 21: פירוט השקעות במניות ודרישות ההון בגין

החברה משקיעה מעת לעת בתחומי פעילות סינרגטיים לפעילותה ו/או המשלימים לפעילות הליבה שלה. ההשקעות הינן בעלות אופי אסטרטגי ולא כאחזקה פיננסית. על פי מדיניות החברה אין לבצע כל פעילות לצורכי מסחר בניירות ערך.

מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 31 בדצמבר 2023		
דרישות הון	יתרה מאזנית	דרישות הון	יתרה מאזנית	
6	49	7	60	חברות כלולות
חברות אחרות				
4	40	-	-	MasterCard Incorporated (MC) *
3	26	3	26	אחר
13	115	10	86	סך הכל

(* לפי שווי הוגן בבורסה.)

7. סיכון הנזילות

יחס כיסוי הנזילות

ביום 28 בספטמבר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 (בנושא יחס כיסוי נזילות) ("נב"ת 221") אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. עוד נקבע כי, חברות כרטיסי האשראי לא נדרשות למלא אחר החוזר והן תמשכנה לעמוד בדרישות הוראת נב"ת 342. בהמשך, חברות כרטיסי אשראי יידרשו לעמוד במודל כמותי פיקוחי אשר יותאם למאפייני הפעילות שלהן.

ביום 2 ביולי 2018, פרסם המפקח על הבנקים עדכון לנב"ת 221 לפיו מיום זה, חברות כרטיסי האשראי יקבלו פטור מיישום הוראה זו לאחר עמידה בשני (2) תנאים:

- א. החברה תחזיק מודל פנימי לניהול סיכון הנזילות, המביא בחשבון את צורכי הנזילות שלה ומאפייניהם.
 - ב. החברה תחזיק בכל עת מספיק נכסים נזילים בהתבסס על המודל הפנימי, בתוספת כרית בטחון המביאה בחשבון תרחישי קיצון.
- לחברה מודל פנימי לניהול הנזילות, המנטר באופן יומי את צורכי הנזילות שלה, ואמצעי נזילות להתמודדות עם צרכים אלה גם בתרחישי קיצון. החברה מנהלת מעקב שוטף אחר תמהיל מקורות המימון וקבעה מגבלות שנועדו להבטיח היקף נאות של מקורות המימון.
- החברה מיישמת מדיניות ניהול סיכון הנזילות בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 (בהתאמות הנדרשות לפעילות הקבוצה) ובכלל זה עמידה ביחס נזילות מזערי, הנועד להבטיח שלחברה מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה הנותן מענה לצרכי הנזילות של החברה באופן זמן של 30 ימים בתרחישי קיצון. תרחישי הקיצון כוללים זעזוע ספציפי לחברה, זעזוע מערכת וזעזוע המשלב ביניהם.
- דירקטוריון החברה קובע אחת לשנה את הסיבולת הסיכון לאור המלצות ההנהלה, הבאה לידי ביטוי באמצעות קביעת מגבלות החשיפה לסיכון ואסטרטגיית המימון, הכוללת מגבלה מינימלית למקורות מימון מובטחים. הסיבולת לסיכון נקבעת בהתאם לתכניות האסטרטגיות של החברה, מדיניותה העסקית ומצב השווקים.

מידע נוסף על סיכון נזילות וסיכון מימון שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3 (EDTF)

סיכון נזילות

סיכון נזילות הינו סיכון לרווחי החברה וליציבותה, הנובע מאי יכולתה לספק את צרכי נזילותה, היכולת לממן גידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיה במועד פירעונן, מבלי להיקלע להפסדים חריגים.

מטרתו של תהליך ניהול סיכונים הנזילות הינו להבטיח, בהלימה לסיבולת הסיכון שנקבעה, את יכולתה של החברה לממן את הגידול בנכסים ולעמוד בפירעון התחייבויותיה במועד פירעונן, וזאת מבלי להיקלע לקשיים ומבלי שייגרמו לה הפסדים מהותיים, לרבות הפסדים העלולים להיגרם בעקבות נזקי מוניטין מחוסר יכולת לממן את פעילותה העסקית של החברה. סיכון הנזילות כולל את סיכון גיוס הנזילות, סיכון הנובע מפגיעה ביכולת גיוס הנזילות של החברה כתוצאה מאיבוד אמון השוק בה, אשר יכול להתממש מאירועים של פגיעה במוניטין, או פגיעה בשוק בו פועלת החברה.

החברה מיישמת מדיניות כוללת לניהול סיכון נזילות אשר אושרה בדירקטוריון בחודש יולי 2023, אשר מבוססת על הפרקטיקה המקובלת במערכת הבנקאית בישראל (Sound Practice) ועל ההנחיות העדכניות של הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 (מדידה והלימות הון) והוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 (ניהול סיכון נזילות) תוך התאמתן לפרופיל הסיכון הייחודי של החברה. מדיניות זו מושגת על-ידי קיום מעקב שוטף אחר מצב הנזילות של החברה, באמצעות הרצת מודל פנימי לניהול סיכונים הנזילות, מעקב אחר מערכת אינדיקטורים לזיהוי לחצי נזילות, בחינת תרחישי קיצון ומערכת עזר לניהול תזרים שוטף. מנהל סיכונים הנזילות של החברה הינו ה-CFO.

מקורות המימון של הקבוצה

למועד חתימת הדוח, הקבוצה מממנת את פעילותה בעיקר באמצעות: מקורות עצמיים; הון עצמי; מסגרות אשראי מובטחות מגופים פיננסיים (בעיקר בנקים) מסגרות אשראי מובטחות ייעודיות; הלוואות לזמן קצר והלוואות מסוג On-Call מבנקים שונים בישראל; מסגרת חז"ד (חשבון חוזר דביטורי); אגרות חוב סחירות, ניירות ערך מסחריים סחירים והלוואות לזמן ארוך מבנקים. כדי לשמור על מגוון מקורות המימון, החברה מקפידה לגוון את ניצולם של אמצעי המימון באמצעות שימוש במקורות מימון בנקאיים שונים בכל פעם, לפי תנאי השוק המשתנים. החברה מנהלת מעקב שוטף אחר תמהיל מקורות המימון וקבעה מגבלות שנועדו להבטיח פיזור נאה של מקורות המימון.

להערכת החברה, למועד חתימת הדוח לחברה מקורות מימון מספקים (כפי שתואר לעיל בסעיף 1.6.5 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023), לצורך הפעילות השוטפת וכן לצמיחה בתחום האשראי. מלחמת "חרבות ברזל" לא השפיעה מהותית על סיכון הנזילות ומקורות המימון של הקבוצה. בהנחה שהמשק יחזור בהדרגה למתכונת פעילות רגילה, החברה אינה צופה כי יחול שינוי מהותי בזמינות מקורות המימון שלה. יחד עם זאת, הערכת החברה עשויה להשתנות וכפופה לאי הוודאות בדבר משכה והתפתחותה של מלחמת "חרבות ברזל" והשלכתה על הכלכלה.

הערכותיה של החברה כאמור לעיל הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על הערכותיה של הקבוצה והבנתה את הגורמים המשפיעים על שוק התשלומים והאשראי בו פועלת הקבוצה, בשים לב, בין היתר, לחוסר הוודאות השורר בשוק כתוצאה מגורמים שונים, ובהם סביבת האינפלציה ושיעורי הריבית (בישראל ומחוצה לה), כתוצאה מאופן התפתחות מלחמת "חרבות ברזל", אופיה ומשכה, השפעות של החלטות פוליטיות על הכלכלה, סכסוכים מדיניים בטחוניים מקומיים וגלובליים וכדומה, ועוצמם והשפעותיהם על המשק והתנהגות הצרכנים בישראל ובעולם. הערכות אלה עלולות שלא להתממש, כולן או חלקן או להתממש באופן שונה, לרבות מהותית, מהצפוי, בין היתר, כתוצאה מהנחות וניתוחים לא מיטביים, מהתפתחויות שלא ניתן להעריכן באופן מלא (או בכלל) בקשר עם השלכות הגורמים האמורים לעיל, משכן ועוצמתן ו/או התממשותם של כל או חלק מגורמי הסיכון החלים על החברה.

שעבודים

ליום 31 בדצמבר 2023 לחברה ולחברות הבנות לא קיימים שעבודים.

לפרטים נוספים, לרבות אודות שינויים רגולטוריים אשר עשויים להשפיע על צרכי היקפי המימון להם תידרש הקבוצה ואף על תנאיו, ראו גם סעיפים 1.6.5 ו-2.1.8 (י) לדוח הדירקטוריון לשנת 2023. ולפרטים נוספים בדבר נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות פירעון ראו ביאורים 26 ו-27 לדוחות הכספיים לשנת 2023. למידע נוסף בנוגע להשלכות מלחמת "חרבות ברזל", ולפרטים אודות מקורות המימון של הקבוצה, ראו סעיף 1.6.5 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023. למידע נוסף אודות סיכון הנזילות, ראו סעיף 3.3 לדוח הדירקטוריון לשנת 2023.

סיכון תפעולי הינו סיכון להפסד הנובע מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי ואינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון מוניטין. כשל הקשור לאחד הגורמים האמורים עלול להביא לפגיעה אפשרית ברווחיות.

תחומי פעילות הקבוצה מאופיינים במורכבות תפעולית גבוהה מאוד, אשר נובעת, בין היתר, מהמספר הגדול של לקוחות ובתי עסק עימם קשורות חברות הקבוצה בהסכמי הנפקה, סליקה ומימון (לפי העניין); ממורכבות אותם הסכמים; מקיומם של מגוון גדול של מוצרים אותם משווקת הקבוצה (ובכללם מוצרי אשראי מסוגים ובעלי תנאים שונים, הסכמי ותנאי סליקה ועמלות בית עסק, סוגי ותנאי כרטיסים שונים, סוגי הטבות למחזיקי כרטיס ותנאיהן ועוד); משינויים מעת לעת בתנאי ההתקשרות של החברה עם לקוחותיה, בתי עסק ושותפים עסקיים נוספים עימם היא קשורה (לרבות כתוצאה מתנאי הסביבה התחרותית אשר מכתיבים לקבוצה את הצורך בהתאמה שוטפת של הצעות שיווקיות ומוצרים); מההיקף הנרחב של כוח האדם בקבוצה והאתגרים הנובעים מניהולו ומאכיפת נהלי הקבוצה בתחומי פעילותה על כלל העובדים; ממורכבות הסדרי ההתחשבנות השונים (אשר משתנים מעת לעת) שבין חברות הקבוצה לבין לקוחותיה, בתי עסק עימם קשורה הקבוצה, שותפיה העסקיים להפצה והנפקה והארגונים הבינלאומיים; ממורכבות המערכות התומכות בפעילות הקבוצה והצורך בהתאמתן למגוון המוצרים המשתנה אותו מציעה הקבוצה ולשינויים בהסדרי ההתחשבנות האמורים לעיל; וכן לאור ריבוי הוראות רגולטוריות המשתנות מעת לעת (ובאופן מיוחד בשנים האחרונות), המשליכות על נוסחי התקשרויות קיימים ועתידיים של הקבוצה עם לקוחותיה, בתי עסק ושותפיה העסקיים השונים, ואשר בהן על החברה לעמוד בקשר עם הפצת, שיווק, מכירת ותפעול מוצריה ושירותיה; ועוד.

המורכבות התפעולית כאמור עלולה לגרום מעת לעת לקשיים ולתקלות מסוגים שונים ובהתאם גם לחשיפות שונות של הקבוצה (לרבות חשיפה משפטית לתביעות וקנסות בקשר לטענות בדבר אי קיום הוראות דין והן בקשר לאי קיומן המלא של הוראות הסכמיות, וחשיפות בהיבטים כספיים ו/או חשבונאיים הנגזרים מהאמור), אשר למועד הדוח אין בידי החברה לצפות את היקפן. הקבוצה משקיעה באופן שוטף משאבים על מנת לצמצם ולמנוע חשיפות כאמור.

גילוי איכותי כללי - ניהול סיכון תפעולי

במסגרת ניהול הסיכונים התפעוליים, הוגדר המבנה הארגוני התומך בניהול סיכונים תפעוליים, לרבות תפקידי הדירקטוריון וועדת ההנהלה לניהול סיכונים בראשות המנכ"ל.

במסגרת ניהול ובקרת הסיכונים התפעוליים וכחלק מהעמידה בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 (מדידה והלימות הון) בנושא זה, ננקטו הצעדים הבאים:

- זוהו הסיכונים התפעוליים לרבות בתהליכים ובמוצרים חדשים.
- נקבעו בקרות מתאימות.
- מערכת לניהול ובקרת סיכונים תפעוליים מתעדכנת באופן שוטף.
- נקבעו תכניות המשכיות עסקית והיערכות לשעת חירום.
- עודכנו נוהלי החירום בחברה.

ניהול סיכון תפעולי

מנהלי הסיכון התפעולי הינם חברי הנהלה בחברה, כל חבר הנהלה בתחומו. מנהל הסיכונים הראשי בחברה אחראי על פיקוח בלתי תלוי אחר אופן ניהול הסיכון בחברה (מעגל בקרה שני). ניהול הסיכונים התפעוליים בחברה נועד למזער הפסדים באמצעות קביעת תהליכים מוסדרים שמטרתם צמצום הסיכונים התפעוליים אליהם חשופה החברה. הדבר נעשה תוך קביעת מסגרות של סמכות ואחריות והקניית תרבות ניהול סיכונים תפעוליים בקרב כלל המנהלים והעובדים, בהלימה עם הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 של בנק ישראל.

ניהול הסיכון התפעולי, כולל בין היתר, תהליכים למניעת הונאות הנובעים בעיקר משימושים לרעה בכרטיסי אשראי, כאשר אלה מנוטרים בקבוצה באופן שוטף באמצעות תהליכים מתקדמים.

לחברה מדיניות לניהול סיכונים תפעוליים, המאושרת אחת לשנה על ידי הנהלה והדירקטוריון, הכוללת את היעדים הבאים:

- ניהול סיכונים תפעוליים כחלק אינטגרלי מתהליכי העבודה בחברה לרבות הכנסת מוצרים ותהליכים חדשים.
- קיום בקרות אפקטיביות לסיכונים בהתאם לדירוג הסיכון.

- הבטחת זיהוי אפקטיבי של הסיכונים התפעוליים בכל התהליכים העיקריים בחברה.
- יצירת תרבות עבודה המעודדת תרבות ארגונית של ניהול סיכונים.
- דיווח אירועי הפסד באופן שוטף על פי הכללים שהוגדרו במדיניות.
- עמידה בדרישות החוק והרגולציה בהקשר לסיכונים התפעוליים.
- ניהול והקצאת הון אופטימאליים בגין הסיכונים התפעוליים.
- קביעת תוכנית המשכיות עסקית והערכות לשעת חרום.

במסגרת מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים, הגדירה החברה בצורה מפורטת את המבנה הארגוני התומך לרבות תפקידי ואחריות הדירקטוריון, הנהלה, מנהל הסיכונים הראשי, חטיבת טכנולוגיות, בקרי סיכונים חטיבתיים והיחידות העסקיות השונות.

הגופים העיקריים הממונים בחברה על ניהול הסיכונים התפעוליים הינם:

- הדירקטוריון.
- ועדת הנהלה לניהול סיכונים - בראשות המנכ"ל.
- מנהל סיכונים ראשי.
- קצין הציות והאחראי על איסור הלבנת הון.
- ייעוץ משפטי.
- חשבונאית ראשית.
- פורום בקרת ניהול סיכונים – בראשות המנכ"ל.
- מחלקות עסקיות ומנהליות.
- בקרי סיכונים תפעוליים מחלקתיים/חטיבתיים.

אחת לשלוש שנים לכל הפחות ובאופן שוטף לפי הצורך מבצעת החברה סקר סיכונים תפעוליים כדלקמן:

- מיפוי מלא של כל התהליכים התפעוליים העיקריים בחברה, כולל מיפוי סיכונים מעילות והונאות.

- סיווג של התהליכים לקבוצות שונות לפי מתודולוגיית הסיווג של הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 (מדידה והלימות ההון).

- מיפוי של כלל הבקורות הרלוונטיות לכל סיכון, כולל סיכון שאריתי ובקורות נוספות מומלצות במידת הצורך.
- דרוג של רמת הסיכון בכל תהליך ותהליך על פי סולם של רמת הנזק/תדירות צפויה.
- יישום תוכנית פעולה רב שנתית להקטנת הסיכונים המהותיים והגברת הבקורות היכן שנדרש.

מנהל הסיכונים הראשי מדווח להנהלה ולדירקטוריון על סיכונים תפעוליים כדלקמן:

- דוח רבעוני להנהלה ולדירקטוריון בנושא החשיפות וניטור הסיכונים התפעוליים.
- דיווח על אירועי הפסד וכמעט הפסד – היסטוריית הפסדים ברמת החברה וסוגי אירועי הפסד. אירועי נזק מהותיים ופעולות שננקטו בעקבותיהם. כמו כן, נעשה דיווח בגין נזקים משימושים לרעה בכרטיסי אשראי.
- דיווח על חריגים, לרבות דיווח על חריגות מהמגבלות שנקבעו.
- דיווח להנהלה אודות חשיפות וכשלים תפעוליים מהותיים, שדווחו על ידי החטיבות בחברה.
- אירועים משמעותיים בתחום הציות, איסור הלבנת הון.

כל אירועי הנזק בחברה נאספים בבסיס מידע אחד. בנוסף, אירועים מהותיים מדווחים באופן רבעוני להנהלה ולדירקטוריון. האירועים מנותחים במטרה לוודא כי קיים תהליך תפעולי רלוונטי וכי הבקורות הקיימות מספיקות לצמצום הסיכון להתרחשות אירוע נוסף. במקרה הצורך מתווספות בקורות נוספות לתהליך.

להלן דרכים עיקריות להפחתת סיכונים תפעוליים:

- נסיגה מהפעילות.
- לספוג את הסיכון ולא לבצע פעילות לחיזוק הבקרות, בכפוף לשיקולי עלות תועלת.
- למזער את הסיכון על ידי בקרות נוספות.
- העברת הסיכון לצד ג' (ביטוח, מיקור חוץ וכו').

9. מידע נוסף על סיכונים אחרים שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

סיכונים אחרים

סיכון משפטי

סיכון משפטי הינו הסיכון להפסד הנובע, כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם, פגיעה בפעילות החברה הנובעת מפרשנות מוטעית של הוראת חוק או רגולציה, או קיומו של הליך משפטי (כגון תביעות ייצוגיות) נגד החברה, או שתוצאותיו עשויות להשפיע בצורה שלילית על פעילות החברה או על מצבה הפיננסי. מעצם פעילותה של החברה ופריסתה הגבוהה באוכלוסייה, חשופה החברה מעת לעת לתביעות ייצוגיות בסכומים משמעותיים. החברה מקפידה על תהליכי התקשרות נאותים מבחינה משפטית ומבצעת את פעילותה העסקית תוך סיוע וגיבוי משפטי מתאים.

ניהול הסיכון המשפטי מבוסס על מסמך מדיניות שגובש בנושא זה ואושר על-ידי ההנהלה והדירקטוריון.

במסגרת ניהול הסיכון מבוצעות מכלול פעילויות, שמטרתן להבטיח כי כל גורמי הסיכון ומאפייניהם יזוהו ביחס לכל מוצר ופעילות של החברה, כך שתימנע האפשרות בה החברה תימצא בחשיפה לסיכון שלא זוהה או שזוהה באופן חלקי.

תהליך זיהוי סיכונים משפטיים כולל שני היבטים מרכזיים:

- תהליך תקופתי לזיהוי החשיפה לסיכונים משפטיים המבוצע במסגרת תהליך ה-ICAAP.
- תהליך תקופתי לזיהוי סיכונים משפטיים וזיהוי סיכונים פרטני בעת השקת מוצר חדש / פעילות חדשה.
- הייעוץ המשפטי הינו הגורם האחראי להערכת החשיפה לסיכונים משפטיים בהתייחס לגורמי הסיכון, באמצעות נתונים, ביחס לתביעות משפטיות, המועברים ממחלקת פניות הציבור באופן תקופתי, והדיווחים השוטפים של הגורמים השונים בחברה. להלן יוצג אופן הערכת החשיפה לסיכונים משפטיים.
- הערכת החשיפה לתביעות משפטיות מתבצעת תוך התייחסות לגורמים הבאים:
- היקף החשיפה לסיכון - לדוגמה, סכום תביעה שהוגשה נגד החברה והסתברות להתממשות הסיכון (הצלחת תביעה נגד החברה).
- אחת לרבעון נערכת בחינה כמותית של תוחלת ההפסד הצפוי בגין התממשות סיכונים משפטיים למול רמות ספי התרעה שנקבעו. בחינה זו, מאפשרת לערוך בקרה על ניהול פעילותה של החברה בנושאים השונים בגינם מוגשות תביעות משפטיות.

הייעוץ המשפטי משתמש בכלים להפחתת הסיכון כגון: שימוש בנוסחים משפטיים אחידים, אישור הסכמים משפטיים של עסקאות מיוחדות, מעקב אחר הליכים משפטיים, ישיבות הנהלה ודירקטוריון.

במסגרת ניהול הסיכון מוצגים דיווחים כמפורט להלן:

דיווח רבעוני של הייעוץ המשפטי להנהלה ולדירקטוריון הכולל:

- היקף החשיפה לסיכונים משפטיים, הנובע מהתביעות התלויות כנגד החברה, כפי שהוערכו בתהליך הערכת החשיפה לרבות התפלגות היקף החשיפה על פי ההסתברות להתממשותם.
- דיווח פרטני על תביעות משמעותיות ומהותיות, התייחסות לליקויים שנמצאו בתהליכי ניהול הסיכונים, דיווח על ממצאי בחינת אינדיקטורים וסטטוס הטיפול באינדיקטורים חריגים.

דיווח של מנהל הסיכונים הראשי להנהלה ולדירקטוריון

- דיווח רבעוני על ממצאים שוטפים העולים במהלך העבודה השוטפת של מנהל הסיכונים הראשי ביחס לנאותות תהליך ניהול הסיכונים המשפטיים בחברה.

- בקרה רבעונית על הדיווח הנערך על ידי הייעוץ המשפטי, כולל דיווח על הערכת חשיפה לסיכונים משפטיים, דיווח על תביעות ייצוגיות ודיווח על סך ההפסדים בפועל בגין תביעות משפטיות.
- דיווח שנתי במסגרת תהליך פנימי להערכת הלימות ההון (ICAAP) בו מדווחים ממצאים ביחס לאפקטיביות ניהול הסיכון המשפטי בחברה, לרבות, מידת היישום של מדיניות ניהול הסיכון, התייחסות לתהליך תיקוף החשיפה לסיכונים משפטיים, התאמתן לתיאבון הכללי והיבטי הקצאת ההון העולים מהחשיפה לסיכונים משפטיים.

לפירוט נוסף בדבר הליכים משפטיים ראו ביאור 24.ד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023.

סיכון מוניטין

סיכון המוניטין הינו הסיכון לפגיעה מהותית בהכנסות או בהון החברה כתוצאה מתפיסת תדמית שלילית שנוצרה לחברה בקרב מחזיקי עניין ועלולה להיווצר ממספר רב של גורמים יחד ולחוד (כגון: תביעה צרכנית, קריסת מערכות, התנהגות החורגת מנורמות חברתיות ומקובלות וכיו"ב). סיכון המוניטין הינו סיכון גלום בכל תחומי הפעילות של החברה בתחום ההנפקה, בתחום הסליקה, בתחום האשראי וכן בשירותים ומוצרים נוספים אותם מציעה החברה.

סיכון המוניטין מאופיין בכך שהוא עשוי לנבוע מגורמי סיכון ישירים או כתוצאה מהתממשותם של סיכונים אחרים.

החברה רואה במוניטין שלה נכס מהותי בעל חשיבות גבוהה, ותימנע מפעילויות אשר יש בהן סכנה לפגיעה בו. בהתאם, סיכוני המוניטין יובאו בחשבון בכל החלטה מהותית.

ניהול סיכון מוניטין מבוסס על מסמך מדיניות שגובש בנושא זה, אושר על-ידי ההנהלה והדירקטוריון, ומתעדכן ומאושר מחדש מדי שנה או לפי הצורך.

תהליך זיהוי סיכוני המוניטין כולל שני היבטים מרכזיים: תהליך שנתי לזיהוי סיכוני המוניטין; זיהוי סיכונים פרטני בעת השקת מוצר חדש/פעילות חדשה.

על מנת להפחית את הנזק הפוטנציאלי כתוצאה מהתממשותם סיכוני מוניטין, מיושמים תהליכי ניטור שוטפים המאפשרים זיהוי מוקדם של סיכונים אפשריים ונקיטת צעדים מפחיתי סיכון, כגון: ישיבות הנהלה ודירקטוריון, מעקב אחר התפתחויות בענף התשלומים, תהליכי דיווח וכו'.

במסגרת ניהול הסיכון מוצגים על ידי מנהל הסיכונים הראשי דיווחים להנהלה ולדירקטוריון כמפורט להלן:

- דיווח על אירועי מוניטין או אירועים אשר עלולים להשפיע על מוניטין הקבוצה, ההשלכות הפוטנציאליות ודרכי הטיפול בהן, כפי שדווח מהיחידות השונות.
- מוצרים חדשים אשר הושקו ועלולים להשפיע על סיכון המוניטין של הקבוצה, ניתוח השפעה יבוצע במבט קדימה.
- חריגה ממגבלת תיאבון סיכון המוניטין.
- ממצאים, במידה ויש, ביחס לפערים שהתגלו באפקטיביות תהליכי ניהול סיכוני המוניטין בקבוצה, לרבות, נאותות תהליכי זיהוי סיכוני המוניטין ושלמות הזיהוי של הסיכונים המשמעותיים במסגרת תהליך ה-ICAAP.
- דיווח מיידי להנהלה ולדירקטוריון בעת התרחשות אירוע מוניטין מהותי.

היבטי סביבה, חברה וממשל - ESG

ביום 4 בינואר 2024, פרסמה החברה לראשונה דוח ESG המתמקד בנושאים הבאים: היבטי סביבה (ENVIRONMENT), לרבות אקלים וסיכוני מעבר, חברה (SOCIAL) וממשל תאגידי (GOVERNANCE).

לפירוט נוסף בנושא ESG, ראו דוח ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח לשנת 2023.

מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה אושרה על-ידי האסיפה הכללית של בעלי מניות החברה בחודש אפריל 2021 ועודכנה בחודשים ספטמבר 2022 ומרס 2023 ("מדיניות התגמול הקיימת" או "מדיניות התגמול"). ביום 1 במאי 2024 צפוי להסתיים תוקפה של מדיניות התגמול הקיימת ובהתאם לסעיף 267א לחוק החברות, החברה נדרשת לאשר מחדש את מדיניות התגמול. מדיניות התגמול לנושאי המשרה בחברה גובשה לאור הוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין של הפיקוח על הבנקים ("הוראה 301A").

1. מידע המתייחס לגופים הפיקוחיים על התגמול

1.1. גוף הפיקוח על התגמול הינו ועדת התגמול של החברה. לתאריך אישור הדוחות הכספיים, ועדת התגמול מונה ארבעה חברים, כולם דירקטורים חיצוניים, בהתאם להוראות חוק החברות ולהגדרות הוראה 301A. יו"ר הוועדה הינו דירקטור חיצוני כאמור. סמכויות ועדת התגמול הן אלה שניתנו לה בהתאם לדין החל, ובין היתר בהתאם להוראות חוק החברות, והוראות הפיקוח על הבנקים (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 והוראה 301A, כפי שאלה מתוקנים מעת לעת) וכפי שמוגדר בנהלי החברה.

ועדת התגמול מפקחת על יישום מדיניות התגמול, ומתייעצת לשם כך עם גורמי ניהול הסיכונים, הבקרה והביקורת בחברה. ועדת התגמול, לאחר התייעצות עם גורמי ניהול הסיכונים, הבקרה והביקורת בחברה, מעצבת את אמצעי הבקרה לשם הבטחת קיומם של עקרונות מדיניות התגמול, כך שניתן יהיה לוודא באופן שוטף שהתגמול בפועל לנושאי המשרה, מדדי הסיכון והביצוע ותוצאותיהם, עקביים עם מנגנוני התגמול שנבחרו ועם יעדי המדיניות וניתן יהיה לבצע התאמות על-פי הצורך.

1.2. הוועדה נעזרת בעבודתה ביועצים כלכליים ומשפטיים חיצוניים, המייעצים בבניית מדיניות תגמול ותכניות תגמול בהתאם לדין החל, בקשר עם המידע לו נדרשת הוועדה על מנת להחליט החלטות מושכלות, תהליכי אישור תגמולים בחברה, ובקרות שונות, והכל כנדרש על-פי הדין החל.

1.3. מספר העובדים שהינם נושאי משרה בכירה בחברה, נכון למועד חתימת הדוח, כהגדרתם בהוראה 301A, הינו 23 עובדים. נושאי המשרה הבכירה כוללים את חברי הדירקטוריון, חברי הנהלה, החשבונאי הראשי, מבקר הפנים וקצינת הציות. כמו-כן, מנהלת האשראי העסקי הינה עובדת מרכזית נוסף על נושאי המשרה הבכירה.

2. מידע המתייחס לתכנון ולמבנה של תהליכי התגמול

להלן מאפיינים עיקריים ויעדים, כפי שנקבעו במדיניות התגמול של החברה, לרבות התייחסות לדרך בה מבטיחה החברה כי עובדים העוסקים בניהול סיכונים ובציות מתוגמלים ללא תלות בעסקים עליהם הם מפקחים:

א. כללי – מדיניות התגמול יוצרת זיקה בין יעדי החברה ותוכניותיה האסטרטגיות לבין התגמול המשולם לנושאי המשרה בדרג הניהול וכך יוצרת מערך תמריצים ראוי לנושאי המשרה בדרג הניהול, וזאת בהתחשב, בין היתר, בהיקף, מאפייני ומורכבות פעילותה העסקית של החברה, בגודלה היחסי במשק, במדיניות ניהול הסיכונים שלה (תוך שאינה מעודדת לקיחת סיכונים חריגים או מעבר לתיאבון הסיכון), בשינויים בשוק העבודה וביעדים שהחברה שואפת להשיג מעת לעת.

ב. מטרתיה העיקריות של מדיניות התגמול הן להבטיח כי:

- תיווצר הלימה גבוהה בין האינטרסים של נושאי המשרה והעובדים לבין אלו של בעלי המניות של החברה, בהתחשב בגודל החברה ובאופי פעילותה.
- המדיניות תתרום לקידום מטרות החברה, תכניות העבודה שלה ומדיניותה בראיה ארוכת טווח.
- החברה תוכל לגייס ולשמר מנהלים בכירים בעלי יכולת להוביל את החברה להצלחה עסקית ולהתמודד עם האתגרים העומדים בפניה אל מול תנאי השוק והתחרות הגוברת.
- לנושאי המשרה ולעובדים תהיה המוטיבציה להשיג רמה גבוהה של ביצועים עסקיים תוך ניהול סיכונים מבוסס ואפקטיבי. המדיניות לא תעודד לקיחת סיכונים חריגים או מעבר לתיאבון הסיכון, ותאפשר שמירה על בסיס הון איתן.
- ייווצר איזון ראוי בין מרכיבי תגמול שונים – מרכיבים קבועים מול משתנים, ומרכיבים קצרי טווח מול ארוכי טווח.
- ייווצר קשר בין תרומתו של נושא המשרה והעובד להשגת יעדי החברה ולהשאת רווחיה והכל בראייה ארוכת טווח ובהתאם לתפקידו של נושא המשרה והעובד, לפי העניין.
- ייווצר קשר בין ביצועי מניית החברה לבין התגמול לנושאי המשרה והעובדים, באמצעות הענקת תגמול הוני.
- ג. תגמול פונקציות ארגוניות המעורבות בפיקוח ובקרה נקבע על בסיס סטנדרטים הלוקחים בחשבון את חשיבות ורגישות התפקידים האלה בהיבט של ניהול הסיכונים בחברה.

3. הדרכים שבהן סיכונים קיימים ועתידיים מובאים בחשבון בתהליך התגמול:

א. תגמול הבכירים משלב פרמטרים (KPIs) מעולם ניהול הסיכונים באופן שמתגמל בצורה שלילית על נטילת סיכונים עודפת דוגמת:

- הוצאות להפסדי אשראי.
- אבטחת מידע וסייבר.
- ממצאי דוחות ביקורת.
- סיכון ציות.
- חשיפה לסיכונים משפטיים.

מדדי הסיכון נבנו באופן המקדם את השגת המטרה שלא לחרוג מתיאבון הסיכון של החברה. באופן זה נוצר איזון בין המוטיב העסקי למוטיב נטילת הסיכונים.

ב. קיימת הגבלה של התגמול המשתנה בתקרה ודחיית חלק מתשלום התגמול המשתנה והכפפתו לביצועים של קבוצת ישראל כרט בשנים עתידיות, כך שהמנהלים יהיו חשופים לתוצאות התממשות הסיכונים אותם לקחו ותגמולם ירד אם וכאשר הסיכונים יתממשו בעתיד.

ג. מנהל הסיכונים הראשי מייעץ לוועדת התגמול בכל הנוגע למדדי התגמול של הבכירים הן בהיבט המדד עצמו והן בהיבט המשקל שניתן למדד וזאת בהתחשב במטרות שתוארו לעיל.

4. תיאור הדרכים שבהן החברה יוצרת קשר בין ביצועים במהלך תקופת מדידת הביצועים לבין רמות התגמול

מנגנוני המענק השנתי בחברה מבוססים על התפיסה שעיקרה תגמול על יצירת שווי כלכלי ארוך טווח, וכל זאת בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים של החברה:

4.1. היקף התגמול עבור כל מנהל (שאינו פונקציית בקרה ולמעט המנכ"ל) נגזר מתקציב אישי אשר נקבע בהתאם לעמידה ביעד הרווח, וכן בכפוף להחלטת ועדת התגמול והדירקטוריון, במדד/י חברה, בשיעור של 80% עד 120%. יעד הרווח הינו קורלטיבי לרווח בתכנית העבודה של החברה. תקציב המענק האישי יותאם לציון אישי המוענק למנהל בכל שנה ואשר נקבע על-ידי שימוש ביעדי ביצוע.

4.2. המענק השנתי למנהלים בפונקציית בקרה, ייקבע על-פי תקציב אישי אשר יחושב על-פי עמידה ביעד הרווח, וכן בכפוף להחלטת ועדת התגמול והדירקטוריון, במדד/י חברה, בשיעור של 80% עד 100%, בשונה מהמענק השנתי של יתר נושאי המשרה בחברה וזאת לאור רגישות התפקידים האלה בהיבט של ניהול הסיכונים של החברה. תקציב המענק האישי יותאם לציון שיוענק לכל מנהל בכל שנה, אשר ייקבע על-ידי שימוש ביעדי ביצוע.

4.3. בשנה בה שיעור העמידה ביעד הרווח ובמדדי החברה הנוספים שנבחרו (על פי ממוצע משוקלל) נמוך מ-80%, חברי ההנהלה הנכללים בתכנית לא יהיו זכאים למענק שנתי, אך הדירקטוריון יהיה רשאי, לפי שיקול דעתו, לאשר לחברי ההנהלה מענק בגובה של עד שלוש (3) משכורות.

4.4. למנהלים מדדי ביצוע אישיים הנגזרים מהיעדים האסטרטגיים הבאים לידי ביטוי בתכנית העבודה של החברה. מדדי הביצוע האישיים נקבעים בהלימה ליעדים של החטיבה הרלוונטית ועבור מנהלים בפונקציית בקרה בהלימה ליעדים הרלוונטיים לתפקידיהם, ומכילים מרכיבים כמותיים ואיכותיים אשר לכל אחד מהם נקבע משקל יחסי. עמידה ביעדי הביצוע משפיעה על היקף התגמול למנהל. בכל יעד נקבע מדד סף אשר אי הצלחה משמעה ציון אפס במדד זה. כפועל יוצא, מדדי ביצוע אישיים חלשים, יגרמו לזכאות למענק בסכום נמוך יותר.

4.5. בנוסף, מדיניות התגמול מאפשרת הענקה של תגמול הוני שנתי קבוע בשווי כספי קבוע שלא יעלה על 25% מסך התגמול הקבוע של נושא המשרה לשנה; וכן תגמול הוני משתנה, כגון אופציות, יחידות מניה חסומות וכדומה, אשר, בין היתר, הבשלתו תיעשה באופן לינארי על פני תקופה מינימאלית ותותנה בביצועים בתקופה זו ככל הנדרש על פי הדין, ואשר שווי ההטבה לנושא משרה במועד ההענקה לכל שנת הבשלה, לא יעלה על שש (6) משכורות ברוטו של נושא המשרה. ראו פירוט בהקשר זה תחת הכותרת "תגמול הוני קבוע" וכן ביאור 22 לדוחות הכספיים לשנת 2023. התגמול ההוני מוענק לפי הוראות מסלול רווח הון שבסעיף 102(ב)(2) ו-(3) לפקודת מס הכנסה.

ברכיבי תגמול אלו יש כדי לחזק את הקשר שבין התגמול של נושאי המשרה לבין תרומתם לאינטרס של בעלי המניות של החברה בטווח הארוך.

5. תיאור הדרכים שבהן החברה מתאימה את התגמול כדי להתחשב בביצועים לטווח ארוך יותר

- 5.1. התגמול המשתנה לנושאי משרה כולל מענק שנתי אשר יהיה מותנה בביצועים פיננסיים של החברה אשר יתבססו על שיעור עמידה ביעד הרווח, וכן בכפוף להחלטת ועדת התגמול והדירקטוריון, במדד/י חברה. המענק השנתי ייקבע גם על-פי עמידה ביעדי ביצוע אישיים מדידים, כמותיים ואיכותיים.
- 5.2. בהתאם להוראה 301A, כל התגמול המשתנה ישולם (100%) לאחר פרסום הדוחות הכספיים של החברה, אולם אם סך התגמול המשתנה שהוענק בגין שנה כלשהי יעלה על 40% מהתגמול הקבוע באותה השנה, אזי 50% מהתגמול המשתנה ישולם לאחר פרסום הדוחות הכספיים של החברה לאותה שנה, ו-50% יפרס על-פני שלוש (3) שנים ושולם כתלות בעמידה בתנאי ביצוע.
- 5.3. בהתאם למדיניות התגמול, התגמול ההוני הקבוע חסום למימוש לתקופה ארוכה (עד 3 שנים לאחר השנה בגינה הוא מוענק), והתגמול ההוני המשתנה יבשיל באופן לינארי על פני תקופה מינימאלית של 2-4 שנים ומותנה בביצועים בתקופה זו. בהתאם, תגמולים הוניים כאמור עשויים להוות תמריץ לקידום מטרות החברה ותוכניות העבודה שלה בראייה ארוכת טווח.
- 5.4. לפי מדיניות התגמול, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להפחית עד 100% מהמענק השנתי של נושא המשרה וזאת מטעמים שינומקו.
- 5.5. מדיניות התגמול קובעת כי, במקרה בו יתוקנו דוחותיה הכספיים המבוקרים של החברה לשנה כלשהי, באופן שישולם סכום המענק שהגיע לנושא משרה בגין אותה שנה מחושב בהתאם לנתונים המתוקנים, היה מקבל נושא המשרה מענק בסכום אחר, ישיב נושא המשרה לחברה, או תשלם החברה לנושא המשרה, לפי המקרה, את ההפרש בין סכום המענק שקיבל, או שלא שולם לו על-ידי החברה, לפי המקרה, לזה שהיה זכאי לו עקב התיקון האמור, ובלבד שאם נושא המשרה פרש מהחברה, חלפו לא יותר משלוש שנים ממועד סיום העסקתו בחברה.
- 5.6. בהתאם להוראה 301A, במדיניות התגמול נקבעו הוראות לעניין השבת סכומי מענק שנתי אשר שולמו לנושא המשרה בתקופה של 5-7 שנים, וזאת בנסיבות חריגות במיוחד כגון בנסיבות שנושא המשרה היה שותף להתנהגות שגרמה נזק חריג לחברה, לרבות פעילות לא חוקית, הפרת חובת האמונים ועוד.
- 5.7. בקביעת מדיניות התגמול נבחן על-ידי ועדת תגמול היחס בין עלות התגמול הכולל של נושאי המשרה, לרבות תגמול קבוע ותגמול משתנה לבין עלות התגמול הכולל של עובדי החברה (כולל שכר עובדי קבלן), תוך כדי בחינה של היררכיית התגמול בחברה ובחינת עלות התגמול הכולל בדריגים השונים של עובדי החברה, ויחסים אלה נמצאו סבירים בהתחשב בגודלה ואופי פעילותה של החברה. כן נבחנה השפעת היחסים האמורים על יחסי העבודה בחברה ונמצא כי הם לא צפויים להשפיע לרעה על יחסי העבודה בחברה.

6. תיאור צורות שונות של תגמול משתנה בהן משתמשת החברה ובשיקולים לשימוש בצורות שונות כאמור

- 6.1. בקביעת התגמול הכולל של עובדים בחברה יילקח בחשבון היחס בין מרכיבים קבועים ומרכיבים משתנים של התגמול. הבחינה של התגמול הכולל תעשה תוך התחשבות בניסיון, מומחיות, כישורים, בכירות, אחריות וביצועי העובד וכן תתחשב בצורך לעודד התנהגות התומכת במסגרת ניהול הסיכונים ובאיתנות הפיננסית ארוכת הטווח של החברה, סבירות הענקתו של כל מרכיב תיבחן גם ביחס למקובל בשוק.
- 6.2. לפי מדיניות התגמול, בכל מקרה התגמול המשתנה המירבי לגבי נושא משרה או עובד מרכזי לא יעלה על 100% מהתגמול הקבוע. על-אף האמור לעיל, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לקבוע לגבי עובד ספציפי בשנה נתונה, מענק/ים (בנוסף למענק השנתי) בגין עמידה ביעדי פרויקט חד-פעמי או בשל התקיימות תנאים חריגים, באופן שהתגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 200% מהתגמול הקבוע. היחס בין התגמול המשתנה לבין התגמול הקבוע לגבי נושאי משרה ועובדים מרכזיים בפונקציות ניהול סיכונים, בקרה, ביקורת ופונקציות תומכות שונות, יטה לטובת התגמול הקבוע בהשוואה ליחס זה אצל נושא משרה או עובד מרכזי בפונקציות עסקיות.
- 6.3. ככל שתשלום התגמול המשתנה יפרס בהתאם להוראה 301A, הזכאות לקבלת התשלומים הנדחים תלויה בשיעור עמידה של החברה במדד/י חברה.

טבלה 22: תגמול שהוענק במהלך שנת הדיווח

הסכומים בטבלה מתייחסים לשנת 2023:

במיליוני ש"ח

עובדים מרכזיים אחרים	נושאי משרה בכירה(1)(2)	סכום התגמול	
2	24	מספר עובדים	1
2	24	סך תגמול קבוע (7+5+3)	2
1	17	מזה: מבוסס מזומן	3
-	-	מזה: נדחה	4
-	2	מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	5
-	-	מזה: נדחה	6
1	5	מזה: צורות אחרות	7
-	-	מזה: נדחה	8
2	14	מספר עובדים	9
*-	9	סך תגמול משתנה (15+13+11)	10
*-	3	מזה: מבוסס מזומן	11
-	-	מזה: נדחה	12
*-	6	מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	13
-	-	מזה: נדחה	14
-	-	מזה: צורות אחרות	15
-	-	מזה: נדחה	16
2	33	סך תגמול (10+2)	17

(* סכום נמוך מ-0.5 מיליון שקלים.

(1) חלק מנושאי משרה התחלפו במהלך השנה.

(2) כולל חברי הדירקטוריון.

הסכומים בטבלה מתייחסים לשנת 2022:

במיליוני ש"ח

עובדים מרכזיים אחרים	נושאי משרה בכירה(1)(2)	סכום התגמול	
2	27	מספר עובדים	1
3	25	סך תגמול קבוע (7+5+3)	2
2	18	מזה: מבוסס מזומן	3
-	-	מזה: נדחה	4
-	1	מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	5
-	-	מזה: נדחה	6
1	6	מזה: צורות אחרות	7
-	-	מזה: נדחה	8
2	16	מספר עובדים	9
1	11	סך תגמול משתנה (15+13+11)	10
-	7	מזה: מבוסס מזומן	11
-	-	מזה: נדחה	12
-	4	מזה: מניות או מכשירים מבוססי מניות אחרים	13
-	-	מזה: נדחה	14
-	-	מזה: צורות אחרות	15
-	-	מזה: נדחה	16
4	35	סך תגמול (10+2)	17

(1) חלק מנושאי משרה התחלפו במהלך השנה.

(2) כולל חברי הדירקטוריון.

בשנים 2022 ו-2023 לא היו תשלומי פיצויים לעובדים שהופסקה עבודתם במהלך שנת הדיווח.

טבלה 24: תגמול נדחה

ליום 31 בדצמבר 2023

במיליוני ש"ח

הסכום הכולל של התגמול הנדחה ששולם (paid out) בשנת הדיווח	מזה: הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשוף להתאמות בדיעבד, מפורשות * ו/או משתמעות	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה	תגמול נדחה ותגמול מוחזק (retained)
			נושאי משרה בכירה
1	-	3	מזומן
-	-	-	מניות
-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	אחר
			עובדים מרכזיים אחרים
-	-	-	מזומן
-	-	-	מניות
-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	אחר
1	-	3	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022

במיליוני ש"ח

הסכום הכולל של התגמול הנדחה ששולם (paid out) בשנת הדיווח	מזה: הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה והתגמול המוחזק שחשוף להתאמות בדיעבד, מפורשות * ו/או משתמעות	הסכום הכולל שטרם שולם של יתרת התגמול הנדחה	תגמול נדחה ותגמול מוחזק (retained)
			נושאי משרה בכירה
3	-	3	מזומן
-	-	-	מניות
-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	אחר
			עובדים מרכזיים אחרים
1	-	-	מזומן
-	-	-	מניות
-	-	-	מכשירים מבוססי מזומן
-	-	-	אחר
4	-	3	סך הכל

מידע נוסף על תגמול שלא נכלל בדרישות הגילוי של נדבך 3

לפירוט התגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה, בהתאם לאמור בתקנות 21 ו-22 בתקנות ניירות ערך (זוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל 1970, ראו דוח ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים לדוח לשנת 2023.

תוספת א' – קשרים בין הדוחות הכספיים ובין השיפוט פיקוחיות [נדבך 3]

טבלה 25: הבדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים בהתאם לקטגוריות סיכון פיקוחיות (LI1)

מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2023						
יתרות מאזניות של פריטים ש:				יתרות מאזניות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי	יתרות מאזניות כפי שדווחו בדוחות הכספיים שפורסמו	
לא כפופים דרישות הון או כפופים לניכוי מבסיס ההון	כפופים מסגרת סיכון שוק	כפופים למסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	כפופים למסגרת סיכון אשראי			
נכסים						
-	295	-	902	902	902	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(1)	7	-	6,271	6,271	6,271	סכומים לקבל מבנקים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
-	158	-	14,468	14,468	14,468	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
(219)	-	-	(514)	(514)	(514)	הפרשה להפסדי אשראי
(219)	158	-	13,954	13,954	13,954	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
-	-	-	26	26	26	ניירות ערך
-	-	-	60	60	60	השקעות בחברות כלולות
-	-	-	462	462	462	בניינים וציוד
21	-	-	-	21	21	מוניטין
10	4	6	801	817	817	נכסים אחרים
(189)	464	6	22,476	22,513	22,513	סך נכסים
התחייבויות						
-	-	-	-	1,367	1,367	אשראי מתאגידים בנקאיים
-	173	-	-	16,556	16,556	זכאים בפעילות בגין כרטיסי אשראי
-	-	-	-	526	526	אגרות חוב סחירות
-	19	-	-	1,054	1,054	התחייבויות אחרות
-	192	-	-	19,503	19,503	סך התחייבויות

טבלה 25: הבדלים בין בסיס האיחוד החשבונאי ובין בסיס האיחוד הפיקוחי ומיפוי הדוחות הכספיים בהתאם לקטגוריית סיכון פיקוחיות (LI1) (המשך)

מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2022						
יתרות מאזניות של פריטים ש:				יתרות מאזניות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי	יתרות מאזניות כפי שדווחו בדוחות הכספיים שפורסמו	
לא כפופים דרישות הון או כפופים לניכוי מבסיס ההון	כפופים מסגרת סיכון שוק	כפופים למסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	כפופים למסגרת סיכון אשראי			
נכסים						
-	269	-	1,854	1,854	1,854	מזומנים ופיקדונות בבנקים
(3)	-	-	6,928	6,928	6,928	סכומים לקבל מבנקים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
-	206	-	12,829	12,829	12,829	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
(186)	-	-	(363)	(363)	(363)	הפרשה להפסדי אשראי
(186)	206	-	12,466	12,466	12,466	חייבים בגין פעילות בכרטיסי אשראי, נטו
-	40	-	66	66	66	ניירות ערך
-	-	-	49	49	49	השקעות בחברות כלולות
-	-	-	455	455	455	בניינים וציוד
59	*-	*-	865	865	865	נכסים אחרים
(130)	515	*-	22,683	22,683	22,683	סך נכסים
התחייבויות						
-	-	-	-	390	390	אשראי מתאגידים בנקאיים
-	200	-	-	18,079	18,079	זכאים בפעילות בגין כרטיסי אשראי
-	-	-	-	360	360	אגרות חוב סחירות
-	7	-	-	1,048	1,048	התחייבויות אחרות
-	207	-	-	19,877	19,877	סך התחייבויות

טבלה 26: המקורות העיקריים להבדלים בין סכומי החשיפה הפיקוחית לבין היתרות המאזניות בדוחות הכספיים (LI2)

מיליון ש"ח

ליום 31 בדצמבר 2023				
פריטים שחלה עליהם:			סך הכל	
מסגרת סיכון שוק	מסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	מסגרת סיכון אשראי		
464	6	22,476	22,946	סכום היתרה המאזנית של הנכסים בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)
(192)	-	-	(192)	סכום היתרה המאזנית של ההתחייבויות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)
272	6	22,476	22,754	סכום כולל נטו לפי בסיס האיחוד הפיקוחי
-	-	5,985	48,111	סכומים חוץ-מאזניים
-	-	-	-	הבדלים שנגרמים מהבדלים בכללי הקיזוז, פרט לאלה שכבר נכללו בשורה 2
-	-	220	220	הבדלים הנגרמים מהפרשות
-	-	(4)	(4)	ניכוי מיסים נדחים מבסיס ההון
-	-	(26)	(26)	ניכוי מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים מבסיס ההון
272	6	28,651	71,055	סכומי חשיפה שמובאים בחשבון למטרות פיקוחיות

ליום 31 בדצמבר 2022				
פריטים שחלה עליהם:			סך הכל	
מסגרת סיכון שוק	מסגרת סיכון אשראי של צד נגדי	מסגרת סיכון אשראי		
515	*-	22,683	23,198	סכום היתרה המאזנית של הנכסים בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)
(207)	-	-	(207)	סכום היתרה המאזנית של ההתחייבויות בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי (על פי מתכונת גילוי LI1)
308	*-	22,683	22,991	סכום כולל נטו לפי בסיס האיחוד הפיקוחי
-	-	5,375	42,358	סכומים חוץ-מאזניים
-	-	-	-	הבדלים שנגרמים מהבדלים בכללי הקיזוז, פרט לאלה שכבר נכללו בשורה 2
-	-	189	189	הבדלים הנגרמים מהפרשות
-	-	(37)	(37)	ניכוי מיסים נדחים מבסיס ההון
-	-	(22)	(22)	ניכוי מוניטין מבסיס ההון
308	-	28,188	65,479	סכומי חשיפה שמובאים בחשבון למטרות פיקוחיות

יונתן רגב
מנהל סיכונים ראשי

רן עוז
מנהל כללי

תמר יסעור
יו"ר הדירקטוריון

תל אביב, 19 במרץ 2024.

מס'	המונח בדוח	המונח המלא	הגדרת המונחים
1.	ALM (גנ"ה)	Asset and Liability Management (ניהול נכסים והתחייבויות)	ניהול נכסי החברה והתחייבויותיה במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונה בטווח הארוך.
2.	CVA	Credit Valuation Adjustment	חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לחברה במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.
3.	FRA	Forward Rate	אקדמה על ריבית זמן עתידית מסוימת. חוזה שבו הצדדים מסכימים ביניהם על שער ריבית שיחול על קרן עתידית, בסכום ולתקופה מוסכמים מראש על מנת להקטין את החשיפה לסיכונים הכרוכים בשינוי שערי הריבית.
4.	IRS	Interest Rate Swap (חוזה החלפת שיעורי ריבית)	עסקה המאפשרת ללקוח החלפת תזרים מזומנים עתידי של תשלומי ריבית בעלי בסיס שונה (ריבית קבועה וריבית משתנה) וזאת על בסיס של קרן הנקבעת במועד ההתקשרות.
5.	KPIs	Key Performance Indicators (מדדי ביצוע עיקריים)	מדד עסקי המאפשר לבצע הערכה של הגורמים ההכרחיים להצלחת הארגון ולקביעת דרכי פעולה.
6.	On-Call		אשראי שניתן למס' ימים ונפרע על-פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.
7.	אמצעי שליטה		כמשמעו בחוק בנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.
8.	אשראי חוץ מאזני		כל ערבות פיננסית והתחייבות למתן אשראי.
9.	באזל 2/באזל 3		הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על-ידי ועדת באזל העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
10.	בעל עניין		לפי סעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.
11.	גידור		עסקה פיננסית שמטרתה להגן על משקיע מפני שינויים בערך ההשקעה.
12.	הון פיקוחי		בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 202 -מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
13.	הון רובד 1		כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי
14.	הון עצמי רובד 1		הון על בסיס מתמשך - כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות.
15.	הון רובד 1 נוסף		מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202.
16.	הון רובד 2		כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.
17.	המשכיות עסקית		מצב בו עסק פועל ברציפות ללא הפרעות; כהגדרתו בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 355 – ניהול המשכיות עסקית
18.	הפחתת סיכון אשראי	CRM (Credit Risk) (Mitigation)	בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 203 -מדידה והלימות הון - גישה הסטנדרטית - סיכון אשראי
19.	הקדמות בסילוק מוקדם		המוצר הינו סילוק מוקדם של התחייבות הסולק לבית העסק
20.	סיכון אשראי התאגיד		סיכון של החברה להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי החברה, כולן או חלקן, כפי שסוכמו.
21.	חבות		כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 – מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.
22.	חוב		זכות חוזית לקבל כסף לפי דרישה או במועדים קבועים או הניתנים לקביעה, אשר מוכרת כנכס במאזן של החברה.
23.	חוב בעייתי		חוב המסווג כפגום (לרבות חוב פגום בארגון מחדש של חוב בעייתי), נחות או בהשגחה מיוחדת.
24.	חוב נחות		סיכון אשראי מאזני נחות מוגן באופן לא מספק על-ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב. לסיכון אשראי מאזני שסוגו כאמור נדרש שתהיה חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב.
25.	חוב פגום		חובות שהחברה צופה כי לא תוכל לגבות את הסכומים המגיעים לה לפי הסכם החוב, לרבות מקרים שבהם החוב נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר. כמו-כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום
26.	חוב בהשגחה מיוחדת		חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות בגינן נדרשת תשומת לב מיוחדת של ההנהלה. אם חולשות אלה לא יטופלו, התוצאה עלולה להיות התדרדרות בסיכויים לפירעון סיכון האשראי המאזני או במעמד כמעמד של החברה כנושה בתאריך עתידי מסוים.
27.	חח"ד	חשבון חוזר דביטורי	חשבונות עו"ש שלגביהם קיימות מסגרות אשראי מאושרות מראש החייבות בעמלת הקצאה.
28.	יחס הון כולל לנכסי סיכון		ההון הכולל הוא סך כל הון רובד 1 וסך כל הון רובד 2. יחס ההון הכולל מחושב על-ידי חלוקת ההון הכולל בנכסי סיכון.

מס'	המונח בדוח	המונח המלא	הגדרת המונחים
29.	יתרת חוב רשומה		יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נידחות נטו או עלויות נידחות נטו שנזקפו ליתרת החוב בהתאם להוראות הדיווח לציבור וטרם הופחתו, בניכוי כל סכום חוב שנמחק חשבונאית בעבר. בשונה מיתרת חוב נטו, אין לנכות מיתרת החוב הרשומה הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. מובהר כי ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה, לא תיכלל ביתרת החוב הרשומה; כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור – דוח כספי שנתי, מס' 631.
30.	כרטיס בנקאי		כרטיס חיוב כמשמעו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981, המונפק על-ידי החברה.
31.	כרטיס חיוב מידי (דביט)		הינו כרטיס בו מחזיק הכרטיס מחויב בחשבון הבנק בסמוך לאחר ביצוע העסקה ובכפוף ליתרה מספקת בחשבון הבנק.
32.	כתבי התחייבות נדחים		כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של החברה, למעט כתבי התחייבות אחרים ומאותו סוג; כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור – דוח כספי שנתי, מס' 631.
33.	מדד המחירים לצרכן		מדד המתפרסם על-ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ביום ה-15 של כל חודש ומודד את אחוז השינוי שחל במשך הזמן בהוצאה הדרושה לקניית "סל קבוע" של מוצרים ושירותים, שמחיריהם ניתנים למדידה סדירה. "סל" זה מייצג את תצרוכתה של אוכלוסיית משקי הבית.
34.	מודל בלק אנד שולס Black-Scholes model		מודל לתמחור אופציות הכולל טכניקת ערך נוכחי ומשקף את ערך הזמן והערך הפנימי של האופציה.
35.	מח"מ	משך חיים ממוצע	הממוצע המשוקלל של זמן פירעון הקרן ותשלומי הריבית של המכשיר הפיננסי לאורך חייו ועד לפדיון הסופי.
36.	מכשיר פיננסי		מכשיר פיננסי הוא כל חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.
37.	מכשירים נגזרים/מכשירים פיננסיים נגזרים		מכשיר פיננסי או חוזה אחר בין שני צדדים, שהינו בעל שלושת המרכיבים הבאים: א. בסיסים (underlying), אחד או יותר וסכומים נקובים, אחד או יותר או הוראות תשלום, או שניהם יחד הקובעים את סכום הסילוק, ב. ההשקעה הראשונית נטו היא קטנה או כלל לא נדרשת; ג. ותנאי דורשים או מאפשרים סילוק בנטו בין הצדדים.
38.	מכשירי אשראי חוץ מאזניים		כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור – דוח כספי שנתי, מס' 631
39.	יחידות פנטום		מכשיר התחייבותי המעניק תגמול במזומן על המבוסס שווי מניה וזאת ללא הזכאות לקבל מניה בפועל.
40.	מנפיק		אדם, לרבות תאגיד, המנפיק, מפיץ או משווק כרטיסי חיוב, שהוא צד לחוזה כרטיס חיוב עם לקוח והאחראי לתשלומים המגיעים מלקוח שעשה שימוש בכרטיס חיוב שהונפק, הופץ או שווק על-ידו.
41.	מסגרת אשראי		סכום הניצול המירבי שהחברה הסכימה לכבד בכרטיס הלקוח.
42.	שירותי ניכיון		כהגדרתם בסעיף 7א(א) לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), תשמ"א-1981.
43.	סולק		כהגדרתו בסעיף 36ט לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.
44.	ערבות		כהגדרתה בסעיף 1 לחוק הערבות, התשכ"ז-1967.
45.	פיחות/ייסוף		החלשות/התחזקות ערכו של מטבע ביחס למטבעות אחרים.
46.	צד קשור		כמשמעו בסעיף 1 הוראות הדיווח לציבור.
47.	קבוצת לווים		כהגדרתה בהוראת ניהול בנקאי תקין, מס' 313 - מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
48.	רווח נקי בסיסי למניה		הרווח הבסיסי למניה יחושב על-ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם (מונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה), במהלך התקופה.
49.	רווח נקי מדולל למניה		חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.
50.	ריבית בנק ישראל		הריבית שקובע בנק ישראל במסגרת ההחלטות המוניטריות התקופתיות, והמשמשת את הבנק לצורך מתן הלוואות לתאגידים הבנקאיים או לצורך קבלת הלוואות מתאגידים בנקאיים, כשיעורה מזמן לזמן.
51.	שוק פעיל		שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.
52.	שעבודים		בטחונות הניתנים למלווה על-ידי לווה כערובה להבטחת תשלום שהוא חייב לו.
53.	תאגיד בנקאי		כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.
54.	תאגיד עזר		כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.
55.	תביעה ייצוגית		כהגדרת המונח "תובענה ייצוגית" בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006.
56.	תכנית עסקית המשכיות		תכנית פעולה מקיפה בכתב, הקובעת מה הם הנהלים והמערכות הדורשים כדי לשמר את הריציפות העסקית או לשקם את פעילות החברה במקרה של שיבושים (כהגדרתה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 – ניהול המשכיות עסקית).
57.	תקופת הבשלה	Vesting	התקופה שבה נדרש לקיים את כל התנאים המוגדרים להבשלה של הסדר תשלום מבוסס מניות.
58.	תקרית (סייבר)	קיברנטית	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על-ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לחברה) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר, יצוין, כי בהגדרה זו נכללים גם ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא נגרם נזק בפועל (כהגדרת "אירוע סייבר" בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 361 – ניהול הגנת הסייבר).
59.	תפעול הנפקה של כרטיסי חיוב		כהגדרתו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981.